

**MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

AUDITO ATASKAITA

**MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
PARAMOS KAIMO BENDRUOMENĖMS IR
KITOMS NEVYRIAUSYBINĖMS
ORGANIZACIJOMS VERTINIMAS**

2026 m. birželio d. Nr. KT9-
Mažeikiai

Su audito ataskaita galima susipažinti
Mažeikių rajono savivaldybės interneto puslapyje
adresu: www.mazeikiai.lt

Mažeikių rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba yra savivaldybės biudžetinė įstaiga, prižiūrinti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai.

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba atlieka išorės finansinius, atitikties ir veiklos auditus Mažeikių rajono savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose ir savivaldybės valdomose įmonėse. Jos veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais. Atliekant auditus teikiami audito pastebėjimai ir rekomendacijos, siekiant didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei.

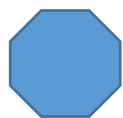
Auditą atliko: Savivaldybės kontrolieriaus pavaduotoja Loreta Dimienė (grupės vadovė) ir vyresnioji patarėja Inga Leščinskienė.

Audito ataskaita pateikta: Mažeikių rajono savivaldybės Meri, Mažeikių rajono savivaldybės administracijai, Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA	5
IŽANGA	16
AUDITO REZULTATAI	18
1. AR SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO LĖŠOS, SKIRTOS KAIMO BENDRUOMENIŲ IR KITŲ NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ RĖMIMUI, PASKIRSTOMOS IR PANAUDOJAMOS EFEKTYVIAI, UŽTIKRINANT DIDŽIAUSIĄ GALIMĄ NAUDĄ BENDRUOMENEI?	18
1.1. Teisinis reglamentavimas tik iš dalies sudaro prielaidas efektyviam biudžeto lėšų panaudojimui	18
1.2. Projektų vertinimo ir lėšų skirstymo procesas turi skaidrumo ir nuoseklumo trūkumų	29
1.3. Skirtų lėšų panaudojimas nepakankamai užtikrina racionalų rezultatų ir sąnaudų santykį	40
2. AR SAVIVALDYBĖS VYKDOMA PROJEKTŲ PRIEŽIŪRA IR KONTROLĖ SUDARO PRIELAIDAS UŽTIKRINTI EFEKTYVŲ SKIRTŲ LĖŠŲ PANAUDOJIMĄ IR PLANUOTŲ REZULTATŲ PASIEKIMĄ?	46
2.1. Projektų priežiūros ir kontrolės sistema nepakankamai orientuota į planuotų rezultatų pasiekimo vertinimą	46
2.2. Duomenų apie pasiektų rezultatų ir panaudotų lėšų santykį analizė nėra pakankama	49
2.3. Nustatyti trūkumai ir rizikos nėra sistemingai naudojami finansavimo proceso tobulinimui	50
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	53
PRIEDAI	63
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	63
2 priedas. Audito apimtis ir metodai	65

PAGRINDINIAI FAKTAI

72 tūkst. Eur

2024-2025 skirta bendruomenės veiklos stiprinimo priemonei

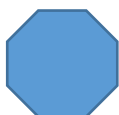
73

2024-2025 m. pateiktos paraiškos finansavimui gauti (finansuotos 63)

< kaip 10 tūkst. Eur

2024-2025 m. kasmet skirta Mažeikių seniūnijai, kitoms seniūnijoms nuo 2678 Eur iki 3497 Eur

69 tūkst. Eur

2024-2025 m. skirta kitų NVO projektų finansavimui

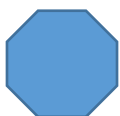
35

2024-2025 m. finansuoti NVO projektai (iš jų 27 konkursinės paraiškos ir 8 projektai pagal atskirus prašymus)

1500 Eur

2024 m. nustatyta didžiausia vienam NVO projektui prašoma suma, 2025 m.- nenustatyta.

123,5 tūkst. Eur

2024-2025 m. skirta priemonei „Parama kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms“

173

2024-2025 m. pagal finansines paramos formas skirtos lėšos iš Kaimo rėmimo fondo (prašymai)

SANTRAUKA

Audito svarba

Valstybei ir savivaldybėms svarbu remti kaimo bendruomenes ir kitas nevyriausybinės organizacijas, nes jos padeda spręsti socialines, ekonomines ir kultūrinės problemas vietos lygmeniu. Kaimo bendruomenės ir kitos nevyriausybinės organizacijos skatina pilietiškumą, savanorystę, bendruomeniškumą bei mažina socialinę atskirtį, organizuodamos įvairias veiklas gyventojams.

Šis auditas apima kaimo bendruomenių ir kitų nevyriausybinių organizacijų projektų rėmimo sritį. Ši sritis yra svarbi savivaldybės veiklos dalis, nes stiprina aktyvią, socialiai atsakingą ir pilietišką visuomenę.

Audito rezultatai padės įvertinti, ar savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos kaimo bendruomenių ir kitų nevyriausybinių organizacijų rėmimui, naudojamos skaidriai, tikslingai ir efektyviai, sukuriant didžiausią galimą naudą gyventojams. Audito metu nagrinėti tiek finansavimo skyrimo, tiek projektų įgyvendinimo priežiūros procesai, todėl jo rezultatai padės nustatyti esamas problemas, rizikas ir tobulintinas sritis.

Mažeikių rajono savivaldybės paramos kaimo bendruomenėms ir kitoms nevyriausybiniams organizacijoms vertinimo auditas atliktas, vykdant Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2026 m. veiklos planą, pagal Savivaldybės kontrolieriaus 2026 m. sausio 12 d. pavedimą Nr. KT11-1.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti Savivaldybės biudžeto lėšų, skirtų kaimo bendruomenių ir kitų nevyriausybinių organizacijų rėmimui, panaudojimo efektyvumą.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar Savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos kaimo bendruomenių ir kitų nevyriausybinių organizacijų rėmimui, paskirstomos ir panaudojamos efektyviai, užtikrinant didžiausią galimą naudą bendruomenei;
- ar Savivaldybės vykdoma projektų priežiūra ir kontrolė sudaro prielaidas užtikrinti efektyvų skirtų lėšų panaudojimą ir planuotų rezultatų pasiekimą.

Audituojamas subjektas – Mažeikių rajono savivaldybės administracija.

Audituojamas laikotarpis – 2024-2025 metai.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“. Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi auditoriams pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

Pagrindiniai audito rezultatai

Audito rezultatai rodo, kad Savivaldybės biudžeto lėšų, skirtų kaimo bendruomenių ir kitų nevyriausybinėms organizacijoms rėmimui, panaudojimas nebuvo pakankamai efektyvus. Nors Savivaldybėje yra sukurta pagrindinė finansavimo, projektų vertinimo ir atsiskaitymo sistema, nustatyti reikšmingi teisinio reglamentavimo, lėšų skirstymo, projektų vertinimo, priežiūros ir kontrolės trūkumai neužtikrino, kad biudžeto lėšos būtų nuosekliai skiriamos didžiausią vertę bendruomenei kuriantiems projektams bei naudojamos racionaliai ir rezultatyviai.

1. Ar savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos kaimo bendruomenių ir kitų nevyriausybinėms organizacijoms rėmimui, paskirstomos ir panaudojamos efektyviai, užtikrinant didžiausią galimą naudą bendruomenei

Audito metu nustatėme kad finansavimo tikslai ir siektini rezultatai nėra aiškiai apibrėžti ir išmatuojami, vertinimo kriterijai nepakankamai detalūs ir nuosekliai taikomi, o prioritetai nėra integruoti į projektų atrankos procesą. Praktikoje ne visais atvejais buvo laikomasi nustatytų vertinimo procedūrų, sprendimai dėl finansavimo skyrimo ar mažinimo ne visuomet buvo pakankamai pagrįsti ir dokumentuoti, todėl egzistuoja subjektyvumo bei nevienodo projektų vertinimo rizika.

Nors galiojantis Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ projektų vertinimo reglamentavimas nustato aiškius ir objektyvius paraiškų vertinimo kriterijus, detalizuotą balų skyrimo sistemą bei procedūrinius skaidrumo ir sprendimų pagrindimo reikalavimus, kurie sudaro prielaidas atrinkti bendruomenei vertę kuriančius projektus ir mažina subjektyvaus finansavimo riziką, vis dėlto reglamentavime nėra nustatyta konkrečių, išmatuojamų ir su savivaldybės strateginiais tikslais susietų priemonės rezultatų rodiklių, taip pat nėra aiškiai apibrėžtų kriterijų, pagrindžiančių skirtingas vienam projektui skiriamas finansavimo sumas pagal seniūnijas. Dėl šių trūkumų ribojamos galimybės objektyviai įvertinti priemonės rezultatus, jos poveikį strateginių tikslų įgyvendinimui ir finansavimo efektyvumą, todėl reglamentavimas tik iš dalies sudaro prielaidas atrinkti efektyviausius projektus ir užtikrinti efektyvų biudžeto lėšų panaudojimą (1.1. poskyris, 18 psl.).

Nustatėme, kad galiojantis Priemonės „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“ teisinis reglamentavimas tik iš dalies sudaro prielaidas efektyviam biudžeto lėšų panaudojimui. Nors yra sukurta pagrindinė finansavimo ir projektų vertinimo sistema, tačiau joje nustatyti reikšmingi trūkumai, susiję su tikslų ir rezultatų neapibrėžtumu, vertinimo kriterijų nepakankamu aiškumu ir nuoseklumu, prioritetų netaikymu vertinimo procese bei nepakankamu sprendimų dėl finansavimo pagrindimu. Finansavimo tikslai ir siektini rezultatai nėra aiškiai apibrėžti ir išmatuojami, vertinimo kriterijai nėra pakankamai detalūs, o jų taikymas neužtikrina vienodo projektų vertinimo ir galimybės įvertinti planuojamų rezultatų bei lėšų pagrįstumo. Taip pat vertinimo sistema nepakankamai orientuota į didžiausią vertę bendruomenei kuriančių projektų atranką, o nustatyti prioritetai nėra nuosekliai integruoti į sprendimų priėmimo procesą. Be to, nepakankamai aiškiai reglamentuoti finansavimo skyrimo ir mažinimo principai, nėra užtikrintas sprendimų pagrįstumas visais atvejais, kas didina subjektyvumo ir nevienodo traktavimo riziką. Dėl šių priežasčių nėra užtikrinama, kad biudžeto lėšos būtų skiriamos tiems projektams, kurie sukuria didžiausią poveikį,

o sprendimų priėmimo procesas būtų pakankamai skaidrus, pagrįstas ir orientuotas į rezultatus, todėl egzistuoja rizika, kad lėšos gali būti naudojamos neefektyviai (1.1. poskyris, 18 psl.).

Vertinant Mažeikių rajono kaimo rėmimo programos teisinį reglamentavimą, nustatyta, kad jis yra labiau orientuotas į formalų lėšų administravimą, o ne į jų panaudojimo efektyvumą ar strateginį poveikį. Nors finansavimo tikslai nurodyti, parašymų vertinimo kriterijai fokusuojasi tik į administracinę atitiktį, todėl neužtikrina planuojamų rezultatų realumo bei sąnaudų pagrįstumo vertinimo. Galiojanti tvarka skatina lėšų padalinimą visoms organizacijoms pagal „lygybės“ principą, nevykdant konkurencingos projektų atrankos pagal jų kuriamą pridėtinę vertę bendruomenei. Taip pat nustatyta, kad reglamentavime trūksta aiškių diferencijavimo principų, o paskolų teikimo forma neatitinka savivaldybės kompetencijų bei biudžeto lėšų naudojimo logikos bei sprendimų priėmimo procesas neužtikrina visiško skaidrumo, nes lėšos kartais skiriamos be oficialaus prašymo, Kaimo rėmimo fondo darbo grupės pritarimo ar mero potvarkio, kuriuo administracijos direktorius būtų įgaliotas pasirašyti sutartis. (1.1. poskyris, 18 psl.).

Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ lėšų skirstymo procesas šiuo metu neužtikrina, kad finansavimas būtų nuosekliai skiriamas didžiausią vertę bendruomenei galintiems sukurti projektams. Nors reglamentavimas nustato aiškius vertinimo kriterijus ir finansavimo skyrimo principus, praktikoje jie taikomi nenuosekliai ir ne visada pagrindžiami. Dalis vertinimų yra nepakankamai argumentuoti, o finansavimo sumos dažnai koreguojamos ne pagal projektų kokybę ar išlaidų pagrįstumą, bet dėl bendro lėšų trūkumo ar siekio paskirstyti finansavimą kuo platesniam pareiškėjų ratui. Be to, nustatyti informacijos objektyvumo trūkumai, nevienodas kriterijų interpretavimas ir nepakankami kontrolės mechanizmai didina subjektyvumo riziką bei iškraipo projektų vertinimo rezultatus. Vertinimo ir sprendimų priėmimo procesai nėra pakankamai atskirti, todėl finansavimo paskirstymas dažnai grindžiamas ne projektų kuriamą verte, o formaliu lėšų padalijimu. Šias problemas galima lemti vertintojų kompetencijų trūkumai, nepakankama metodinė pagalba, institucinė praktika orientuotis į lėšų paskirstymą, o ne vertę, bei silpna kontrolės sistema. Dėl to mažėja finansavimo skyrimo skaidrumas, nuoseklumas ir efektyvumas, didėja rizika, kad didžiausią poveikį galintys sukurti projektai negauna pakankamo finansavimo, o valstybės biudžeto lėšos panaudojamos ne optimaliai (1.2. poskyris, 29 psl.).

Nustatyta, kad Priemonės „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“ lėšų skirstymo procesas ne visais atvejais užtikrina, jog finansavimas būtų skiriamas didžiausią vertę bendruomenei galintiems sukurti projektams. Nors reglamentavime numatyti pagrindiniai vertinimo principai ir reikalavimai, praktikoje nustatyti reikšmingi jų taikymo trūkumai: dažnai nesilaikoma reikalavimo dėl trijų vertintojų, neužtikrinamas vienodas ir išsamus vertinimo anketų pildymas, netaikomas balų vidurkio skaičiavimas, o vertinimo komisijos protokoluose nepateikiama visa būtina informacija sprendimų skaidrumui užtikrinti. Taip pat nustatyti atvejai, kai finansavimas skiriamas ar mažinamas be aiškaus pagrindimo, nesilaikant nustatytų reikalavimų arba remiantis nepakankamai dokumentuotais sprendimais. Vertinimo kriterijų neapibrėžtumas ir prioritetų neintegravimas į vertinimo sistemą lemia, kad projektų atranka iš dalies grindžiama turimų lėšų paskirstymu, o ne jų kuriamą verte bendruomenei. Dėl šių priežasčių lėšų skirstymo procesas ne visais atvejais yra pakankamai skaidrus, objektyvus ir orientuotas į didžiausią vertę kuriančių projektų finansavimą, todėl kyla rizika, kad biudžeto lėšos naudojamos neefektyviai (1.2. poskyris, 29 psl.).

Vertinant Mažeikių rajono kaimo rėmimo programos lėšų skirstymo procesą, nustatyta, kad jis yra formalus ir orientuotas į masinį nedidelių sumų „padalinimą“ visoms bendruomenėms, o ne į projektų, turinčių didžiausią potencialą sukurti vertę, atranką. Taip pat nustatyta, kad paraiškos neanalizuojamos iš esmės, todėl biudžeto lėšomis dažnai pateisinamos netinkamos ar trumpalaikės išlaidos, nesukuriantys tvarios naudos. Finansavimo sumų koregavimas pasižymi techninėmis klaidomis protokoluose, kai lėšos skiriamos be užfiksuoto nutarimo arba supainiojant pareiškėjų pavadinimus. Identifikuota reikšminga interesų derinimo rizika, nes komisijos nariai nenusišalino priimant sprendimus dėl jų pačių atstovaujamų organizacijų finansavimo. Kadangi projektai nėra reitinguojami pagal jų planuojamą poveikį, esama praktika neužtikrina, kad finansavimas būtų teikiamas efektyviausiai vertę kuriantiems projektams. Galiausiai komisijai teikiama informacija dažnai būna paviršutiniška, todėl sprendimai dėl sąnaudų pagrįstumo gali būti subjektyvūs (1.2. poskyris, 29 psl.).

Vertinant, ar skirtos lėšos užtikrino Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ racionalų rezultatų ir sąnaudų santykį, nustatyta, kad to patikimai įvertinti nėra galimybės dėl reikšmingų projektų ataskaitų trūkumų, nepakankamos įgyvendinimo stebėsenos ir kontrolės stokos, taip pat dėl to, kad didžioji dalis finansavimo buvo skirta trumpalaikį poveikį turinčioms veikloms, kurios nesukuria ilgalaikės pridėtinės vertės bendruomenei, todėl egzistuoja rizika, kad lėšos buvo panaudotos nepakankamai efektyviai ir neužtikrinant optimalaus rezultatų ir sąnaudų santykio (1.3. poskyris, 40 psl.).

Vertinant, ar Savivaldybės skirtos lėšos užtikrino Priemonės „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“ racionalų rezultatų ir sąnaudų santykį, nustatyta, kad skirtos lėšos ne visais atvejais užtikrino racionalų rezultatų ir sąnaudų santykį. Dėl neišsamių ir nevienodai teikiamų projektų ataskaitų, taip pat nevienodų vertinimo ir atsiskaitymo reikalavimų (ypač ne konkurso būdu skirtam finansavimui), nėra galimybės objektyviai įvertinti pasiektų rezultatų ir jų santykio su panaudotomis lėšomis. Be to, didžioji dalis finansavimo buvo orientuota į trumpalaikes veiklas, kurios nesukuria ilgalaikės vertės bendruomenei, nors prioritetas turėtų būti teikiamas tęstinams ir ilgalaikiams projektams. Dėl šių priežasčių lėšų panaudojimas ne visais atvejais yra orientuotas į didžiausią galimą rezultatą ir tvarią naudą, todėl kyla rizika, kad biudžeto lėšos naudojamos nepakankamai efektyviai (1.3. poskyris, 40 psl.).

Vertinant Mažeikių rajono kaimo rėmimo programą, nustatyta, kad nors formalūs kiekybiniai rodikliai (paskirstytos lėšos) yra pasiekti, ataskaitose visiškai trūksta duomenų apie realų kokybinį poveikį kaimo gyventojų gerovei. Taip pat nustatyta, kad pareiškėjų pateikiami įrodymai apie pasiektus rezultatus yra nepakankami, o kai kuriais atvejais pagrindžiantys dokumentai buvo pateikti tik audito metu. Didžioji dalis finansavimo yra orientuota į trumpalaikio poveikio veiklas, tokias kaip koncertinės programos, šventės ar išvykos, kurios nesukuria išliekamosios vertės. Identifikuota, kad biudžeto lėšos dažnai naudojamos trumpalaikio vartojimo prekėms (saldainiams, vienkartiniams indams, gėlėms) ar netinkamoms išlaidoms (pvz., cementui), todėl santykis tarp sąnaudų ir ilgalaikės grąžos bendruomenei nėra optimalus. Tik nedidelė dalis projektų (apie 20 proc.) prisideda prie ilgalaikės infrastruktūros kūrimo, tačiau ir šioms veikloms trūksta aiškių tęstinumo planų (1.3. poskyris, 40 psl.).

2. Ar savivaldybės vykdoma priežiūra ir kontrolė sudaro prielaidas užtikrinti efektyvų skirtų lėšų panaudojimą ir planuotų rezultatų pasiekimą

Nustatėme, kad projektų priežiūros ir kontrolės sistema daugiausia orientuota į formalią dokumentų patikrą, o ne į realų rezultatų pasiekimo vertinimą. Dėl neišsamių ir nevienodos kokybės ataskaitų, nepakankamos duomenų analizės bei sistemingo pažeidimų ir rizikų vertinimo nebuvimo Savivaldybė neturi pakankamo pagrindo objektyviai vertinti finansavimo efektyvumą, rezultatų ir sąnaudų santykį bei priimti duomenimis grįstus sprendimus.

Be to, didelė dalis finansavimo buvo skiriama trumpalaikėms veikloms, kurios nesukuria ilgalaikės vertės bendruomenei. Todėl galima teigti, kad vertinta veikla tik iš dalies užtikrina efektyvų Savivaldybės biudžeto lėšų panaudojimą, o esami reglamentavimo, vertinimo, kontrolės ir duomenų analizės trūkumai didina riziką, kad lėšos gali būti naudojamos nepakankamai rezultatyviai, skaidriai ir ekonomiškai.

Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ projektų priežiūros ir kontrolės sistema nėra pakankamai veiksminga, nes neužtikrina nei planuotų rezultatų pasiekimo vertinimo, nei tinkamos lėšų panaudojimo kontrolės. Dėl nepateiktų ar neišsamių ataskaitų bei nevykdytos stebėsenos nėra galimybės objektyviai įvertinti projektų rezultatų, o trūkstant pagrindžiančių įrodymų ne visais atvejais įsitikinama ir lėšų panaudojimo teisėtumu. Nustatyti teisės aktų nesilaikymo atvejai: didžioji dauguma projektų vykdytojų (58 iš 63) nesilaikė reikalavimo lėšas apskaityti atskirai, taip pat nustatyti konkretūs netinkamo lėšų panaudojimo atvejai (lėšų naudojimas veikloms už Lietuvos ribų, viršytos leidžiamos investicijos į ilgalaikį turtą, įsigytos su projektu nesusijusios priemonės). Tai rodo ne tik kontrolės spragas, bet ir nepakankamą projektų vykdytojų atsakomybę (2.1. poskyris, 46 psl.).

Priemonės „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“ projektų priežiūros ir kontrolės sistema yra nepakankamai orientuota į planuotų rezultatų pasiekimo vertinimą – praktikoje vyrauja formali pateiktų dokumentų patikra, o dalyje ataskaitų trūksta esminių duomenų apie veiklą įgyvendinimą, dalyvius ir pasiektus rezultatus, taip pat nustatyti atvejai, kai lėšos naudotos nesilaikant patvirtintos sąmatos ir nebuvo užtikrintas nustatytų reikalavimų (pvz., sąmatos tikslinimo) laikymasis, kas rodo priežiūros, kontrolės ir atsakomybės mechanizmų nepakankamą veiksmingumą (2.1. poskyris, 46 psl.).

Vykdamas Mažeikių rajono kaimo rėmimo programą, nustatyta, kad Savivaldybės vykdoma prašymų priežiūra yra orientuota tik į formalių finansinių dokumentų (sąskaitų ir kvitų) teisėtumo tikrinimą, nevykdamas realaus pasiektų rezultatų kokybės, apimties ar poveikio bendruomenei vertinimo. Pastebėtina, kad Savivaldybė sistemingai nerenka ir neanalizuoja duomenų apie rezultatų ir sąnaudų santykį, todėl trūksta objektyvaus pagrindo vertinti, ar biudžeto lėšos panaudotos racionaliai ir efektyviai. Kontrolės sistema labiau tikrina administracinę atitiktį nei padeda užtikrinti strateginių tikslų pasiekimą, nes duomenų analizė nėra nuosekliai integruota į Kaimo rėmimo fondo valdymo ciklą. Siekiant užtikrinti realią kontrolę, reikia stiprinti priežiūros procedūras įtraukiant vietos patikras bei reikalaujant iš pareiškėjų įrodymų apie faktinį veiklų poveikį kaimo plėtrai (2.1. poskyris, 46 psl.).

Savivaldybėje nėra užtikrinamas efektyvus finansuojamų veiklų vertinimas, nes nenustatomi aiškūs Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ veiklos rezultatų (efektyvumo ir rezultatyvumo) rodikliai ir neatliekama rezultatų bei sąnaudų santykio analizė, dėl to neįvertinama finansuojamų veiklų nauda bendruomenei, neanalizuojamas lėšų panaudojimo efektyvumas ir faktinių bei planuotų rezultatų skirtumai, o sprendimų priėmimui ir projektų priežiūrai trūksta pagrįstos informacijos, todėl nėra galimybės teikti argumentuotų rekomendacijų dėl tolesnio finansavimo, projektų tobulinimo ir prioritetų nustatymo (2.2. poskyris, 49 psl.).

Savivaldybė nevykdo sistemingos Priemonės „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“ duomenų analizės, leidžiančios įvertinti pasiektų rezultatų ir panaudotų lėšų santykį, o dėl nepakankamos ataskaitų kokybės ir duomenų išsamumo nėra užtikrinamas patikimas pagrindas vertinti finansavimo efektyvumą bei priimti duomenimis grįstus sprendimus (2.2. poskyris, 49 psl.).

Savivaldybėje nėra užtikrinamas sistemingas nustatytų Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ trūkumų ir rizikų panaudojimas tobulinant finansavimo ir lėšų skirstymo procesą. Nustatyta, kad pažeidimai nėra fiksuojami ir analizuojami, nevertinama ataskaitų kokybė ir pagrįstumas, neatliekama finansuojamų veiklų naudos bei lėšų panaudojimo efektyvumo analizė. Nors identifikuota rizika dėl bendruomenių administracinių gebėjimų stokos, nėra numatytų priemonių jai valdyti. Planuojami finansavimo pokyčiai nėra grindžiami duomenimis ar vertinimo rezultatais. Nesant veiksmingos rizikų ir trūkumų analizės sistemos, aiškių duomenų rinkimo ir panaudojimo procedūrų bei pakankamų administracinių gebėjimų, rizikos valdymas išlieka formalus, todėl priimami nepagrįsti finansavimo sprendimai, neefektyviai naudojamos lėšos, didėja pažeidimų rizika, kartojasi sisteminės problemos ir mažėja skaidrumas bei atskaitomybė (2.3. poskyris, 50 psl.).

Savivaldybė nefiksuoja ir sistemingai neanalizuoja nustatytų Priemonės „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“ pažeidimų bei rizikų, neidentifikuoja dažniausiai pasitaikančių problemų ir jų priežasčių, todėl trūkumai nėra naudojami finansavimo ir skirstymo proceso tobulinimui bei sprendimų priėmimo gerinimui (2.3. poskyris, 50 psl.).

Savivaldybėje rizikos ir pasikartojančios klaidos nėra sistemiškai naudojamos finansavimo ir skirstymo procesui tobulinti vykdant Mažeikių rajono kaimo rėmimo programą. Nes ji oficialiai nefiksuoja ir neanalizuoja procedūrinių pažeidimų (pvz., lėšų skyrimo be prašymų ar nenusišalinimo atvejų), todėl trūksta objektyvaus pagrindo vertinimo metodikos ar kriterijų peržiūrai. Atlikti Kaimo rėmimo fondo nuostatų pakeitimai dažniausiai yra tik techninio pobūdžio (nario pakeitimas) ir nesprendžia esminių audito identifikuotų veiklos rizikų (2.3. poskyris, 50 psl.).

Rekomendacijos

Savivaldybės administracijai

Rekomendacijos, susiję su Priemone „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“:

1. Siekiant užtikrinti, kad priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ įgyvendinimas būtų orientuotas į rezultatus ir būtų galima įvertinti jos indėlį į savivaldybės strateginių tikslų įgyvendinimą, nustatyti aiškius, išmatuojamus ir su savivaldybės strateginiais dokumentais susietus priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ rezultatus ir jų vertinimo rodiklius bei užtikrinti jų stebėseną ir atsiskaitymą (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
2. Siekiant užtikrinti finansavimo pagrįstumą, skaidrumą ir efektyvų lėšų panaudojimą, nustatyti aiškius ir objektyvius projektų finansavimo diferencijavimo kriterijus (pvz., projekto apimtį, tikslinės grupės dydį, planuojamą poveikį, veiklų sudėtingumą) arba svarstyti galimybę netaikyti papildomo finansavimo diferencijavimo vienam projektui pagal seniūnijas, siekiant užtikrinti finansavimo pagrįstumą, skaidrumą ir efektyvų lėšų panaudojimą (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
3. Siekiant užtikrinti objektyvų ir kriterijais pagrįstą projektų vertinimą bei efektyvų lėšų panaudojimą, nustatyti papildomą vertinimo anketų peržiūrą, kad būtų identifikuojami ir ištaisomi nepagrįstų balų bei netinkamai motyvuotų finansavimo siūlymų atvejai, kartu aiškiai atskiriant projektų vertinimą nuo sprendimų dėl finansavimo paskirstymo esant lėšų trūkumui (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
4. Siekiant didinti vertinimo proceso skaidrumą, objektyvumą ir finansavimo paskirstymo pagrįstumą, užtikrinti, kad visi projektų vertinimo metu priimami sprendimai dėl balų mažinimo ir finansavimo sumos koregavimo būtų aiškiai, nuosekliai ir konkrečiais argumentais pagrindžiami pagal nustatytus kriterijus, atsisakant praktikos lėšas mažinti vien dėl bendro jų trūkumo (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
5. Siekiant užtikrinti vienodą, pagrįstą ir objektyvų balų skyrimą bei teisingą projektų reitingavimą, sustiprinti vertinimo kontrolės mechanizmus, pvz. įdiegiant periodinę vertinimų peržiūrą (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
6. Siekiant užtikrinti objektyvų, skaidrų ir į didžiausią poveikį orientuotą valstybės biudžeto lėšų paskirstymą, atskirti projektų vertinimo ir sprendimų dėl finansavimo skyrimo etapus, nustatant, kad vertinimo metu projektai būtų reitinguojami tik pagal jų kuriamą vertę ir nebūtų mažinamos prašomos sumos dėl lėšų trūkumo (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
7. Siekiant patikimai įvertinti pasiektus rezultatus ir lėšų panaudojimo efektyvumą, užtikrinti metinių veiklos ataskaitų pateikimo kontrolę ir kokybę, siekiant patikimai įvertinti pasiektus rezultatus ir lėšų panaudojimo efektyvumą (1-asis pagrindinis audito rezultatas).

8. Siekiant didesnės finansavimo gražos ir ilgalaikės naudos užtikrinimo, stiprinti konsultavimą ir metodinę pagalbą pareiškėjams, skatinant juos rengti ilgalaikio poveikio projektus (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
9. Siekiant užtikrinti skaidrų ir efektyvų biudžeto lėšų panaudojimą, objektyvų projektų rezultatų vertinimą ir mažinti pažeidimų riziką, stiprinti projektų priežiūros ir kontrolės sistemą, užtikrinant išsamių ataskaitų teikimą, reguliarią stebėseną ir vertinant tiek lėšų panaudojimo teisėtumą, tiek planuotų rezultatų pasiekimą (2-asis pagrindinis audito rezultatas).
10. Siekiant užtikrinti efektyvų finansuojamų veiklų vertinimą, rekomenduojama nustatyti aiškius veiklos rezultatų (efektyvumo ir rezultatyvumo) rodiklius ir vykdyti sistemingą rezultatų bei sąnaudų santykio analizę, vertinant lėšų panaudojimo efektyvumą ir pasiektų rezultatų atitiktį planuotiems tikslams (2-asis pagrindinis audito rezultatas).
11. Siekiant užtikrinti efektyvų finansavimo ir lėšų skirstymo procesų tobulinimą, įdiegti sistemingą dokumentuotą rizikų ir trūkumų analizės bei duomenų naudojimo sistemą, kad sumažėtų nepagrįstų sprendimų ir neefektyvaus lėšų panaudojimo rizika (2-asis pagrindinis audito rezultatas).

Rekomendacijos, susiję su Priemone „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“:

1. Siekiant sudaryti sąlygas vertinti priemonės efektyvumą ir užtikrinti, kad skiriamas finansavimas kurtų pamatuojamą rezultatą ir poveikį, atskirti priemonę planavimo dokumentuose nuo kitų priemonių, tvarkos apraše aiškiai apibrėžti finansavimo tikslą ir siekiamus rezultatus, juos susieti su savivaldybės strateginiais dokumentais, tvarkos apraše (o ne tik jo prieduose) nustatyti konkrečius, išmatuojamus vertinimo kriterijus, leidžiančius vertinti ne tik lėšų panaudojimą, bet ir pasiektus rezultatus bei poveikį, ir užtikrinti tikslų bei nuoseklų duomenų pateikimą ataskaitose (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
2. Siekiant užtikrinti, kad projektų atranka būtų orientuota į didžiausią vertę bendruomenei ir didintų savivaldybės lėšų panaudojimo efektyvumą, patikslinti vertinimo anketą aiškiai detalizuojant balų skyrimo kriterijus pagal jų atitikties lygį, užtikrinti, kad vertinimas būtų grindžiamas Tvarkos aprašo nuostatomis, o ne paraiškos turiniu, suvienodinti nuorodas į teisės aktus, kad jos atitiktų galiojančią reglamentavimą, bei peržiūrėti ir integruoti visus Tvarkos apraše nustatytus prioritetus į vertinimo anketą, užtikrinant jų nuoseklų taikymą projektų atrankos procese (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
3. Siekiant užtikrinti skaidrų ir nuoseklų finansavimo skyrimo procesą, aiškiai reglamentuoti Mažeikių rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų tarybos nustatomos maksimalios finansavimo sumos taikymo principą, įskaitant jos taikymą ir metų eigoje teikiamoms iniciatyvoms (1-asis pagrindinis audito rezultatas).

4. Siekiant užtikrinti skaidrų ir objektyvų finansavimo sprendimų priėmimą bei sumažinti subjektyvaus finansavimo mažinimo riziką, Tvarcos apraše ir Projekto vertinimo anketos formoje nustatyti pareigą visais atvejais, kai siūloma mažinti projekto finansavimą ar nefinansuoti atskirų veiklų ar išlaidų, tokį sprendimą pagrįsti aiškiais ir objektyviais kriterijais (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
5. Siekiant užtikrinti efektyvų lėšų panaudojimą, laikytis nustatytų vertinimo procedūrų (užtikrinti ne mažiau kaip 3 vertintojus ir vertinimų rezultatų – balų vidurkio – apskaičiavimą bei pateikimą), patikslinti vertinimo kriterijus, kad būtų mažinamas subjektyvumas, bei nustatyti pareigą pagrįsti visus finansavimo skyrimo ir mažinimo sprendimus, užtikrinant, kad jie būtų grindžiami vertinimo rezultatais ir atitiktimi reikalavimams (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
6. Siekiant užtikrinti, kad finansavimo sumų koregavimas būtų pagrįstas ir orientuotas į efektyvų lėšų panaudojimą, užtikrinti, kad visi vertinimo sprendimai būtų dokumentuoti, pagrįsti aiškiais kriterijais ir susieti su projektų rezultatais bei išlaidų būtinybe, privalomai pildyti visas vertinimo anketų dalis (balus, siūlomas sumas), laikytis nustatytų skaičiavimo ir sprendimų priėmimo procedūrų bei užtikrinti, kad finansavimo dydžiai neviršytų nustatytų ribų ir visi pakeitimai būtų tinkamai patvirtinti (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
7. Siekiant užtikrinti objektyvų ir efektyvų finansavimo sprendimų priėmimą, nustatyti aiškia projektų reitingavimo ir finansavimo paskirstymo tvarką pagal vertinimo rezultatus, užtikrinti, kad būtų pildomos visos vertinimo anketos ir apskaičiuojamas balų vidurkis, o ši informacija būtų pateikiama komisijos protokoluose, bei užtikrinti, kad finansavimo sprendimai būtų grindžiami tik reikalavimus atitinkančiais projektais ir tinkamai pagrįsti visais atvejais (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
8. Siekiant užtikrinti efektyvų biudžeto lėšų panaudojimą ir projektų atranką pagal kurią vertę, integruoti Tvarcos apraše nustatytus prioritetus į vertinimo sistemą (vertinimo anketas ir/ar balų skyrimą), įtvirtinti aiškia projektų reitingavimo tvarką, kai lėšų nepakanka, bei užtikrinti, kad visi sprendimai dėl dalinio finansavimo būtų pagrįsti ir dokumentuoti, aiškiai nurodant jų priėmimo priežastis (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
9. Siekiant užtikrinti efektyvų lėšų panaudojimą ir galimybę įvertinti pasiektus rezultatus, nustatyti vienodus reikalavimus visiems finansuojamiems projektams ir iniciatyvoms (nepriklausomai nuo finansavimo būdo), įtvirtinti privalomą išsamių ataskaitų teikimą su aiškiai apibrėžtais rodikliais, bei užtikrinti, kad finansavimas būtų skiriamas ir naudojamas tik pagal Tvarcos apraše numatytas veiklas, vertinant jų rezultatus ir kurią naudą bendruomenei bei parengti ir patvirtinti aiškia Trečiojo amžiaus universiteto (ar NVO) finansavimo tvarką, nustatyti minimalius veiklos ir rezultatų rodiklius (pvz., veiklų skaičius, dalyvių apimtis), įtraukti veiklos rezultatų pateikimą į metinę atsiskaitymo formą, aiškiai apibrėžti finansavimo tikslus ir tinkamas finansuoti veiklas (įskaitant edukacines ir pažintines išvykas) (1-asis pagrindinis audito rezultatas).

10. Siekiant užtikrinti efektyvų lėšų panaudojimą ir ilgalaikės vertės kūrimą, integruoti ilgalaikės ir tęstinės naudos prioritetus į projektų vertinimo sistemą (numatant aiškius vertinimo kriterijus ir papildomus balus), nustatyti reikalavimus vertinti planuojamą ilgalaikį poveikį bei užtikrinti, kad didesnė finansavimo dalis būtų skiriama projektams, kuriantiesiems tvarią naudą bendruomenei (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
11. Siekiant užtikrinti efektyvų biudžeto lėšų panaudojimą ir realią orientaciją į planuotų rezultatų pasiekimą, rekomenduojama suvienodinti ir detalizuoti ataskaitų reikalavimus, įtvirtinti privalomą rezultatų pasiekimo vertinimą priežiūros metu, užtikrinti savalaikį projekto veiklų ir sąmatų tikslinimą bei nuosekliai taikyti atsakomybės priemones, susiejant jas su ataskaitų kokybe ir rezultatų įgyvendinimu (įpareigojimas tikslinti ataskaitas, finansavimo mažinimas ar stabdymas, netinkamų išlaidų nepripažinimas, lėšų grąžinimas, ribojimas dalyvauti būsimuose kvietimuose) (2-asis pagrindinis audito rezultatas).
12. Siekiant užtikrinti efektyvų biudžeto lėšų panaudojimą ir duomenimis pagrįstą sprendimų priėmimą, gerinti ataskaitų kokybę, užtikrinti visų reikalingų duomenų pateikimą ir sistemingai vertinti rezultatų ir panaudotų lėšų santykį (2-asis pagrindinis audito rezultatas).
13. Siekiant užtikrinti efektyvų finansavimo procesų tobulinimą, rekomenduojama sistemingai fiksuoti ir analizuoti nustatytus pažeidimus bei rizikas, nustatyti jų priežastis ir poveikį, ir šią informaciją nuosekliai naudoti finansavimo kriterijų, vertinimo tvarkos bei sprendimų priėmimo proceso tobulinimui (2-asis pagrindinis audito rezultatas).

Rekomendacijos, susijusios su Priemone „Parama kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms“:

1. Siekiant užtikrinti strateginį lėšų panaudojimo planavimą ir rezultatyvumo vertinimą, Kaimo rėmimo fondo nuostatuose nustatyti aiškius, išmatuojamus rezultato rodiklius ir jų sąsają su Savivaldybės strateginio plėtros plano tikslais bei užtikrinti, kad sprendimus dėl finansavimo priimtų teisės aktuose įgalioti subjektai (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
2. Siekiant objektyviai įvertinti prašomų lėšų pagrįstumą, nustatyti reikalavimą teikti detalias sąmatas, pagrįsti planuojamas (turėtas) išlaidas ir nustatyti aiškius dalinio finansavimo apskaičiavimo kriterijus (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
3. Siekiant užtikrinti skaidrų ir pagrįstą finansavimo skyrimą atsisakyti lengvatinės nepalūkaninės paskolos teikimo, esant poreikiui keisti į kitą paramos formą, aiškiai atribojant ją nuo kredito santykių (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
4. Siekiant užtikrinti sprendimų skaidrumą ir atsekamumą, nustatyti pareigą visus sprendimus dėl finansavimo skyrimo ar keitimo pagrįsti motyvuotomis išvadomis (dokumentuojant) bei priimti juos tik Kaimo rėmimo fondo darbo grupės nustatyta tvarka (1-asis pagrindinis audito rezultatas).

5. Siekiant užtikrinti tinkamą prašymų vertinimą, nustatyti privalomą išlaidų tinkamumo ir pagrįstumo patikrą bei reikalauti pateikti pakankamus įrodymus apie planuojamus ir pasiektus rezultatus (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
6. Siekiant užtikrinti nešališką sprendimų priėmimą ir sumažinti interesų konfliktų riziką, sustiprinti viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolę bei užtikrinti privalomą nusišalinimą svarstant susijusių organizacijų prašymus (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
7. Siekiant įvertinti finansavimo rezultatyvumą, nustatyti pareigą kartu su išlaidų pagrindimo dokumentais teikti įrodymus apie pasiektus rezultatus ir jų atitiktį planuotiems rodikliams (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
8. Siekiant užtikrinti efektyvų finansavimo priežiūros procesą, kontrolės procedūras papildyti rezultatu, poveikio ir veiklų įgyvendinimo vertinimu bei vietos patikromis (2-asis pagrindinis audito rezultatas).
9. Siekiant sistemingai mažinti rizikas ir tobulinti finansavimo procesą, įdiegti nustatytų pažeidimų, klaidų ir rizikų analizės bei periodinės peržiūros mechanizmą, o jo rezultatus naudoti Fondo nuostatų ir sprendimų priėmimo procedūrų tobulinimui (2-asis pagrindinis audito rezultatas).

Rekomendacijų įgyvendinimo planas pateiktas ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“.

ĮŽANGA

Kaimo bendruomenių ir nevyriausybinių organizacijų rėmimas yra labai svarbus, nes jos aktyviai prisideda prie žmonių gerovės ir vietos aplinkos gerinimo. Kaimo bendruomenės ir kitos nevyriausybines organizacijos padeda spręsti vietos problemas, prisideda prie regionų plėtros, puoselėja kultūrinės tradicijas ir papildo valstybės bei savivaldybių teikiamas paslaugas. Jos taip pat stiprina bendruomeniškumą, tarpusavio pasitikėjimą ir pagalbą vieni kitiems, todėl žmonės jaučiasi saugesni ir labiau įtraukti į visuomeninį gyvenimą.

Savivaldybės biudžeto lėšomis remiant kaimo bendruomenes ir kitas nevyriausybinės organizacijas investuojama ne tik į pavienius projektus, bet ir į žmonių tarpusavio ryšius, pasitikėjimą bei gyvenimo kokybę. Tokia parama padeda kurti stipresnius regionus, mažinti socialinę atskirtį ir gerinti gyvenimo kokybę visiems gyventojams.

Valstybės skiriamos lėšos naudojamos veiklų, kurias vykdant tenkinami viešieji gyvenamųjų vietovių bendruomenių narių (gyventojų) interesai ir poreikiai, rėmimui¹. Savivaldybės lėšomis finansuojant projektus prioritetas teikiamas projektams, kurie stiprina rajono nevyriausybines organizacijas, skatina organizacijų bendradarbiavimą, aktyvina visuomenę².

Projektų atranka ir finansavimas vykdomi pagal savivaldybės tarybos ir administracijos direktoriaus patvirtintas tvarkas³, kurios nustato paraiškų teikimo, vertinimo, lėšų skyrimo ir atsiskaitymo procedūras.

Kasmet skiriamos biudžeto lėšos išlieka gana stabilios, svyruodamos nežymiai (priemonei „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ 2024–2025 m. vidutiniškai kasmet skirta po 36 tūkst. Eur, tai 10 rezultatas Lietuvoje iš visų 60 savivaldybių pagal gaunamas lėšas⁴, priemonei „Parama kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms“ nuo 50 tūkst. iki 69 tūkst. Eur, kitų NVO rėmimui – po 28 tūkst. Eur.). Tačiau dėl lėšų trūkumo mažinamos konkrečioms projektams skiriamos sumos rodo nepakankamą finansavimą.

¹ Mažeikių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2023-03-15 įsakymas Nr. A1-407 (2024-02-01 įsakymo Nr. A1-109 redakcija), Tvarkos parašo 10 p.

² Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2020-05-29 sprendimas Nr. T1-125, Tvarkos parašo 9 p.

³ 2020-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-125 patvirtintas Mažeikių rajono nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis tvarkos aprašas; 2023-03-15 Mažeikių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-407 (2024-02-01 įsakymo Nr. A1-109 redakcija) patvirtintas „Nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.1 priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje“ tvarkos aprašas. Mažeikių rajono savivaldybės mero 2023-12-05 potvarkiu Nr. M1-768 patvirtintas „Kaimo rėmimo fondo darbo grupės reglamentas "Dėl Mažeikių rajono savivaldybės kaimo rėmimo fondo darbo grupės sudarymo" (su pakeitimais).

⁴ 2025-01-17 LR socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas „Dėl lėšų paskirstymo savivaldybėms bendruomeninei veiklai stiprinti patvirtinimo“ Nr. A1-25, 2025-01-24 LR socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas Nr. A1-39.

Efektyviam lėšų panaudojimui svarbus ne tik teisinis reglamentavimas, bet ir projektų vertinimo ir finansavimo skirstymo proceso nuoseklumas, aiškūs vertinimo kriterijai bei skaidrumas. Tai gali turėti įtakos racionaliam lėšų paskirstymui ir geriausio rezultatų bei sąnaudų santykio užtikrinimui.

Taip pat nemažiau svarbi duomenų apie panaudotų lėšų ir pasiektų rezultatų santykį analizė, nes jos neatliekant ribojamos galimybės objektyviai įvertinti finansavimo efektyvumą bei priimti duomenimis grįstus sprendimus dėl finansavimo prioritetų ir lėšų paskirstymo ateityje.

Audito rezultatai leis įvertinti, ar savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos kaimo bendruomenėms ir kitoms nevyriausybinėms organizacijoms remti, yra naudojamos atsakingai, skaidriai ir pagal numatytą paskirtį, siekiant kuo didesnės naudos vietos gyventojams.

Audito metu buvo analizuojamas ne tik finansavimo skyrimo procesas, bet ir projektų vykdymo bei jų kontrolės priežiūra, todėl gauti rezultatai padės išryškinti pagrindines problemas, galimas rizikas ir sritis, kurias reikėtų tobulinti, kad paramos panaudojimas būtų efektyvesnis ir naudingesnis visuomenei.

Audito išvados ir rekomendacijos prisidės prie efektyvesnio savivaldybės biudžeto lėšų naudojimo, didesnio projektų poveikio bendruomenėms, geresnės finansavimo kontrolės bei didesnio visuomenės pasitikėjimo savivaldybės vykdoma parama nevyriausybinėms organizacijoms ir kaimo bendruomenėms.

AUDITO REZULTATAI

1. AR SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO LĖŠOS, SKIRTOS KAIMO BENDRUOMENIŲ IR KITŲ NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ RĖMIMUI, PASKIRTOMOS IR PANAUDOJAMOS EFEKTYVIAI, UŽTIKRINANT DIDŽIAUSIĄ GALIMĄ NAUDĄ BENDRUOMENEI?

1.1. Teisinis reglamentavimas tik iš dalies sudaro prielaidas efektyviam biudžeto lėšų panaudojimui

1. Vietos savivaldos įstatymas nustato pareigą savivaldybėms rengti strateginio planavimo dokumentus⁵, o strateginio valdymo įstatymas apibrėžia⁶, kad strateginis valdymas – visuma principų ir valstybės pažangai užtikrinti skirtų procesų, apimančių aplinkos analizę, sprendimų dėl planavimo dokumentų rengimo priėmimą, planavimo dokumentų rengimą, tvirtinimą, įgyvendinimą, stebėseną, vertinimą, atsiskaitymą už pasiektus rezultatus.
2. Siekdami nustatyti, ar Savivaldybė aiškiai apibrėžia finansavimo tikslus ir siektinus rezultatus, laikėmės nuostatos, kad reglamentavimas tinkamas, jei finansavimo tikslai ir siektini rezultatai aiškiai apibrėžti (nurodyta ko siekiama ir pasiektas rezultatas ar poveikio kryptis), išmatuojami ir susieti su savivaldybės strateginiais dokumentais.
3. Nustatėme, kad Priemonė „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ nėra pilnai susieta su Savivaldybės strateginiais dokumentais, nes nei planavimo dokumentuose, nei veiklos plano įvykdymo ataskaitose, priemonės siektini ir pasiekti rezultatai nepateikiami. Pateikiami tik skirti ir panaudoti (bendrai su kita priemone) asignavimai, o vienas iš tikslų strateginiuose dokumentuose nurodomas – sudaryti sąlygas NVO veiklai.
4. Priemonės įgyvendinimo tvarkos apraše⁷ nurodytas tikslas – skatinti gyvenamųjų vietovių bendruomenių savarankiškumą tenkinant viešuosius jų narių (gyventojų) poreikius, stiprinti narių (gyventojų) sutelktumą ir tarpusavio pasitikėjimą, bendruomeninę veiklą, sudaryti sąlygas bendruomeninėms organizacijoms dalyvauti priimant sprendimus dėl bendruomenių narių (gyventojų) socialinių ir viešųjų poreikių tenkinimo.

⁵ LR vietos savivaldos įstatymo 60 str.

⁶ LR strateginio valdymo įstatymo 3 str. 20 p.

⁷ Mažeikių rajono savivaldybės 2023-03-15 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-407 patvirtintas „Nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.1.1 priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (su pakeitimais), Tvarkos aprašo 2 p.

5. Tvarkos apraše nustatyta, kad priemonės įgyvendinimo vertinimo kriterijus – įgyvendinta ne mažiau kaip 90 proc. veiklų, kurioms Vertinimo komisijos siūlymu skirtas finansavimas⁸.
6. Taip pat nustatėme, kad priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ įgyvendinimo tvarkos aprašas patvirtintas savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu, nors pagal kompetenciją jo tvirtinimas priskirtas savivaldybės mero įgaliojimams. Tai neatitinka savivaldybės institucijų kompetencijų paskirstymo, nustatyto Vietos savivaldos įstatyme⁹, pagal kurį meras yra savivaldybės vykdomoji institucija, turinti savivaldybės valdžios ir viešojo administravimo įgaliojimus.
7. Darytina išvada, kad Savivaldybės strateginiuose planavimo dokumentuose ir priemonės įgyvendinimo reglamentavime nenustatyti konkretūs, išmatuojami ir su strateginiais tikslais susieti priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ rezultatai ir rodikliai. Priemonės įgyvendinimo tvarkos apraše nustatytas tik bendras tikslas ir procesinis vertinimo kriterijus (įgyvendintų finansuotų veiklų dalis), kuris nėra orientuotas į rezultatų matavimą. Dėl to nėra galimybės įvertinti, kokių konkrečių rezultatų pasiekta įgyvendinant priemonę ir kokią poveikį ji daro savivaldybės strateginių tikslų įgyvendinimui, todėl sudėtinga objektyviai vertinti finansavimo efektyvumą ir priimti pagrįstus sprendimus dėl tolesnio finansavimo.
8. Pagal tuos pačius kriterijus vertinome Savivaldybės biudžeto lėšomis remiamą Priemonę „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“, nustatėme, kad Priemonė „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“ Savivaldybės planavimo dokumentuose pateikiama bendrai su priemone „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“. Veiklos plano (2024 m.) įvykdymo ataskaitoje vertinimo kriterijai pateikiami bendrai su kita priemone (planuoti ir panaudoti asignavimai), o vienas iš tikslų strateginiuose dokumentuose nurodomas – sudaryti sąlygas NVO veiklai.
9. Priemonės įgyvendinimo tvarkos apraše¹⁰ nenurodytas tikslas ir ko siekiama skiriant finansavimą NVO projektams (programoms). Tvarkos apraše nenustatyti priemonės įgyvendinimo vertinimo kriterijai, o Savivaldybės veiklos metiniame plane, kaip vertinimo kriterijus, pateikiamas tik įsisavintos lėšos. Be to, neparodomas teisingas rezultatas aiškinant planuotas reikšmes, pvz. 2024 m. veiklos plane nurodyta, kad paremti 25 jaunimo ir nevyriausybinių organizacijų projektai, nors paraiškų (neskaitant skirto finansavimo pagal prašymus) buvo finansuota 44 (iš jų, 31 pagal priemonę „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“, 1 jaunimo NVO, ir 12 kitų NVO).

⁸ Mažeikių rajono savivaldybės 2023-03-15 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-407 patvirtintas „Nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.1.1 priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (su pakeitimais), Tvarkos aprašo 65 p.

⁹ LR vietos savivaldos įstatymo 3 str. 3d.

¹⁰ 2020-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-125 patvirtintas „Mažeikių rajono nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis Tvarkos aprašas“.

10. Darytina išvada, kad finansavimo tikslai ir siektini rezultatai nėra aiškiai ir nuosekliai apibrėžti: priemonė planavimo dokumentuose pateikiama kartu su kita priemone, tvarkos apraše neįvardytas finansavimo tikslas ir siekiamas rezultatas, nenustatyti vertinimo kriterijai. Be to, nustatėme, kad vertinimo kriterijai atsiranda tik ataskaitoje, kuri yra tvarkos aprašo priedas, tačiau jie nėra įtvirtinti pačiame tvarkos apraše. Taikomi rodikliai daugiausia apsiriboja lėšų įsisavinimu, taip pat nustatyti rezultatų pateikimo netikslumai. Dėl šių priežasčių nėra galimybės įvertinti, ar skiriamas finansavimas leidžia pasiekti planuotus rezultatus ir sukurti numatytą poveikį, t. y. ar lėšos naudojamos efektyviai.
11. Viešojo administravimo įstatymas, be kita ko, nustato efektyvumo ir objektyvumo principus, kuriais vadovaujasi savo veikloje viešojo administravimo subjektas. Efektyvumo principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas ir įgyvendindamas sprendimus, jam skirtus išteklius naudoja kuo mažesnėmis sąnaudomis ir siekia geriausio rezultato, o objektyvumo principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs.
12. Vertindami ar nustatyti paraiškų vertinimo kriterijai leidžia įvertinti planuojamų rezultatų realumą ir prašomų lėšų pagrįstumą, laikėmės nuostatos, kad reglamentavimas tinkamas, jei nustatyti aiškūs, objektyvūs projektų vertinimo kriterijai, leidžiantys įvertinti planuojamų rezultatų ir prašomų lėšų pagrįstumą, jei vertinimo kriterijai numato pareigą vertinti planuojamą rezultatą, atitiktį finansavimo tikslams, prašomų lėšų detalumą ir aiškumą bei būtinumą projekto tikslams pasiekti.
13. Išanalizavę Tvarkos aprašo¹¹ vertinimo anketoje pateiktus vertinimo kriterijus, nustatėme, kad nustatyti vertinimo kriterijai leidžia įvertinti planuojamų rezultatų realumą ir prašomų lėšų pagrįstumą, nes jie yra aiškūs, objektyvūs ir leidžia pagrįsti vertintojo išvadą dokumentais bei argumentais. Esama vertinimo sistema sudaro sąlygas diferencijuoti projektus pagal jų potencialų poveikį ir efektyvumą, o ne tik formalią atitiktį reikalavimams, todėl darytina išvada, kad nustatyti paraiškų vertinimo kriterijai yra aiškūs ir objektyvūs, numato pareigą vertinti planuojamų rezultatų atitiktį finansavimo tikslams, prašomų lėšų detalumą, aiškumą ir būtinumą projekto tikslams pasiekti, todėl leidžia pagrįstai įvertinti planuojamų rezultatų realumą ir prašomų lėšų pagrįstumą.
14. Pagal tuos pačius kriterijus vertinome Savivaldybės biudžeto lėšomis remiamą Priemonę „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“. Išanalizavę Tvarkos aprašo¹² vertinimo anketoje pateiktus vertinimo kriterijus, nustatėme, kad nustatytiems vertinimo kriterijams trūksta detalizacijos, todėl kyla rizika, kad projekto

¹¹ Mažeikių rajono savivaldybės 2023-03-15 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-407 patvirtintas „Nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.1.1 priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (su pakeitimais), Tvarkos aprašo 2 priedas.

¹² 2020-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-125 patvirtintas „Mažeikių rajono nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis Tvarkos aprašo“ 2 priedas.

turinys gali būti vertinamas nevienodai. Pastabos ir rekomendacijos dėl vertinimo kriterijų buvo teiktos 2025-12-16 audito ataskaitoje Nr. KT9-9 "Mažeikių rajono savivaldybės jaunimo ir su jaunimu dirbančių nevyriausybinų organizacijų projektų ir renginių rėmimo vertinimas".

15. Darytina išvada, kad Tvarkos apraše nustatyti paraiškų vertinimo kriterijai nėra pakankamai detalizuoti ir aiškūs, todėl neužtikrina vienodo ir objektyvaus projektų vertinimo. Esami kriterijai nepakankamai apibrėžia, kaip turi būti vertinamas planuojamų rezultatų realumas, jų atitikties finansavimo tikslams bei prašomų lėšų pagrįstumas, detalumas ir būtinybė projekto tikslams pasiekti. Dėl šių priežasčių kyla rizika, kad projektų paraiškos gali būti vertinamos nevienodai, nebus tinkamai įvertintas planuojamų rezultatų pasiekiamumas bei lėšų panaudojimo pagrįstumas, o tai gali lemti neefektyvų savivaldybės biudžeto lėšų panaudojimą. Pažymėtina, kad pastabos ir rekomendacijos dėl vertinimo kriterijų tobulinimo jau buvo teiktos ankstesnėje audito ataskaitoje, tačiau jų įgyvendinimo terminas dar nėra suėjęs.
16. Strateginio valdymo sistema, be kita ko, remiasi rezultatų siekimo ir efektyvumo principais¹³, todėl vertindami, ar galiojanti tvarka sudaro prielaidas atrinkti projektus, galinčius sukurti didžiausią vertę bendruomenei, laikėmės nuostatos, kad reglamentavimas tinkamas, jei nustatyti vertinimo kriterijai objektyvūs ir vienodai taikomi visiems pareiškėjams, o prioritetai yra aiškiai apibrėžti ir orientuoti planuojamą poveikį.
17. Išanalizavę Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ Tvarkos aprašo¹⁴ vertinimo anketos formą nustatėme, kad projektams taikomi vienodi kriterijai, balų skyrimas detalizuotas pagal atitikimą kriterijui, nustatyta papildomų balų skyrimo tvarka¹⁵ už konkrečias veiklas arba kai daugiau nei pusę projekto veiklų skirta gyvenamosios vietovės bendruomenei, todėl darytina išvada, kad galiojanti projektų vertinimo tvarka sudaro prielaidas atrinkti projektus, galinčius sukurti didžiausią vertę bendruomenei, nes nustatyti aiškūs, objektyvūs ir visiems pareiškėjams vienodai taikomi vertinimo kriterijai, detalizuota balų skyrimo sistema ir numatyta papildomų balų skyrimo tvarka už bendruomenei reikšmingas veiklas.
18. Pagal tuos pačius kriterijus vertinome Savivaldybės biudžeto lėšomis remiamą Priemonę „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“. Išanalizavę Tvarkos aprašo¹⁶ vertinimo anketos formą nustatėme, kad nors projektams

¹³ LR strateginio valdymo įstatymo 4 str. 2, 4 p.

¹⁴ Mažeikių rajono savivaldybės 2023-03-15 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-407 patvirtintas „Nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.1.1 priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (su pakeitimais)“, Tvarkos aprašo 2 priedas.

¹⁵ Mažeikių rajono savivaldybės 2023-03-15 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-407 patvirtintas „Nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.1.1 priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (su pakeitimais), Tvarkos aprašo 11 p.

¹⁶ 2020-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-125 patvirtintas „Mažeikių rajono nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis Tvarkos aprašo“ 2 priedas.

taikomi vienodi kriterijai, balų skyrimas nepakankamai detalizuotas pagal atitikimą kriterijui, vertinimo anketoje teikiamos nuorodos į paraišką, o ne į Tvarkos aprašą, 6 ir 8 projekto vertinimo anketos vertinimo kriterijų punktai su nuorodomis į Nuostatus, nors šis priedas yra ne Nuostatų, o Tvarkos aprašo dalis. Tvarkos apraše nustatyti prioritetai pareiškėjams, negaunantiems finansavimo iš kitų Mažeikių rajono savivaldybės biudžeto lėšomis finansuojamų programų (kultūros, sveikatos, sporto, socialinės paramos ir kt.) arba bendrų Valstybės ir Savivaldybės biudžeto lėšų¹⁷, tačiau vertinimo anketoje tokių duomenų vertinimo nėra, kaip ir kitų prioritetų vertinimo, pvz.: ilgalaikių projektų ir pan.

19. Darytina išvada, kad galiojanti projektų vertinimo tvarka nepakankamai sudaro prielaidas nuosekliai atrinkti projektus, galinčius sukurti didžiausią vertę bendruomenei. Nors projektams taikomi vienodi vertinimo kriterijai, balų skyrimo tvarka nėra pakankamai detalizuota pagal atitikimo kriterijams lygį, o vertinimo anketoje dažnai (5 iš 8 punktų) remiamasi nuorodomis į paraišką, o ne į Tvarkos aprašą, kas mažina vertinimo objektyvumą ir skaidrumą. Taip pat nustatyta, kad kai kurios nuorodos pateikiamos į netinkamus dokumentus (Nuostatus), nors atitinkamas reguliavimas yra Tvarkos aprašo dalis. Be to, Tvarkos apraše nustatyti prioritetai (pvz., pareiškėjams negaunantiems finansavimo iš kitų programų) nėra integruoti į vertinimo anketą, todėl nėra užtikrinamas jų nuoseklus taikymas atrankos procese. Dėl šių priežasčių kyla rizika, kad projektai nebus atrenkami pagal didžiausią kuriamą vertę bendruomenei, o tai gali mažinti savivaldybės lėšų panaudojimo efektyvumą.
20. Vertindami ar reglamentavime aiškiai apibrėžti finansavimo diferencijavimo principai ir objektyvūs kriterijai, kuriais remiantis gali būti skiriamos skirtingos finansavimo sumos, laikėmės nuostatos, kad reglamentavimas tinkamas, jei nustatyti atvejai bei aiškūs finansavimo diferencijavimo principai ir objektyvūs kriterijai dėl skirtingų finansavimo sumų (pvz.: projekto apimtis, tikslinės grupės dydis, planuojamas poveikis, veiklų sudėtingumas).
21. Nustatėme, kad Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ Tvarkos apraše reglamentuoti diferencijavimo principai ir kriterijai tik dėl lėšų paskirstymo tarp seniūnijų¹⁸, t. y. didesnę gyvenamąją vietą deklaravusių gyventojų skaičių turinti seniūnija gauna didesnę bendrą finansavimo krepšelį. Tačiau Tvarkos apraše nėra aiškaus pagrindimo kodėl vienam projektui pagal seniūnijas skiriama skirtinga suma, o tai kelia rizikas dėl efektyvumo ir objektyvumo, nes skirtingas finansavimas turėtų būti pagrindžiamas, pvz. šiais kriterijais – projekto apimtis, tikslinės grupės dydis, planuojamas poveikis, veiklų sudėtingumas ir pan.

¹⁷ 2020-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-125 patvirtintas „Mažeikių rajono nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis Tvarkos aprašo“ 27 p.

¹⁸ Mažeikių rajono savivaldybės 2023-03-15 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-407 patvirtintas „Nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.1.1 priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (su pakeitimais)“, Tvarkos aprašo 51.1. p.

22. Skirtinga didžiausia ir mažiausia finansavimo suma vienam projektui seniūnijoms nustatoma Administracijos direktoriaus įsakymais¹⁹. Kai vienodi ar panašūs projektai skirtingose seniūnijose finansuojami nevienodai gali būti dirbtinai ribojamas projekto mastas, mažesnis finansavimas gali neleisti pasiekti planuotų rezultatų, o didesnis finansavimas gali būti perteklinis, nesukuriant proporcingai didesnio poveikio.
23. Kadangi taikomas dvigubas diferencijavimas, jau paskirsčius lėšų "krepšelį" pagal gyventojų skaičių, papildomas projektų finansavimo diferencijavimas gali reikšti, kad mažesnės seniūnijos patiria dvigubą ribojimą, o tai gali sumažinti jų galimybes generuoti proporcingą bendruomeninį poveikį. Be to, taikant skirtingus finansavimo dydžius vienam projektui sudaromos nelygiavertės konkurencinės sąlygos, projektų kokybė tampa mažiau reikšminga, nei teritorinis veiksnys, mažėja motyvacija teikti ambicingus projektus. Tokie nepagrįsti skirtumai, be kita ko, didina ir skaidrumo bei pasitikėjimo riziką, nes sudaro prielaidas subjektyvumui, gali būti vertinami kaip diskriminaciniai. Jeigu finansavimas diferencijuojamas ne pagal poveikį, o neaiškiais pagrindais mažėja strateginis poveikis, nes sistema orientuojasi į "lėšų padalinimą", o ne į vertės kūrimą, todėl mažėja bendras finansavimo programos efektyvumas.
24. Darytina išvada, kad tvarkos apraše reglamentuoti finansavimo diferencijavimo principai taikomi tik lėšų paskirstymui tarp seniūnijų pagal gyventojų skaičių, tačiau nėra aiškiai apibrėžti objektyvūs kriterijai, pagrindžiantys skirtingas vienam projektui skiriamas finansavimo sumas pagal seniūnijas, todėl kyla finansavimo pagrįstumo, skaidrumo ir efektyvumo rizika bei gali būti ribojamos mažesnių seniūnijų galimybės pasiekti proporcingą bendruomeninį poveikį.
25. Pagal tuos pačius kriterijus vertinome Savivaldybės biudžeto lėšomis remiamą Priemonę „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“. Nustatėme, kad tvarkos apraše²⁰ nėra reglamentuoti diferencijavimo principai, tačiau yra nustatytas reikalavimas, kad kiekvienais metais Mažeikių rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba nustato projektui prašomą didžiausią sumą, tačiau nėra reglamentuota ar ta pati suma taikoma ir metų eigoje kylančioms NVO iniciatyvoms remti, o tai kelia rizikas dėl efektyvumo ir objektyvumo, nes skirtingas finansavimas turėtų būti pagrindžiamas. Nepagrįsti skirtumai didina skaidrumo bei pasitikėjimo riziką bei sudaro prielaidas subjektyvumui ir gali būti vertinami kaip diskriminaciniai.
26. Darytina išvada, kad Tvarkos apraše nėra detalizuoti finansavimo diferencijavimo principai ir objektyvūs kriterijai, kuriais remiantis būtų nustatomos skirtingos finansavimo sumos. Tačiau reglamentuota, kad kasmet Mažeikių rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba nustato didžiausią galimą projektui prašomą finansavimo sumą. Kadangi reglamentavime nėra numatyta skirtingų finansavimo lygių taikymo sistema, o

¹⁹ 2024-02-22 Mažeikių administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-170 nustatyta Mažeikių seniūnijai mažiausia suma - 2000 Eur, didžiausia - 4500 Eur, kitoms seniūnijoms atitinkamai 200 Eur ir 2400 Eur, 2025-02-04 Mažeikių administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-196 nustatyta Mažeikių seniūnijai mažiausia suma - 2000 Eur, didžiausia - 4500 Eur, kitoms seniūnijoms atitinkamai 200 Eur ir 2400 Eur.

²⁰ 2020-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-125 patvirtintas „Mažeikių rajono nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis Tvarkos aprašas“.

praktikoje nustatoma vienoda maksimali riba, diferencijavimo kriterijų detalus nustatymas nebūtų būtinas, jei finansavimas faktiškai skiriamas pagal vienodą principą. Vis dėlto nepakankamai aiškiai apibrėžtas maksimalios sumos taikymo principas (ypač dėl metų eigoje atsirandančių iniciatyvų) mažina sprendimų skaidrumą ir nuoseklumą bei gali kelti nevienodo traktavimo riziką, kas daro įtaką finansavimo efektyvumo ir objektyvumo vertinimui.

27. Vertindami ar galiojanti tvarka užkerta kelią nepagrįstam ar subjektyviam finansavimo mažinimui, rėmėmės viešojo administravimo lygiateisiškumo, objektyvumo ir skaidrumo principais²¹ bei laikėmės nuostatos, kad reglamentavimas tinkamas, jei aiškiai apibrėžta, kokiais atvejais ir koku pagrindu gali būti mažinama finansavimo suma ir įtvirtinta pareiga finansavimo sumažinimą pagrįsti objektyviais kriterijais (pvz.: nepagrįstos sąnaudos, perteklinės išlaidos, neatitikimas projekto tikslams ir pan.) vertinimo išvadose.
28. Nustatėme, kad Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ Tvarkos aprašo 2 priedo Vertinimo anketos formoje²² vertintojas turi pagrįsti skiriamą balą, t. y. pvz., kad skiriamas balas yra mažesnis, nes viršyta maksimali vienam projektui galimų skirti lėšų suma; prašoma lėšų veiklai, kurios nėra veiklų plane, kainos yra didesnės nei rinkos ir pan. Atrinktų finansuoti projektų viešas paskelbimas bei suinteresuotų asmenų galimybė dalyvauti vertinimo komisijos posėdžiuose didina skaidrumą²³. Įvertinus šias aplinkybes, darytina išvada, kad galiojanti tvarka iš esmės sudaro prielaidas išvengti nepagrįsto ar subjektyvaus finansavimo mažinimo. Tvarkos apraše nustatyta pareiga vertintojui Vertinimo anketos formoje pagrįsti skiriamą balą, nurodant konkrečias priežastis, dėl kurių balas ar finansavimo apimtis gali būti mažinama, pavyzdžiui, kai viršijama maksimali vienam projektui galima skirti lėšų suma, prašoma finansuoti veiklas, nenumatytas veiklų plane, ar kai pateiktos kainos viršija rinkos kainas. Toks reikalavimas prisideda prie objektyvesnio ir labiau pagrįsto sprendimų priėmimo. Be to, atrinktų finansuoti projektų viešas paskelbimas bei suinteresuotų asmenų galimybė dalyvauti vertinimo komisijos posėdžiuose didina sprendimų priėmimo proceso skaidrumą ir papildomai mažina nepagrįsto finansavimo mažinimo riziką.
29. Pagal tuos pačius kriterijus vertinome Savivaldybės biudžeto lėšomis remiamą Priemonę „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“. Nustatėme, kad Tvarkos aprašo²⁴ 2 priedo Projekto vertinimo anketos formoje vertintojas turi nurodyti projekto veiklas, išlaidas, kurių siūloma nefinansuoti, bet prievolės pagrįsti tokį vertinimą nustatytos nėra, Tvarkos aprašo 26 p. argumentuoto paaiškinimo sprendimui privalomumą nustato, tik tuo atveju, kai finansavimas neskiriamas. Todėl darytina išvada,

²¹ LR viešojo administravimo įstatymo 3 str. 6, 9, 11 p.

²² Mažeikių rajono savivaldybės 2023-03-15 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-407 patvirtintas „Nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.1.1 priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (su pakeitimais)“.

²³ Mažeikių rajono savivaldybės 2023-03-15 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-407 patvirtintas „Nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.1.1 priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (su pakeitimais)“, Tvarkos aprašo 28 p., 25 p..

²⁴ 2020-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-125 patvirtintas „Mažeikių rajono nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis Tvarkos aprašas“.

kad galiojanti tvarka nepakankamai užtikrina apsaugą nuo nepagrįsto ar subjektyvaus finansavimo mažinimo. Tvarkos aprašo 2 priede (Projekto vertinimo anketoje) numatyta, kad vertintojas turi nurodyti projekto veiklas ir išlaidas, kurių siūloma nefinansuoti, tačiau nėra nustatyta prievolė tokį siūlymą pagrįsti objektyviais kriterijais. Tvarkos aprašo 26 punktas reikalavimą teikti argumentuotą paaiškinimą nustato tik tuo atveju, kai finansavimas neskiriamas, tačiau finansavimo sumažinimo atvejams toks reikalavimas nėra taikomas. Dėl šios priežasties neužtikrinamas vienodas sprendimų dėl finansavimo mažinimo pagrįstumas, o tai didina subjektyvumo ir nevienodo traktavimo riziką, galinčią turėti įtakos efektyviam ir skaidriam lėšų paskirstymui.

30. Priemonė 02-01-01-04 „Parama kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms“ yra įtraukta į veiklos planus, tačiau trūksta aiškaus ryšio tarp skiriamų lėšų ir ilgalaikio strateginio poveikio. Savivaldybės strateginis plėtros planas²⁵ numato kooperacijos skatinimą, jis yra įvardytas kaip viena iš galimybių didinti ūkių konkurencingumą. Plane numatyta, kad siekiant pažangaus ir tvaraus žemės ūkio, būtina vystyti smulkių ūkių kooperaciją bei kitas inovatyvias bendradarbiavimo formas. Mažeikių rajono savivaldybės kaimo rėmimo fondo nuostatai²⁶ (toliau – Nuostatai) numato tiesioginę finansinę paskatą – kooperatinių bendrovių įregistravimo bei pradinių steigimo išlaidų dengimą (iki 400 Eur), apmokant mokesčius notarui, Registrų centrui bei dokumentų parengimo išlaidas. Šiam tikslui įgyvendinti yra numatyta konkreti priemonė (kodas 1.3.1.4) „Žemės ūkio kooperacijos skatinimas“, nustatytas rodiklis P-1.3.1-2 – žemės ūkio kooperatyvų skaičius Mažeikių rajono savivaldybėje. Siektina reikšmė iki 2030 m. yra 1 veikiantis kooperatyvas (pradinė reikšmė 2020 m. buvo 0). Už šių priemonių įgyvendinimą atsakingos institucijos yra Savivaldybės administracija, Lietuvos ūkininkų sąjungos Mažeikių skyrius, LŽŪKT Mažeikių biuras bei Žemės ūkio rūmai. Kooperacija glaudžiai siejama su vietinio maisto sistemų atsiradimu, skatinant ūkininkus kartu gaminti, perdirbti ir realizuoti produkciją. Planuojama remti ir organizuoti ūkininkų mokymus bei konsultacijas kooperacijos, trumpųjų maisto tiekimo grandinių plėtros ir partnerių paieškos klausimais. Praktikoje tai jau įgyvendinama per šviečiamuosius renginius, kuriuose propaguojamas bendradarbiavimas.
31. Nustatėme, kad nors Nuostatai nustato paramos teikimo rėmus²⁷, tačiau reglamentavimas nepakankamai susietas su 2021–2030 m. strateginio plėtros plano rodikliais, o lėšos skirstomos "mechaniškai", neužtikrinant maksimalaus poveikio, tikslai yra apibrėžti bendrai (Nuostatų 9 p.), o veiklos planuose dominuoja kiekybiniai rodikliai (pvz., paremtų bendruomenių skaičius), tačiau trūksta kokybinių, išmatuojamų rezultato rodiklių. Nors galiojantis reglamentavimas nustato pagrindines paramos skyrimo taisykles, nustatyta spragų, susijusių su strateginiu susiejimu ir rezultatų matavimu, nes Savivaldybė sistemingai nerenka ir neanalizuoja duomenų apie rezultatų ir sąnaudų santykį, todėl nėra galimybės objektyviai nustatyti, ar lėšos panaudotos racionaliai ir efektyviai.

²⁵ 2021-06-30 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-200 patvirtintas "Mažeikių rajono savivaldybės 2021-2030 strateginis veiklos planas"

²⁶ 2023-06-08 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-176 patvirtinti "Mažeikių rajono savivaldybės kaimo rėmimo fondo nuostatai" (su pakeitimais), 22.3. p.

²⁷ 2023-06-08 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-176 patvirtinti "Mažeikių rajono savivaldybės kaimo rėmimo fondo nuostatai" (su pakeitimais), 22. p.

32. Nustatytas ir kitas teisės aktams neatitikimo atvejis - Nuostatų 5. p. numato, kad Kaimo rėmimo fondas savo veikloje vadovaujasi atitinkamais teisės aktais bei Savivaldybės mero potvarkiais ar jo įgalioto Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais. Tačiau, pastebėta, kad mero potvarkiu Savivaldybės administracijos direktoriaus nebuvo įgaliotas, tačiau leido Įsakymus, kurio pagrindu pasirašė ir finansavimo sutartis su pareiškėjais, skirdamas jiems biudžeto lėšas. Tai neatitinka savivaldybės institucijų kompetencijų paskirstymo, nustatyto Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas (3 straipsnio 3 dalis), pagal kurią meras yra savivaldybės vykdomoji institucija, turinti savivaldybės valdžios ir viešojo administravimo įgaliojimus.
33. Darytina išvada, kad nors plane yra nustatyti kiekiai (kiek projektų finansuoti), tačiau trūksta aiškių kokybinių kriterijų, kurie leistų įvertinti, ar šie veiksmai realiai prisideda prie pažangaus žemės ūkio ir tvarios kaimo plėtros. Stebimas silpnas strateginis ryšys, nors bendrieji tikslai nurodyti, savivaldybės strateginiuose, bet Nuostatuose nėra nustatyta išmatuojamų, su strateginiais tikslais susietų rezultatų ir rodiklių susietų su programa „Kaimo teritorijų vystymo ir žemės ūkio plėtra“. Priemonės „Parama kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms“ Nuostatuose teisinis reglamentavimas yra labiau orientuotas į formalų lėšų paskirstymą ir jų maksimalias sumas nei į jų panaudojimo efektyvumą. Veiklos ataskaitose fiksuojamas tik pinigų panaudojimas, neužtikrinant, kad jos prisidėtų prie konkrečių savivaldybės strateginių tikslų pasiekimo, nes neatliekama sisteminė rezultatų ir sąnaudų santykio analizė.
34. Nors Savivaldybės finansuojama priemonė 02-01-01-04 „Parama kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms“ kasmetiniuose savivaldybės veiklos planuose (2024–2026 m.) turi nusimačiusi tarpinius kiekius: paremtų bendruomenių skaičius: 2024 m. plane numatyta paremti 34, o faktiškai paremta 37 bendruomenės, o 2025 m. tikslas padidintas iki 40 bendruomenių, paremta 38. Pabrėžtina, kad reglamentavime nėra nustatyta išmatuojamų rezultato rodiklių, kurie leistų vertinti realų poveikį kaimo plėtrai ar gyventojų gerovei. Išanalizavę Nuostatus, nustatėme, kad ne visada reikalaujama pakankamai detalių sąmatų ir aiškaus ryšio tarp veiklų, rezultatų ir lėšų, kriterijai fokusuojasi į formalius reikalavimus (narių skaičius, JAR ataskaitos).

Prašymų vertinimo pavyzdžiai

- Mažeikių bitininkų draugijai, Fondo darbo grupės 2025-08-08 protokolu Nr. Ž44-4 ir Įsakymu 2025-08-11 Nr. A1-1316 buvo skirti 2000 Eur 2025-08-02/03 dienomis dalyvauti Vilkaviškyje vykusiame renginyje išlaidoms apmokėti, viso prašyme nurodoma, kad bus patirta 3242 Eur išlaidų, tačiau pateikti pateisinantys dokumentai tik už 2202 Eur.

35. Pagal Nuostatus²⁸, negalima įsitikinti ar Savivaldybė išties skyrė dalinį išlaidų kompensavimą ar padengė beveik visas Bitininkų draugijos išlaidas. Nuostatuose palikta galimybė interpretacijai, nes nėra nurodyta dalinio kompensavimo matavimo proporcijos.
36. Darytina išvada, kad esami kriterijai fokusuojasi į formalius reikalavimus, kurie neužtikrina gilaus turinio vertinimo. Nustatyta, kad ne visada reikalaujama detalių sąmatų, o sąsaja tarp veiklų, lėšų ir rezultatų išlieka silpna.
37. Nustatyta, kad priemonės „Parama kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms“ Nuostatai²⁹, lėšų skyrime taiko „lygybės“ principą, t. y. 2024 m. 37-nioms, o 2025 m. 38-ioms bendruomenėms skiriama po 360 Eur veiklai vykdyti, nevykdant atrankos, nes pinigai skiriami ne pagal projektų kuriamą pridėtinę vertę, o tiesiog veiklos išlaikymui. Projektai nėra vertinami, tiesiog piniginės lėšos skiriamos pagal numatytas paramos formas³⁰ pateikus atitinkamai patvirtintą prašymo formą arba likusieji teikia laisvos formos prašymus.
38. Darytina išvada, Nuostatai tiesiog skatina lėšų padalinimą visoms (bendruomenėms ar jų asociacijoms bei ūkininkų sąjungai) prašymus pateikusioms organizacijoms pagal „lygybės“ principą, nevykdant projektų atrankos pagal jų kuriamą pridėtinę vertę, todėl sunku pamatuoti realią programos sėkmę.
39. Nustatėme, kad Kaimo rėmimo fondo reglamentavimas nustato tik maksimalias skirtinas sumas (Nuostatų 22 p.: 360 Eur, 500 Eur, 400 Eur, 1000 Eur, 2000 Eur, 8000 Eur, 9000 Eur bei 20 proc. projektų įgyvendinimui), pinigai skiriami pagal prašymus. Audituojamu laikotarpiu nestebima, kad pareiškėjai atitikę Nuostatų reikalavimus būtų negavę piniginių lėšų dėl jų trūkumo. Pažymėtina, kad reglamentavimas, nors ir numato paramos teikimo reikalavimus bei paramos formas ir maksimalias sumas, tačiau Kaimo rėmimo fondo bendros lėšos nėra niekaip diferencijuojamos, t. y. neapibrėžiama, pagal kurią finansinės paramos formą ir kokia piniginių lėšų suma skiriama (pagal Nuostatų 22. p). Kadangi trūksta orientacijos į ilgalaikius rezultatus, didžioji dalis finansavimo skiriama trumpalaikio poveikio veikloms (renginiams, koncertams, išvykoms) bei einamosioms išlaidoms (kurui, ryšiams), kurios nesukuria tvarios išliekamosios vertės.
40. Audito metu nustatyta, kad pagal Nuostatų 22.1. p. skiriamos lėšos lengvatinei nepalūkinei paskolai (suteikta 1 paskola 2024 m.) gauti (iki 9000 Eur.), nėra įtrauktos į Mažeikių rajono savivaldybės kaimo teritorijų vystymo ir žemės ūkio plėtros rėmimo priemonę 02-01-01-

²⁸ 2023-06-08 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-176 patvirtinti "Mažeikių rajono savivaldybės kaimo rėmimo fondo nuostatai" (su pakeitimais) (22.5.p. nurodyta dalinis kompensavimas, patirtos išlaidos: transportas ir apgyvendinimas su maitinimu)

²⁹ 2023-06-08 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-176 patvirtinti "Mažeikių rajono savivaldybės kaimo rėmimo fondo nuostatai" (su pakeitimais), 22.2. p.(transporto, ryšių, kanceliariinių, elektros energijos, komunalinių paslaugų ir bendruomenės naudojamų patalpų draudimo išlaidų apmokėjimui).

³⁰ 2023-06-08 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-176 patvirtinti "Mažeikių rajono savivaldybės kaimo rėmimo fondo nuostatai" (su pakeitimais), pagal 22.2. p. 360 Eur, 22.6. p. iki 20 proc. projekto sumos ir 22.7. p. 500 Eur. arba paskolos suteikimas, už kooperatinės bendrovės įregistravimą, už dalyvavimą parodose, seminaruose ir kt.

04, nes teikiama, ne iš Kaimo rėmimo fondo³¹ (toliau – Fondas) lėšų ir viešai neskelbiama jokiuose ataskaitose. Administracijos atsakinga specialistė informavo, kad viešai informacija skelbiama nebuvo, taip pat nebuvo planuojamos lengvatinės nepalūkaninės paskolos pagal Nuostatų 22.1 p. lėšos skiriamos, atsižvelgiama į turimas lėšas, kurios pagal Nuostatų 10.2. p. yra pavediminėje sąskaitoje, kitaip tariant „išaldomos“ paskolose. Nustatytas atvejis, kai paskolos dydis viršijo įkeisto turto vertę (ūkininko D. P. įkeisto turto vertė 7750 Eur, o suteikta paskola 9000 Eur), tačiau Nuostatų 22.1. numatyta, kad paskolos dydis negali būti didesnis nei įkeičiamo turto suma. Nuostatų 15.4. p. numato, kad Fondo paramos dydį nustato Fondo darbo grupė, tačiau kaip minėta aukščiau, ji šio klausimo nesvarstė, nes nebuvo pateikti dokumentai. Aplamai savivaldybės Lietuvoje tiesiogiai paskolų neteikia, lengvatines paskolas ūkininkams teikia - finansų tarpininkai (bankai, kredito unijos) ar per valstybės priemones (INVEGA, ILTE ir pan.), t. y. finansavimas yra valstybės ir ES fondų lėšomis, su paskolų mechanizmu, bet ne savivaldybių lygmeniu. Analizuojant savivaldybių kaimo rėmimo fondus Lietuvoje, dažniausiai taikomos priemonės tokios, kaip subsidijos (tiesioginė parama, kompensacijos, dalinis išlaidų finansavimas, dotacijos investicijoms), o paskolų teikimas gali būti laikomas finansine veikla. Atkreiptinas dėmesys, kad savivaldybės biudžetas neskirtas kreditavimui, todėl gali būti suprantama, kad Savivaldybė veikia už savo kompetencijos ribų. Fondas nėra juridinis asmuo, todėl paskolas realiai teikia Savivaldybės administracija, bet ji veikia ne kaip finansų įstaiga, nėra aiškios specialios teisinės normos tokiam kreditavimui.

41. Nustatėme, kad lėšos kartais skiriamos be Fondo darbo grupės pritarimo Įsakymais be dokumentuoto motyvavimo.

Prašymų vertinimo pavyzdžiai

- Fondo darbo grupės 2024-03-15 protokole Nr. Ž44-1 nurodyta, kad ūkininkas (D. P.) prašo paskolos 9000 Eur, bet nepateikė atitinkamų dokumentų, nutarė įpareigoti juos pateikti iki 2024-04-19 d. tolimesniam svarstymui, iš Fondo darbo grupės sekančio posėdžio 2024-05-13 protokolo Nr. Ž44-2 matyti, kad pateikta informacija apie 2024-04-15 Įsakymu Nr. MSK-166 paskirtus pinigus pasirašius paskolos sutartį ir notariškai patvirtintą beprocentinės paskolos grąžinimo garantavimo dokumentą t. y. pinigai skirti be Fondo darbo grupės svarstymo;
- Tirkšlių seniūnijos bendruomenei buvo skirti 16700 Eur, Fondo darbo grupės protokoluose nėra informacijos apie prašymo svarstymą, nebuvo pateiktas ir pats prašymas, t. y. 2025-10-03 Įsakyme A1-1595 skiriant lėšas nurodyta, kad skiriamos lėšos "Atminimo skvero tarp Laukų ir Dariaus ir Girėno gatvių Tirkšlių mstl. sutvarkymo projektui" daliniam finansavimui atsižvelgiant į bendruomenės pirmininkės prašymą, ta pati situacija ir su tai pačiai bendruomenei skirtais 3900 Eur, kai nėra svarstymo ir prašymo, o kaip informavo Administracijos atsakinga specialistė - lėšos skirtos remiantis Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2025-02-27 Nr. T1-28 "Dėl Mažeikių rajono savivaldybės 2025-2027 metų biudžeto patvirtinimo";
- Laižuvos bendruomenei buvo skirti 2000 Eur, tačiau Kaimo rėmimo fondo darbo grupė 2025-06-10 protokolo nutarimu Nr. Ž44-3 netenkino prašymo skirti prašomų 4471,68 Eur, apie tai bendruomenė buvo informuota raštu, nurodyta, kad žmonių su negalia fizinio aktyvumo skatinimui jau skiriama 28774,54 iš visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos. Taip pat protokole nurodyta, kad minėtos programos paraiškos 8 skyriaus "Pareiškėjo deklaracija" 5 punkte pažymėtas patvirtinimas, kad programai vykdyti parašomos lėšos iš Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios

³¹ 2023-06-08 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-176 patvirtinti "Mažeikių rajono savivaldybės kaimo rėmimo fondo nuostatai" (su pakeitimais).

programos nėra (ir nebus) finansuojamos iš kitų šaltinių. Tačiau 2025-10-03 Įsakymu Nr. A1-1592 skirti 2000 Eur.

42. Darytina išvada, kad galiojantis reglamentavimas neužtikrina maksimalaus lėšų skirstymo skaidrumo ir efektyvumo, nes trūksta motyvuoto sprendimų pagrindimo, o finansavimo skyrimo praktika ne visada atitinka pačių nuostatų reikalavimus, todėl neužtikrina visiško skaidrumo, nes lėšos kartais skiriamos be Fondo darbo grupės pritarimo arba be pateikto prašymo.

1.2. Projektų vertinimo ir lėšų skirstymo procesas turi skaidrumo ir nuoseklumo trūkumų

43. Vertindami, ar lėšos buvo skirtos tiems projektams, kurie turėjo didžiausią potencialą sukurti vertę bendruomenei, rėmėmės Strateginio valdymo įstatyme nustatytais efektyvaus ir rezultatais grindžiamais išteklių naudojimo principais³² bei laikėmės nuostatos, kad lėšos skirtos didžiausią vertę bendruomenei galintiems sukurti projektams, jeigu vertintojai vertina projekto turinį, planuojamus rezultatus ir sąnaudų pagrįstumą, o ne finansavimo galimybes.
44. Nustatėme, kad Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ reglamentavime³³ numatyta, kad vieną paraišką vertina ne mažiau kaip du vertinimo nariai, o kiekvienai paraiškai apskaičiuojamas balų vidurkis ir siūlomos skirti biudžeto lėšų sumų vidurkis. Projektai sureitinguojami balų mažėjimo tvarka ir lėšos skiriamos tiems projektams, kurie surinko daugiausia balų ir kuriems įgyvendinti užtenka konkursui numatytų biudžeto lėšų. Išanalizavę visas 2024-2025 m. vertinimo anketas, nustatėme, kad iš 63 vertinimo anketų 28 atvejais (11 atvejų 2024 m., 17 atvejų 2025 m.) nepagrindžiamas skiriamas balas³⁴ (vertinant projekto turinį, planuojamus rezultatus ir sąnaudų pagrįstumą), o 17 atvejų (6 atvejai 2024 m., 11 atvejų 2025 m.) skiriama mažesnė suma ne dėl vertinimo kriterijų, o dėl lėšų trūkumo³⁵. Tvarkos aprašo 37 p. nustatyta, kad vertinimo komisijos

³² LR strateginio valdymo įstatymas 4 str. 2, 4 p.

³³ Mažeikių rajono savivaldybės 2023-03-15 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-407 patvirtintas „Nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.1.1 priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (su pakeitimais)“, Tvarkos aprašo 33 p., 38 p.

³⁴ 2024 m. - Mažeikių cerebrinio paralyžiaus asociacija, Sedos bendruomenė, Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Mažeikių viltis“, Leckavos kaimo bendruomenė, Židikų seniūnijos bendruomenė, Mažeikių rajono Voverių bendruomenė, Laižuvos bendruomenė, Balėnų kaimo bendruomenė, Purvėnų kaimo bendruomenė, Asociacija „Laiko biuras“, Visuomeninė organizacija „Lietučiukės“; 2025 m. - Mažeikių cerebrinio paralyžiaus asociacija, Sedos bendruomenė, Mažeikių rajono savivaldybės Tirkšlių seniūnijos bendruomenė, Auksodės kaimo bendruomenė, Mažeikių rajono klubas „Mano namai“, Purvėnų kaimo bendruomenė, Lūšės kaimo bendruomenė, Viekšnių bendruomenė, Bugenių kaimo bendruomenė, Pikelių bendruomenė, Dagių bendruomenė, Gyvolių kaimo bendruomenė, Kapėnų bendruomenė, Mažeikių rajono Voverių bendruomenė, Asociacija „Krašto tradicijų puoselėtojų klubas“, Asociacija „Lauko biuras“, Bendruomeninė organizacija „Po klevu“.

³⁵ 2024 m. - Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Mažeikių viltis“, Mažeikių cerebrinio paralyžiaus asociacija, Krakų bendruomenės centras Ventos vingis, Visuomeninė organizacija „Lietučiukės“, Asociacija „Laiko biuras“, LPS

nariai užpildydami vertinimo anketą pagal joje nurodytus vertinimo kriterijus pagrįsdami skiriamus balus ir projektui įgyvendinti siūlomą sumą.

Paraiškų vertinimo pavyzdžiai

- 2024 m. Sedos bendruomenės paraiškos vertinimas – nesilaikoma aprašo 37 p. reikalavimo – nepagrindžiami skiriami balai, skiriami papildomi balai, nors pareiškėjas neatitinka to vertinimo kriterijaus (jo veiklos susiję su 10.5 veiklomis, o papildomi balai gali būti skiriami už 10.1, 10.2 ir 10.4 veiklas, taip pat skiriami balai už 3 ar daugiau viešinimo būdų, nors nurodyti paraiškoje tik 1 (FB).
- 2024 m. Sutrikusios intelekto žmonių globos bendrijos „Mažeikių viltis“ paraiškos vertinimas – nesilaikoma aprašo 37 p. reikalavimo-nepagrindžiami skiriami balai, nurodoma mažesnė siūloma skirti suma ir grindžiama lėšų trūkumu, skiriami balai, nors neatitinka vertinimo kriterijaus (skirti 2 balai, nors skiriami jei daugiau nei pusė projekto veiklų skirta gyvenamosios vietovės bendruomenei (ne tik organizacijos nariams), nepagrįstos visos lėšos, bet skiriami maksimalūs balai.
- 2025 m. Mažeikių cerebrinio paralyžiaus asociacijos paraiškos vertinimas – nesilaikoma aprašo 37 p. reikalavimo – nepagrindžiami skiriami balai, veiklos atitinka aprašo 10.5 p. nuostatas, todėl papildomi balai neturėjo būti skiriami, nurodoma mažesnė siūloma skirti suma ir grindžiama lėšų trūkumu.
- 2025 m. Auksodės kaimo bendruomenės paraiškos vertinimas – nesilaikoma aprašo 37 p. reikalavimo – nepagrindžiami skiriami balai, skiriami balai dėl lėšų pagrindimo ir kai aiškiai įvardintos, ir už dalinį pagrindimą, nors turėtų būti pasirenkamas vienas variantas, veiklos atitinka aprašo 10.6 p. nuostatas, todėl papildomi balai neturėjo būti skiriami.
- 2025 m. Purvėnų kaimo bendruomenės paraiškos vertinimas – nesilaikoma aprašo 37 p. reikalavimo – nepagrindžiami skiriami balai, skiriami balai dėl lėšų pagrindimo ir kai aiškiai įvardintos, ir už dalinį pagrindimą, nors turėtų būti pasirenkamas vienas variantas, nurodoma mažesnė siūloma skirti suma ir grindžiama lėšų trūkumu, skiriami balai už veiklas gyvenamosios bendruomenės vietovėje, nors paraiškoje nenurodyta kokios veiklos bus vykdomos.
- 2025 m. Pikelių kaimo bendruomenės paraiškos vertinimas – nesilaikoma aprašo 37 p. reikalavimo – nepagrindžiami skiriami balai, skiriami balai dėl lėšų pagrindimo ir kai aiškiai įvardintos, ir už dalinį pagrindimą, nors turėtų būti pasirenkamas vienas variantas, skiriami balai už daugiau nei pusę veiklų skirtų gyvenamosios vietos bendruomenei, nors tokios veiklos nenurodytos paraiškoje, skiriami balai už 3 ar daugiau viešinimo būdų, nors nurodytas paraiškoje tik 2.

45. Darytina išvada, kad dalis vertintojų nepagrindžia skiriamų balų pagal nustatytus kriterijus ir kai kuriais atvejais finansavimo sumas mažina ne pagal projektų vertę, o dėl lėšų trūkumo, todėl projektų vertinimo procesas neatitinka nustatytos tvarkos ir kyla rizika, kad finansavimas nėra nuosekliai skiriamas didžiausią vertę bendruomenei galintiems sukurti projektams. Tokia situacija galėjo susidaryti dėl vertintojų kompetencijos (trūksta žinių apie projektų finansinę analizę, nepakankamas supratimas apie efektyvumo vertinimą, patirties

„Bočiai“ Mažeikių rajono bendrija; 2025 m. - Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Mažeikių viltis“, Mažeikių cerebrinio paralyžiaus asociacija, Kražių bendruomenės centras Ventos vingis, Mažeikių rajono klubas „Mano namai“, Purvėnų kaimo bendruomenė, Bugenių kaimo bendruomenė, Asociacija „Krašto tradicijų puoselėtojų klubas“, Asociacija „Lauko biuras“, Bendruomeninė organizacija „Po klevu“, Asociacija Ruzgų kaimo bendruomenė, Kurmaičių kaimo bendruomenė.

stoka vertinant NVO projektus, nepakankami mokymai ar metodinė pagalba) bei dėl institucinės kultūros ir spaudimo "padalinti lėšas" (orientacija ne į vertę, o į lėšų paskirstymą visiems pareiškėjams, neformalūs lūkesčiai sumažinti finansavimą, kad pakaktų daugiau projektų), kontrolės stokos (nėra antrinio vertinimo ar peržiūros).

46. Pagal tuos pačius kriterijus vertinome Savivaldybės biudžeto lėšomis remiamą Priemonę „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“. Analizavome visas 2024-2025 m. pateiktas paraiškas ir jų vertinimo anketas. Nustatėme, kad reglamentavime³⁶ numatyta, kad vieną paraišką vertina ne mažiau kaip 3 komisijos nariai, nors praktikoje tai dažnu atveju nebuvo taikoma, iš 27 vertintų paraiškų, tik 10 vertino trys vertintojai³⁷ (2024 m. nei viena iš 12 paraiškų nebuvo vertinta 3 komisijos narių, o 2025 m. iš 15 paraiškų, trys komisijos nariai vertino 10 paraiškų). NVO projektų (programų) vertinimo komisijos darbo reglamente³⁸ nustatyta, kad Komisijos sekretorius apibendrina komisijos narių užpildytas projekto vertinimo anketas apskaičiuodamas balų vidurkį. Išanalizavę vertinimo anketas nustatėme, kad iš 27 vertintų paraiškų 7 atvejais (2 atvejai 2024 m., 5 atvejai 2025 m.) vertinimo anketose vertintojai balų grafą paliko neužpildytas, dviem atvejais balai užpildyti pieštuku, pasitaikė pavieniai atvejai, kai pataisyta skiriama suma, tačiau taisydas nepatvirtintas komisijos nario parašu (2025 m. – 3 atvejai). Nustatėme 7 atvejus, kai nemažinamas finansavimas veikloms, kurios pagal Tvarkos aprašą negali būti finansuojamos (veiklos, kurios vykdomos ne Mažeikių rajono savivaldybėje) ir atvirkščiai mažinamas finansavimas be pagrindimo (9 atvejai). Dėl vertinimo kriterijų nekonkretumo, vertintojų skiriami balai drastiškai skiriasi – skiriamas už tą patį kriterijų maksimalus, visai neskiriamas, arba skiriamas minimalus. Ši problema jau akcentuota Jaunimo projektų rėmimo procesuose³⁹, kur iš esmės naudojama ta pati projektų vertinimo anketa. Nustatėme ir pavienių atvejų, kai visų vertintojų vertinimai ženkliai skiriasi, pvz.: 1 vertintojas siūlė skirti 1500 Eur, 2 – 600 Eur, 3 – 300 Eur, projektui skirta 1000 Eur, 3 vertintojų siūlomoms skirti sumoms (1000 Eur, 200 Eur, 1000 Eur), o vertinimų balų suma skiriasi nuo 65 iki 24 balų, projektui skirta 1000, visi trys vertintojai teikė siūlymą remti 2160 Eur, tačiau skirta 2000 Eur, 2025-05-01 Vertinimo komisijos protokole Nr. 2 nurodyta, kad skiriama 2000 Eur neužtenkant finansavimo lėšų. 2025 m. dar 4 NVO skirtas dalinis finansavimas, nors projektai, kaip nurodyta Vertinimo komisijos protokole, atitinka Tvarkos aprašo reikalavimus, be to, vertinimo komisijos protokole pateikiamoje paraiškų vertinimo lentelėje nepateikiamas balų vidurkis, kaip nustatyta komisijos darbo reglamente, todėl kyla abejonų ar vertinimas atliekamas objektyviai.

³⁶ 2020-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-125 patvirtintas „Mažeikių rajono nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis Tvarkos aprašas“, Tvarkos aprašo 21 p.

³⁷ Mažeikių rajono bibliotekininkų draugija, VšĮ Mažeikių rajono neįgaliųjų centras, Mažeikių rajono klubas „Mano namai“, Viešoji įstaiga LASS šiaurės rytų centras, Krakių bendruomenės centras „Ventos vingis“, Palnosų bendruomenės centras, Asociacija „Kuriame kartu“, Plinkšių socialinės gerovės centras, Mažeikių autizmo asociacija „Lietaus vaikai“, VšĮ „Dirbinyčia“.

³⁸ Mažeikių rajono savivaldybės 2020-06-03 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-1277 patvirtintas Nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) vertinimo komisijos darbo reglamento 13.3 p.

³⁹ 2025-12-16 audito ataskaitoje Nr. KT9-9 "Mažeikių rajono savivaldybės jaunimo ir su jaunimu dirbančių nevyriausybinių organizacijų projektų ir renginių rėmimo vertinimas".

Tikėtina, kad tokia situacija susidarė dėl nepakankamai aiškaus ir nuoseklaus reglamentavimo, vertinimo kriterijų nekonkretumo bei sistemingo nustatytų vertinimo procedūrų nesilaikymo, kas sudarė prielaidas subjektyviam ir formaliam sprendimų priėmimui.

Paraiškų vertinimo pavyzdžiai

- 2024 m. LPS „Bočiai“ Mažeikių rajono bendrijos paraiškos vertinimas – paraišką vertino 2 komisijos nariai, siūloma skirti visa prašoma suma, nors dalis išlaidų pagal Tvarkos aprašo nuostatas negali būti finansuojamos, nes vykdomos ne Mažeikių rajone, nesilaikoma nustatyto vienam projektui limito – didžiausia vienam projektui suma – 1500 Eur, o skirta – 1970 Eur.
- 2024 m. Viešosios įstaigos LASS šiaurės rytų centras paraiškos vertinimas – paraišką vertino 2 komisijos nariai, lėšos skirtos išvykai į Šventąją kas neatitinka Tvarkos aprašo 10.6. p. – jei projekto veiklas vykdo ne Mažeikių rajone, projektai nefinansuojami. Vieno vertintojo anketa pateikta be skiriamų balų..
- 2024 m. VšĮ „Dirbinyčia“ paraiškos vertinimas – paraišką vertino 2 komisijos nariai, vertinimo anketose pasiūlyta nefinansuoti administravimo išlaidų, nors jos atitinka Tvarkos aprašo 40.8 p., 41 p. Administracinės išlaidos paraiškoje sudaro 112 Eur, sumažinta prašoma suma 364 Eur, nėra pagrindimo kokioms kitoms veikloms.
- 2025 m. Mažeikių „Diabeto IQ“ klubo paraiškos vertinimas – paraišką vertino 2 komisijos nariai, nepateiktas vieno vertintojo vertinimas pagal visus vertinimo kriterijus, nenurodyta vertinimo anketoje siūloma skirti vertinimo suma, antras vertintojas neužpildė skiriamų balų grafos pagal vertinimo kriterijus, siūloma suma pataisyta iš 700 į 1150 Eur, tačiau nėra parašo prie pataisymų.
- 2025 m. Mažeikių autizmo asociacijos „Lietaus vaikai“ paraiškos vertinimas – viena vertinimo anketa be balų, prie pataisytos siūlomos sumos nėra vertintojo parašo. Trys skirtingi vertintojų siūlymai dėl finansavimo – 500 Eur, 1500 Eur, 1000 Eur, nėra pagrindimo, kodėl finansavimas mažinamas.
- 2025 m. Plinkšių socialinės gerovės centro paraiškos vertinimas – viena vertintojo anketa užpildyta pieštuku (balų grafa), nenurodyta siūloma projektui įgyvendinti suma.
- 2025 m. Ruzgų kaimo bendruomenės paraiškos vertinimas - paraišką vertino 2 komisijos nariai, vertintojų anketos be balų.

-
47. Įvertinus nustatytus faktus, darytina išvada, kad praktikoje ne visais atvejais užtikrinama, jog lėšos būtų skiriamos tiems projektams, kurie turi didžiausią potencialą sukurti vertę bendruomenei. Nors reglamentavime numatyta, kad paraiškas turi vertinti ne mažiau kaip trys vertintojai, šis reikalavimas dažnai nebuvo taikomas. Taip pat nustatyti vertinimo procedūrų trūkumai (neužpildytos balų grafos, nepatvirtinti taisymai, nepagrįsti finansavimo mažinimai), o dėl nepakankamai aiškių vertinimo kriterijų vertintojų skiriami balai reikšmingai skyrėsi. Be to, nustatyta, kad vertinimo komisijos protokole nepateikiamas balų vidurkis, kaip nustatyta komisijos darbo reglamente, todėl nėra užtikrinamas vertinimų apibendrinimo skaidrumas ir kyla abejonių dėl vertinimo objektyvumo. Nustatyti atvejai, kai finansavimas skirtas veikloms, kurios pagal Tvarkos aprašą negali būti finansuojamos, taip pat atvejai, kai finansavimas mažintas be aiškaus pagrindimo ar skirtas ne pagal vertinimo rezultatus, o atsižvelgiant į turimų lėšų

pakankamumą. Dėl šių priežasčių projektų vertinimas ir finansavimo skyrimas ne visais atvejais grindžiamas projektų turiniu, planuojamais rezultatais ir sąnaudų pagrįstumu, todėl nėra užtikrinama, kad finansavimas nuosekliai būtų skiriamas didžiausią vertę bendruomenei kuriantiems projektams, o tai mažina lėšų panaudojimo efektyvumą.

48. Vertindami ar projektų vertinimo metu finansavimo sumos koregavimas grindžiamas aiškiais ir objektyviais kriterijais, o ne formaliu lėšų paskirstymo principu, laikėmės nuostatos, kad finansavimo sumos koregavimas laikomas pagrįstu ir atitinkančių efektyvumo principą, kai finansavimo sumos koreguojamos (mažinamos) tik dėl nepagrįstų, perteklinių ar netinkamų išlaidų, kurios nebūtinai tikslams pasiekti ir/ar nesant ryšio tarp planuojamų rezultatų ir prašomų lėšų ir toks koregavimas yra dokumentuotas ir motyvuotas konkrečiais argumentais.
49. Analizuodami Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ 2024-2025 m. vertinimo anketų duomenis nustatėme, kad nors reglamentavime⁴⁰ aiškiai nustatytas vertinimo pagrindas ir vertinimo kriterijai, realiai vertinant paraiškas ne visais atvejais (28 atvejai iš 63) buvo pagrindžiamas skiriamas (mažesnis) balas, kaip to reikalauja Tvarcos aprašas⁴¹, nors finansavimo suma turėtų būti mažinama tik įvertinus sąnaudų būtinumą projekto tikslams pasiekti, sąnaudų pagrįstumą ir realumą bei ryšį tarp planuojamų rezultatų ir prašomų lėšų, tačiau pagrindas dėl lėšų sumažinimo nurodomas – lėšų trūkumas (17 atvejų iš 63). Todėl darytina išvada, kad nors galiojantis reglamentavimas aiškiai apibrėžia projektų vertinimo kriterijus ir finansavimo sumos koregavimo pagrindus, praktikoje šių nuostatų laikomasi nepakankamai nuosekliai. Reikšmingoje dalyje atvejų (28 iš 63) skiriamų balų mažinimas nebuvo tinkamai pagrįstas, kaip to reikalauja nustatyta tvarka, o finansavimo sumos koregavimas neretai buvo siejamas ne su objektyviu išlaidų vertinimu, bet su bendru lėšų trūkumu (17 iš 63 atvejų). Tokie neatitikimai rodo, kad vertinimo procese trūksta aiškaus ir nuoseklaus kriterijų taikymo bei sprendimų pagrindimo. Dėl to sudaromos prielaidos formaliam lėšų paskirstymo principui dominuoti prieš objektyvų projektų kokybės ir išlaidų pagrįstumo vertinimą. Šios situacijos priežastys galėtų būti siejamos su nepakankama vertintojų atsakomybe pagrįsti sprendimus bei kontrolės mechanizmų trūkumu, todėl sumažėjęs vertinimo proceso skaidrumas ir nuoseklumas, didesnė subjektyvumo rizika, galimai netolygus finansavimo paskirstymas ir silpnėsnis ryšys tarp skiriamų lėšų ir siekiamų projektų rezultatų.
50. Pagal tuos pačius kriterijus vertindami Savivaldybės biudžeto lėšomis remiamą Priemonę „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“ nustatėme, kad nors reglamentavime⁴² aiškiai nustatytas vertinimo pagrindas ir vertinimo kriterijai, realiai vertinant paraiškas ne visais atvejais (2 atvejai iš 27 paraiškų) vertinimo

⁴⁰ Mažeikių rajono savivaldybės 2023-03-15 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-407 patvirtintas „Nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.1.1 priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (su pakeitimais)“, Tvarcos aprašo 2 priedas.

⁴¹ Ten pat, Tvarcos aprašo 37 p.

⁴² 2020-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-125 patvirtintas „Mažeikių rajono nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis Tvarcos aprašas“, Tvarcos aprašo 2 priedas.

anketose nurodyta siūloma skirti suma, 7 vertinimo anketos be įrašytų skiriamų balų, o 9 atvejais mažintas finansavimas be pagrindimo. Pagal nustatytus faktus kyla pagrįstų abejonių dėl paraiškų vertinimo objektyvumo, nes vertinimas atliekamas formaliai, neišvedant balų vidurkio, o dalinis finansavimas skiriamas (2025 m. 5 atvejai) nepagrindžiant lėšų mažinimo Tvarkos aprašo nuostatomis. Be to, nustatėme, kad 2024 m. 2 projektams buvo skirta didesnė suma, nei nustatė NVO taryba. Nustatyti trys atvejai, kai vertinimo anketose taisyta siūloma skirti suma, be taisydamą patvirtinančio parašo. Tikėtina, kad tokia situacija susidarė dėl nepakankamos vidinės kontrolės ir nustatytų vertinimo procedūrų nesilaikymo, kai finansavimo sprendimai priimami formaliai ar pagal turimų lėšų paskirstymo principą, o ne nuosekliai taikant reglamentuotus kriterijus ir juos tinkamai pagrindžiant.

51. Įvertinus nustatytus faktus, darytina išvada, kad projektų vertinimo metu finansavimo sumos koregavimas ne visais atvejais grindžiamas aiškiais ir objektyviais kriterijais. Nors Tvarkos apraše nustatyti vertinimo pagrindai, praktikoje nustatyti reikšmingi vertinimo trūkumai: dalyje vertinimo anketų nenurodyta siūloma finansavimo suma, neužpildytos balų grafos, o finansavimas 9 atvejais mažintas be pagrindimo. Taip pat nustatyti atvejai, kai dalinis finansavimas skirtas nepagrindžiant sprendimų Tvarkos aprašo nuostatomis, vertinimas atliktas formaliai (neskaičiuojant balų vidurkio), bei fiksuoti atvejai, kai skirta didesnė suma nei nustatyta, ar koreguotos sumos nepatvirtintos parašais. Dėl šių priežasčių kyla pagrįstų abejonių dėl vertinimo objektyvumo ir nuoseklumo, o finansavimo koregavimas ne visais atvejais siejamas su projektų turiniu, planuojamais rezultatais ir išlaidų pagrįstumu. Tai rodo, kad lėšų paskirstymas iš dalies grindžiamas formaliu ar finansinių galimybių principu, o ne efektyvumo kriterijais, todėl didėja rizika, kad biudžeto lėšos naudojamos neefektyviai.
52. Vertindami ar komisijai, priimančiai galutinį sprendimą dėl finansavimo, pateikiama objektyvi ir neiškreipta informacija apie projekto vertę, rezultatus ir sąnaudų pagrįstumą, laikėmės nuostatos, kad vertinimo komisijai pateikiama informacija neiškreipia vertinimo rezultatų (balų), jei yra pagrįsta ir argumentuota. Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ Tvarkos apraše⁴³ vertinimo komisijos narius įpareigoja pagrįsti skiriamus balus ir projektui įgyvendinti siūlomą skirti lėšų sumą (jei siūloma skirti suma yra mažesnė nei prašoma), o Tvarkos apraše⁴⁴ nustatyta, kad vertinimo komisija įvertina paraiškas, apskaičiuodama kiekvienai paraiškai Vertinimo komisijos narių skirtų balų vidurkį, siūlomų skirti valstybės lėšų sumų vidurkį ir reitinguoja projektus balų mažėjimo tvarka. Lėšų skiriama tiems projektams, kurie surinko daugiausia balų ir kuriems įgyvendinti užtenka konkursui numatytų valstybės biudžeto lėšų. Pagal esamą tvarką Vertinimo komisija projektų turinio nevertina, o sprendimus priima pagal Vertinimo komisijos narių skirtus balus, todėl svarbu, kad Vertinimo komisijai būtų pateikiama objektyvi, pakankama ir argumentuota informacija. Išanalizavę 2024-2025 m. vertinimo

⁴³ Mažeikių rajono savivaldybės 2023-03-15 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-407 patvirtintas „Nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.1.1 priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (su pakeitimais)“, Tvarkos aprašo 37 p.

⁴⁴ Ten pat, Tvarkos aprašo 38 p.

anketų duomenis, nustatėme, kad daugiausia neatitikimų pasitaikė skiriant papildomus balus kai į projektą įtraukta bent viena tinkama finansuoti veikla iš nurodytų Tvarkos apraše, iš 63 paraiškų – 38 atvejai (2024 m. 20 atvejų, 2025 m. – 18 atvejų). Taip pat nustatėme didelę neatitikimų dalį skiriant papildomus balus už projekto sklaidą ir viešinimą, kai pasirinkti efektyvūs viešinimo būdai ir jų yra 3 ar daugiau, nors pareiškėjai nurodė mažesni skaičių viešinimo būdų jiems iš 63 atvejų 25 atvejais buvo skirti papildomi 4 balai. Pasitaikė pavienių netikslumų skiriant balus, kai skiriami balai dėl lėšų pagrindimo ir kai aiškiai įvardintos, ir už dalinį pagrindimą, nors turėtų būti pasirenkamas vienas variantas arba skiriami papildomi balai už tai, kad daugiau nei pusė projekto veiklų skirta gyvenamosios vietovės bendruomenei (ne tik organizacijos nariams).

53. Darytina išvada, kad vertinimo komisijai teikiama informacija ne visais atvejais yra pakankamai objektyvi ir neiškreipta, nes nustatyta reikšmingų neatitikimų skiriant papildomus balus (ypač dėl tinkamų veiklų ir viešinimo kriterijų), dėl ko gali būti iškraipomas projektų vertinimo balų vidurkis ir galutinis projektų reitingas, todėl finansavimas gali būti skiriamas ne aukščiausios vertės projektams, dėl to mažėja lėšų panaudojimo efektyvumas ir skaidrumas. Tokia situacija galėjo susidaryti dėl nevienodai interpretuojamų vertinimo kriterijų taikymo bei nepakankamos kontrolės.
54. Pagal tuos pačius kriterijus vertindami Savivaldybės biudžeto lėšomis remiamą Priemonę „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“ nustatėme Tvarkos apraše⁴⁵ nėra reglamentuota kaip po vertinimo projektai reitinguojami pagal surinktų balų skaičių, kaip paskirstomas finansavimas, jei visiems projektams pinigų nepakanka. Nors Projektų vertinimo komisijos reglamente nustatyta, kad komisijos sekretorius apibendrina komisijos narių užpildytas projekto vertinimo anketas apskaičiuodamas balų vidurki⁴⁶, tačiau praktikoje tai nevykdoma, nes Projektų vertinimo komisijos protokole apie balus ir pagal juos skiriamas sumas finansavimui nėra informacijos, be to, dalis vertinimo anketų yra be balų, todėl ir vidurkio apskaičiuoti nėra galimybės. Išanalizavę 2024-2025 m. vertinimo anketų duomenis, nustatėme, kad daugiausia neatitikimų pasitaikė skiriant finansavimą NVO projektams, kurie numatomi vykdyti ne Mažeikių savivaldybės teritorijoje (7 atvejai iš 27), nors pagal Tvarkos aprašą⁴⁷ nefinansuojami projektai, kai organizacija savo veiklą ir projekto veiklas vykdo ne Mažeikių rajone. 9 atvejais buvo mažinamas finansavimas be pagrindimo.
55. Pagal nustatytus faktus darytina išvada, kad, kad vertinimo komisijai, priimančiai galutinį sprendimą dėl finansavimo, ne visais atvejais pateikiama objektyvi ir neiškreipta informacija apie projektų vertę, rezultatus ir sąnaudų pagrįstumą. Tvarkos apraše nėra nustatyta aiški projektų reitingavimo pagal surinktus balus ir finansavimo paskirstymo tvarka, kai lėšų nepakanka visiems projektams. Nors reglamente numatyta pareiga

⁴⁵ 2020-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-125 patvirtintas „Mažeikių rajono nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis Tvarkos aprašas“.

⁴⁶ Mažeikių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020-06-03 įsakymu Nr. A1-1277 patvirtinto Nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) vertinimo komisijos darbo reglamento 13.3 p.

⁴⁷ 2020-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-125 patvirtintas „Mažeikių rajono nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis Tvarkos aprašas“, Tvarkos aprašo 10.6. p.

apskaičiuoti balų vidurkį, praktikoje tai nevykdoma – vertinimo protokoluose nepateikiama informacija apie balus, dalis vertinimo anketų yra neužpildytos, todėl nėra galimybės objektyviai apibendrinti vertinimo rezultatų. Taip pat nustatyti atvejai, kai finansavimas skirtas projektams, neatitinkantiems nustatytų reikalavimų (vykdomiems ne savivaldybės teritorijoje), bei kai finansavimas mažintas be pagrindimo. Dėl šių priežasčių sprendimų priėmimui naudojama informacija gali būti neišsami ar iškreipta, o finansavimo paskirstymas nepakankamai grindžiamas projektų vertinimo rezultatais, kas mažina sprendimų objektyvumą ir lėšų panaudojimo efektyvumą. Tikėtina, kad ši situacija susidarė dėl nepakankamai aiškaus reglamentavimo, vertinimo kriterijų neapibrėžtumo ir nustatytų procedūrų nesilaikymo, kas sudarė prielaidas formaliam ir iš dalies subjektyviam sprendimų priėmimui.

56. Vertindami ar esama vertinimo ir sprendimų priėmimo praktika sudaro prielaidas atrinkti projektus pagal jų kuriamą vertę, o ne pagal siekį "padalinti" turimas lėšas, laikėmės nuostatos, kad vertinimo ir sprendimų priėmimo praktika laikoma orientuota į vertės kūrimą, jeigu projektai reitinguojami pagal jų potencialų poveikį, rezultatų mastą ir sąnaudų pagrįstumą, o finansavimas pirmiausia skiriamas aukščiausia vertę galintiems sukurti projektams. Nors Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ Tvarkos apraše⁴⁸ nustatyta, kad lėšų skiriama tiems projektams, kurie surinko daugiausia balų ir kuriems įgyvendinti užtenka konkursui numatytų valstybės biudžeto lėšų, tačiau praktikoje jau paraiškų vertinimo metu Vertinimo komisijos nariai teikia siūlymus mažinti prašomą projektui sumą, ne dėl sąnaudų pagrįstumo, veiklų atitikimą ir pan., o dėl lėšų trūkumo, taigi vertintojų išvados nėra atskirtos nuo Vertinimo komisijos priimamų sprendimų (tokių atvejų per 2024-2025 m. iš 63 nustatyta 17. Be to, nustatėme, kad komisija posėdyje⁴⁹ nusprendė, kad Mažeikių seniūnijos ir Mažeikių apylinkės seniūnijos bendruomenėms siūloma lėšas proporcingai mažinti, atsižvelgiant į veiklų reikšmingumą (pvz.: Mažeikių cerebrinio paralyžiaus asociacija ir Asociacija Lauko biuras savo projektas prašė skirti po 4500 Eur, abiem buvo skirta po 2000 Eur, nors balų surinko atitinkamai 39,5 ir 35,5⁵⁰, todėl deklaruojamas reikšmingumas tik formalus) bei šioms seniūnijoms skirtų lėšų sumą, nors jokie kriterijai veiklų reikšmingumui nenustatyti, o Vertinimo komisija proporcingai mažinti lėšas neįgaliota. Tokia praktika, kai finansavimo suma nustatoma atsižvelgiant ne į projekto apimtį ir planuojamus rezultatus, o proporcingai paskirstant turimą biudžetą visiems pareiškėjams nėra orientuota į vertės kūrimą, todėl jei projektas atitinka kriterijus ir turi didelį poveikio potencialą, neturėtų būti taikoma praktika mažinti finansavimo sumas vien dėl bendro lėšų limito.
57. Darytina išvada, kad vertinimo ir sprendimų priėmimo praktika nėra nuosekliai orientuota į projektų atranką pagal jų kuriamą vertę, nes teisės aktuose nors ir nustatyta, kad finansavimas turi būti skiriamas daugiausia balų surinkusiems projektams, praktikoje

⁴⁸Mažeikių rajono savivaldybės 2023-03-15 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-407 patvirtintas „Nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.1.1 priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (su pakeitimais)“, Tvarkos aprašo 38 p.

⁴⁹ 2025-05-06 Mažeikių rajono savivaldybės projektų atrankos ir vertinimo komisijos posėdžio protokolas Nr. B2-55.

⁵⁰ 2025-05-06 Mažeikių rajono savivaldybės projektų atrankos ir vertinimo komisijos posėdžio protokolas Nr. B2-55.

vertinimo metu Vertinimo komisijos nariai teikia siūlymus mažinti prašomas finansavimo sumas ne dėl sąnaudų pagrįstumo ar veiklų atitikties, o dėl bendro lėšų trūkumo, todėl vertinimo procesas nėra atskirtas nuo sprendimų dėl lėšų paskirstymo. Be to, nustatyti atvejai, kai komisija priima sprendimus proporcingai mažinti finansavimą skirtingiems pareiškėjams, nors tokia praktika nėra reglamentuota ir nėra nustatytų aiškių kriterijų veiklų reikšmingumui vertinti, kas rodo nepakankamą vertinimo kriterijų apibrėžtumą. Dėl šių priežasčių finansavimas paskirstomas ne pagal projektų potencialų poveikį, rezultatų mastą ir kuriamą vertę, o siekiant paskirstyti turimas lėšas visiems pareiškėjams, todėl mažėja tikimybė pilnai finansuoti didžiausią vertę kuriančius projektus, kyla rizika, kad didesnio poveikio projektai nepasieks planuotų rezultatų dėl sumažinto finansavimo, taip pat silpnėja vertinimo proceso skaidrumas ir objektyvumas bei neužtikrinamas efektyvus valstybės biudžeto lėšų panaudojimas.

58. Pagal tuos pačius kriterijus vertindami Savivaldybės biudžeto lėšomis remiamą Priemonę „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“ nustatėme, nors Tvarkos apraše⁵¹ nustatyti prioritetai, tačiau jie niekaip neatsispindi vertinimuose (jų nėra vertinimo anketose, neskiriami papildomi balai už juos ir pan.), taip pat NVO tarybos nustatyti prioritetai nesuteikia papildomų balų ar reitingavime prioritetų, kai lėšų, skirtų projektams nepakanka. Išanalizavę 2024-2025 m. vertinimo anketų duomenis nustatėme, kad 5 atvejais 2025 m. skirtas dalinis finansavimas, nors projektai atitiko Tvarkos aprašo reikalavimus, skiriant dalinį finansavimą neužfiksuoti faktai (Vertinimo komisijos protokole), kodėl toks sprendimas priimtas. Vienu atveju fiksuota, kad toks sprendimas dėl dalinio finansavimo priimtas trūkstant finansavimo, todėl galimai ir kiti tik dalinai finansuoti projektai buvo dėl šios priežasties. Tikėtina, kad tokia situacija susidarė dėl nepakankamai aiškiai reglamentuotos projektų reitingavimo ir prioritetų taikymo tvarkos bei jų neintegravimo į vertinimo sistemą, dėl ko sprendimai praktikoje orientuojami į turimų lėšų paskirstymą („padalinimą“), o ne į didžiausią vertę kuriančių projektų atranką.
59. Atsižvelgiant į nustatytus faktus, darytina išvada, kad esama vertinimo ir sprendimų priėmimo praktika ne visais atvejais sudaro prielaidas atrinkti projektus pagal jų kuriamą vertę bendruomenei. Nors Tvarkos apraše yra nustatyti prioritetai, jie nėra integruoti į vertinimo sistemą (neatsispindi vertinimo anketose, neskiriami papildomi balai ir nėra naudojami reitinguojant projektus, kai lėšų nepakanka). Taip pat nustatyta, kad dalinio finansavimo atvejais ne visada dokumentuojami sprendimų priėmimo motyvai, o dalis projektų finansuojami be aiškaus pagrindimo, kas lėmė tokį sprendimą. Vienu nustatytu atveju nurodyta, kad sprendimas priimtas dėl nepakankamo finansavimo, kas leidžia daryti prielaidą, jog ir kitais atvejais finansavimas gali būti skirstomas pagal turimų lėšų paskirstymo principą, o ne pagal kuriamą vertę. Dėl šių priežasčių kyla rizika, kad projektų atranka iš dalies orientuota į lėšų paskirstymą, o ne į didžiausią socialinę vertę kuriančių projektų finansavimą, todėl gali būti mažinamas biudžeto lėšų panaudojimo efektyvumas.

⁵¹ 2020-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-125 patvirtintas „Mažeikių rajono nevyriausybinų organizacijų projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis Tvarkos aprašas“, Tvarkos aprašo 9 p., 27 p.

60. Nustatyta, kad Nuostatai ir Kaimo rėmimo fondo darbo grupės reglamentas paraiškų vertinimo balų sistemos nenumato. Pagrindiniai paraiškų vertinimo aspektai pagal galiojančius vidinius teisės aktus yra šie: atitiktis vertinimas - Fondo darbo grupė sprendžia, ar pateikti prašymai atitinka Nuostatų reikalavimus (pareiškėjo teisinė forma, narių skaičius, atsiskaitymas už praėjusius laikotarpius); sprendimų priėmimas - sprendimai dėl finansavimo priimami atviru balsavimu, dalyvaujančių narių balsų dauguma, o paramos dydį nustato pati darbo grupė, vadovaudamasi Nuostatuose numatytais maksimaliomis sumomis. Nustatyta, kad dabartinė tvarka yra labiau orientuota į lėšų „išdaliniimą“ visoms reikalavimus atitinkančioms bendruomenėms (dažniausiai standartinėmis sumomis po 360 Eur ar 500 Eur), o ne į projektų atranką pagal jų kuriamą vertę ar poveikį, nes lėšų skyrimo procesas yra formalus ir orientuotas į masinį nedidelių sumų skyrimą (Nuostatų 22.2. p. 360 Eur ir 22.7. 500 Eur.), dažnai dengiant einamąsias išlaidas (kuras, kanceliarinės išlaidos, komunalinės, pastatų draudimas), o ne investuojant į vertę kuriančias iniciatyvas. Lėšos skiriamos beveik visoms prašymus pateikusioms organizacijoms, nevertinant jų potencialo lyginant su kitais projektais. Tik pagal Nuostatų 22.6. p. skiriama projektams įgyvendinti iki 20 proc. nuo bendros projekto sumos. 2024 m. skirta 9 pareiškėjams nuo 300 iki 1482 Eur, viso 9921 Eur., o 2025 m. skirta 8 (įskaitant aukščiau minėtas tris bendruomenes dėl kurių Fondo darbo grupė nepriėmė sprendimo, t. y. du skyrimai Tirkšlių seniūnijos bendruomenei - 20600 Eur ir Laižuvos bendruomenei -2000 Eur) nuo 459,10 iki 16700 viso 24067,67 Eur.).
61. Analizuodami Fondo 2024-2025 m. dokumentų duomenis, nustatėme techninių klaidų: Pievėnų bendruomenei 2025-06-10 protokole Nr. Ž44-3 prie 3 kl. svarstyta skirti 360 Eur, bet prie nutarta minėtos bendruomenės nėra pažymėta, tačiau yra įrašyti "Plinkščiai", kuriems 2025-05-07 protokole Nr. Ž44-2 jau buvo skirti 360 Eur., greičiausiai klaidingai paminėti vietoj Pievėnų. Tame pačiame protokole prie 2 kl. svarstyta pateikta lentelė Skuodiškių kaimo bendruomenei skirti 500 Eur, tačiau nutarta nėra, o 2025-06-20 Įsakymu Nr. A1-1018 pinigai paskirti.
62. Analizuodami Kaimo rėmimo fondui pagal prašymus skirti lėšas pateiktas sąskaitas nustatėme, kad pagal Nuostatų 22.2. p. pateisinamos netinkamos išlaidos, todėl egzistuoja rizika, kad Fondo darbo grupei pateikiama informacija gali būti subjektyvi, o sprendimai priimami turint pagrindinę informaciją (apmokėtas sąskaitas), bet ne visada daroma gili analizė, todėl pasitaiko atvejų, kai pateisinamos netinkamos išlaidos

Prašymų vertinimo pavyzdžiai

- 2024-05-31 skirtos lėšos Bendruomeninei organizacijai "Po Klevu" protokolu Nr. Ž44-3 ir 2024-06-04 Įsakymu Nr. A1-784 360 Eur, buvo pateisintos, kurios pagal sąskaitą apmokėtos už cementą nors nepriklausė (klaidingai pateisinta 61,61 Eur.);
- Panaši situacija ir su Pikelių bendruomenei pateisintomis lėšomis, kai buvo pagrindžiama 2025-11-28 sąskaita Nr. KLA196330, kai iš Depo prekybos centro buvo įsigyti saldainiai Raffaello Grans,

Ferero 8 vnt., Grand Rocher 8 vnt., kalėdinės kojinės su saldainiais t.t. sąskaita pateikta už 202,72 Eur, ko pasėkoje neteisingai pateisinta 184,18 Eur.

63. 2024 m. Savivaldybės biudžete priemonei 02-01-01-04 „Parama kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms“ buvo suplanuoti 50 000 Eur. po Tarybos 2024-12-19 sprendimo Nr. T1-527 patikslinimo padidinta iki 55000 Eurų, iš Mažeikių rajono savivaldybės paskelbtos ataskaitos matyti, kad faktiškai panaudota 54120,48, kas atitinka, išmokėtą faktą. Buvo pateikti 84 prašymai bei du Ūkininkų prašymai dėl lengvatinės nepalūkaninės paskolos. Prašymus teikė 41 pareiškėjas iš jų 2 ūkininkai, 1 Mažeikių bitininkų draugija ir 1 Lietuvos ūkininkų sąjungos Mažeikių skyrius, pagal prašymus lėšos buvo skirtos 37 bendruomenėms. Viso buvo patenkinti 85 prašymai iš pateiktų 86 (1 ūkininko V. V. iš 2 prašymų netenkino dėl nepateiktų dokumentų, duomenys iš Fondo darbo grupės 2024-03-15 protokolo Nr. Ž44-1). 36 bendruomenės pateikė prašymus ir pasirašė finansavimo sutartis, kuriems buvo skirta po 360 Eur bendruomenės veiklai vykdyti. 2024 m. atsirado nauja priemonė, skirta bendruomenių organizuojamiems renginiams, išvykoms ir mokymo paslaugų veikloms vykdyti dalinai kompensuoti iki 500 Eur, kur prašymus pateikė iš lėšos buvo skirtos 33 bendruomenės. 2025 m. buvo suplanuoti taip pat 50 000 Eur. po Tarybos 2025-09-18 sprendimo Nr. T1-345 patikslinimo, padidinta iki 77600 Eur ir po Tarybos 2025-11-20 sprendimo Nr. T1-432 sumažinta iki 69600 Eur. Iš Mažeikių rajono savivaldybės administracijos pateiktos informacijos matyti, kad faktiškai panaudota 69447,67 Eur, kas taip pat atitinka, išmokėtą faktą Prašymus teikė 87 pareiškėjai, tame skaičiuje pagal vieną prašymą lėšos nebuvo skirtos t. y. Asociacija "Kurkime kartu", nes laiku nepateikė papildomai prašomų dokumentų. Prašymus teikė 41 pareiškėjas iš jų, 1 Mažeikių bitininkų draugija ir 1 Lietuvos ūkininkų sąjungos Mažeikių skyrius, 1 Asociacija "Kurkime kartu", t. y. lėšos skirtos 38 bendruomenėms. Lyginant su 2024 m. tai 2025 m. atsirado papildoma Pievėnų bendruomenė. 2025 m. paskolų suteikiama nebuvo. Veiklą vykdančios 38 bendruomenės pateikusioms prašymus ir pasirašius finansavimo sutartis buvo skirta po 360 Eur bendruomenės veiklai vykdyti. Bendruomenių organizuojamiems renginiams, išvykoms ir mokymo paslaugų veikloms vykdyti daliniai kompensuoti iki 500 Eur, prašymus pateikė 34 bendruomenės. Lėšų skyrimo sistema iš dalies orientuota į vertę, bet praktikoje juntamas „lėšų padalijimo“ principas. Pastebima tendencija siekti finansuoti kuo daugiau pareiškėjų, o dėl esamo proceso skaidrumo ir objektyvumo neužtikrinamas efektyvus Savivaldybės biudžeto lėšų panaudojimas.
64. Nustatyta Interesų derinimo rizika: Nuostatose nustatyta, kad Fondo darbo grupės narys negali vertinti pareiškėjo prašymo, jo ar jam artimo asmens, atstovaujamos bendruomeninės organizacijos ar žemdirbių organizacijos prašymo (-ų), tačiau Fondo darbo grupės sprendimų priėmimo veikloje nustatyta atveju, kai Fondo darbo grupės nariai (R. N., 2024-05-31 Nr. Ž44-3; 2025-05-07 Nr. Ž44-2, 2025-10-22 Nr. Ž44-6; 2025-05-07 Nr. Ž44-2; 2025-10-22 Nr. Ž44-6 bei E. P. 2025-05-07 Nr. Ž44-2; 2025-12-10 Nr. Ž44-7) nenusišalino nuo sprendimų dėl jų vadovaujamų organizacijų finansavimo.

1.3 Skirtų lėšų panaudojimas nepakankamai užtikrino racionalų rezultatų ir sąnaudų santykį

65. Strateginio valdymo įstatymas⁵² apibrėžia rezultatų vertinimo svarbą strateginio valdymo sistemos principais – veiksmingumo ir orientavimosi į rezultatus, efektyvumo, finansinio ilgalaikio tvarumo, todėl svarbu pagrindinį dėmesį skirti strateginiams tikslams, uždaviniams nustatyti ir jiems įgyvendinti laiku, tinkamiausiais būdais, atsisakant vertės nekuriančios veiklos, racionaliai skirstant turimus finansinius išteklius, siekiant didžiausios naudos mažiausiomis sąnaudomis.
66. Vertindami ar finansuoti projektai pasiekė planuotus rezultatus, laikėmės nuostatos, kad finansuoti projektai laikomi pasiekusiais planuotus rezultatus, jei pateiktos projekto įgyvendinimo ataskaitos apie nustatytą rodiklių ir apimčių rezultatus, o jei yra nukrypimų nuo planuotų rezultatų, jie dokumentuotai pagrįsti objektyviomis aplinkybėmis.
67. Išanalizavę Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ 2024-2025 m. pateiktas metines projektų vykdytojų veiklos ataskaitas, nustatėme, kad iš 63 finansuotų projektų, 24 projektų vykdytojai⁵³ (po 12 2024 m. ir 2025 m.) nepateikė metinių veiklos ataskaitų, kuriose būtų nurodytos vykdytos veiklos, projekto veikloje dalyvavusių asmenų skaičius, informacija apie įsigytą ilgalaikį materialųjį turtą, kiek kartų ir koku būdu buvo viešintos ir pristatytos visuomenei įgyvendintų projektų veiklos, todėl įvertinti ar finansuoti projektai pasiekė planuotus rezultatus nėra galimybės. Be to, ne visose pateiktose ataskaitose nurodytos įgyvendintos veiklos⁵⁴ (2024 m. – 6 ataskaitose, 2025 m. – 5 ataskaitose), o 7 ataskaitose nenurodytos įgyvendintos projektų veiklos ir įgyvendintose veiklose dalyvavusių asmenų skaičius⁵⁵ (2024 m. – 4, 2025 m. – 3). Savivaldybė nevykdė rezultatų pasiekimo stebėsenos, tarpinių patikrinimų ir nevertino, ar skirtos lėšos leido pasiekti numatytą poveikį (klausimyno savivaldybei 20 – 23 kl.). Rezultatų pasiekimų vertinimui trūksta pagrįstų patikimų įrodymų (dalyvių sąrašų, veiklų ataskaitų ir pan.), todėl laikyti, kad visi finansuoti projektai pasiekė planuotus rezultatus negalime. Savivaldybės administracijos parengtoje 2024 m. Priemonės "Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse" įgyvendinimo ataskaitoje planuotų veiklų skaičius

⁵² LR strateginio valdymo įstatymo 3 str. 2, 4 p. 5 str. 1 p.

⁵³ 2024 m. - LPS „Bočiai“ Mažeikių rajono bendrija, Sedos bendruomenė, Žemalės bendruomenė, Račališkių bendruomenė, Ukrių kaimo bendruomenė, Auksodės kaimo bendruomenė, Purvėnų kaimo bendruomenė, Bugenių kaimo bendruomenė, Mažeikių rajono Voverių bendruomenė, Krakių bendruomenės centras Ventos vingis, Palnosų bendruomenės centras, Balėnų kaimo bendruomenė; 2025 m. – Sedos bendruomenė, Buknaičių kaimo bendruomenė, Auksodės kaimo bendruomenė, Vieksnių bendruomenė, Bugenių kaimo bendruomenė, Pikelių bendruomenė, Gyvolių kaimo bendruomenė, Mažeikių rajono Voverių bendruomenė, Krakių bendruomenės centras Ventos vingis, Laižuvos bendruomenė, Reivyčių „Ašvos“ bendruomenė, Pievėnų bendruomenė.

⁵⁴ 2024 m. - Mažeikių rajono savivaldybės Tirkšlių seniūnijos bendruomenė, Užlieknės kaimo bendruomenė, Dagių bendruomenė, Gyvolių kaimo bendruomenė, Šerkšnėnų seniūnijos bendruomenės centras, Asociacija Ruzgų kaimo bendruomenė; 2025 m. - Mažeikių rajono savivaldybės Tirkšlių seniūnijos bendruomenė, Užlieknės kaimo bendruomenė, Purvėnų kaimo bendruomenė, Šerkšnėnų seniūnijos bendruomenės centras, Asociacija Ruzgų kaimo bendruomenė.

⁵⁵ 2024 m. - Mažeikių rajono savivaldybės Tirkšlių seniūnijos bendruomenė, Užlieknės kaimo bendruomenė, Dagių bendruomenė, Gyvolių kaimo bendruomenė; 2025 m. - Mažeikių rajono savivaldybės Tirkšlių seniūnijos bendruomenė, Užlieknės kaimo bendruomenė, Purvėnų kaimo bendruomenė.

120, o įgyvendintų – 119, priešastis, dėl ko neįgyvendinta viena veikla nepateikta, 2025 m. planuotų – 170, įgyvendintų – 183.

68. Darytina išvada, kad patvirtinti ar finansuoti Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ projektai pasiekė planuotus rezultatus nėra galimybės, nes dalis projektų vykdytojų nepateikė metinių ataskaitų, o dalyje pateiktų ataskaitų trūksta esminių duomenų apie įgyvendintas veiklas ir dalyvius. Išanalizavus 2024–2025 m. projektų vykdytojų metines veiklos ataskaitas nustatyta, kad reikšminga dalis projektų (24 iš 63) apskritai neturėjo pateiktų metinių ataskaitų su esmine informacija apie vykdytas veiklas, dalyvių skaičių, įsigytą turtą bei veiklų viešinimą. Be to, dalyje pateiktų ataskaitų trūko svarbių duomenų apie įgyvendintas veiklas ar jose dalyvavusių asmenų skaičių. Dėl šių trūkumų nėra galimybės objektyviai įvertinti projektų rezultatų pasiekimo. Savivaldybė nevykdė projektų įgyvendinimo stebėsenos, tarpinių patikrinimų ir nevertino rezultatų pasiekimo, taip pat trūksta pagrindžiančių įrodymų, kurie leistų pagrįsti ataskaitose pateiktą informaciją (pvz. dalyvių sąrašų). Nustatyti trūkumai galėjo atsirasti dėl nepakankamai aiškių ataskaitų reikalavimų ir silpnos kontrolės, todėl negalima patikimai įvertinti lėšų panaudojimo efektyvumo ir pasiektų rezultatų.
69. Pagal tuos pačius kriterijus vertinome Savivaldybės biudžeto lėšomis remiamą Priemonę „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“. Išanalizavę 2024-2025 m. pateiktas metines projektų vykdytojų veiklos ataskaitas, nustatėme, kad iš 27 finansuotų projektų, visi projektų vykdytojai pateikė metines veiklos ataskaitas, tačiau nevisose ataskaitose pateikiami visi duomenys: nenurodytas priemonių, renginių, leidinių skaičius 13 ataskaitų⁵⁶ (2024 m. – 8, 2025 m. – 5), nenurodytas dalyvių skaičius 1 ataskaitoje⁵⁷ (2025 m.), prie 25 ataskaitų nepateiktas dalyvių skaičius su parašais⁵⁸ (2024 m. – 11, 2025 m. – 14, Tvarkos aprašo 49 p.), prie 18 ataskaitų nepateikta vaizdinė medžiaga⁵⁹ (2024 m. – 11, 2025 m. – 7, Tvarkos aprašo 49 p.), 13 ataskaitų⁶⁰

⁵⁶ 2024 m. - LPS „Bočiai“ Mažeikių rajono bendrija, Vieکشnių bendruomenė, Bugenių kaimo bendruomenė, Laižuvos bendruomenė, Asociacija „Kuriame kartu“, Tulnikių kaimo bendruomenė, Bendruomeninė organizacija „Po klevu“, Ruzgų kaimo bendruomenė; 2025 m. – Mažeikių cerebrinio paralyžiaus asociacija, Auksodės kaimo bendruomenė, Krakų bendruomenės centras Ventos vingis, Palnosų bendruomenės centras, Ruzgų kaimo bendruomenė.

⁵⁷ 2025 m. Auksodės kaimo bendruomenė

⁵⁸ 2024 m. - LPS „Bočiai“ Mažeikių rajono bendrija, VšĮ Mažeikių rajono neįgaliųjų centras, Vieکشnių bendruomenė, Bugenių kaimo bendruomenė, Bendruomeninė organizacija „Po klevu“, Viešojo įstaiga LASS šiaurės rytų centras, Asociacija „Kuriame kartu“, Tulnikių kaimo bendruomenė, Ruzgų kaimo bendruomenė, Laižuvos bendruomenė, VšĮ „Dirbinyčia“; 2025 m. - LPS „Bočiai“ Mažeikių rajono bendrija, VšĮ Mažeikių rajono neįgaliųjų centras, Mažeikių klubas „Mano namai“, Ukrių kaimo bendruomenė, Auksodės kaimo bendruomenė, Bugenių kaimo bendruomenė, Palnosų bendruomenės centras, Asociacija „Kuriame kartu“, Ruzgų kaimo bendruomenė, Plinkšių socialinės gerovės centras, Mažeikių autizmo asociacija „Lietaus vaikai“, VšĮ „Dirbinyčia“, Krakų bendruomenės centras Ventos vingis.

⁵⁹ 2024 m. - LPS „Bočiai“ Mažeikių rajono bendrija, VšĮ Mažeikių rajono neįgaliųjų centras, Vieکشnių bendruomenė, Bugenių kaimo bendruomenė, Viešojo įstaiga LASS šiaurės rytų centras, Laižuvos bendruomenė, Asociacija „Bendraukime“, Asociacija „Kuriame kartu“, Tulnikių kaimo bendruomenė, VšĮ „Dirbinyčia“, Bendruomeninė organizacija „Po klevu“; 2025 m. - VšĮ Mažeikių rajono neįgaliųjų centras, Ukrių kaimo bendruomenė, Krakų bendruomenės centras Ventos vingis, Asociacija „Kuriame kartu“, Plinkšių socialinės gerovės centras, Mažeikių autizmo asociacija „Lietaus vaikai“, Mažeikių klubas „Mano namai“.

⁶⁰ 2024 m. - Vieکشnių bendruomenė, Bugenių kaimo bendruomenė, Tulnikių kaimo bendruomenė, Ruzgų kaimo bendruomenė, Bendruomeninė organizacija „Po klevu“, Laižuvos bendruomenė; 2025 m. - Auksodės kaimo bendruomenė, Viešojo įstaiga LASS šiaurės rytų centras, Krakų bendruomenės centras Ventos vingis, Palnosų bendruomenės centras, Ruzgų kaimo bendruomenė, Plinkšių socialinės gerovės centras, LPS „Bočiai“ Mažeikių rajono bendrija.

nustatyti trūkumai dėl nepateiktos detalizuotos informacijos pagal nurodytus punktus (projekto tikslų ir uždavinių įgyvendinimas), vertinimo kriterijai (2024 m. 6, 2025 m. – 7). Be to, nustatėme, kad dalį priemonės lėšų skiriant metų eigoje iškylančioms NVO iniciatyvoms remti nereikalaujamas atsiskaitymas pateikiant tos pačios formos ataskaitą, kaip ir konkursiniams projektų dalyviams (nors vienas dalyvis 2025 m., vienas pagal prašymą, gavęs finansavimą pateikė nustatytos formos ataskaitas), o jų teikiama prašymui nenustatomos tokios pačios teikiamos informacijos reikalavimas, kaip ir konkursiniams projektų dalyviams. Be to, nustatėme, kad 2024 - 2025 m. pagal prašymą buvo skiriama po 6000 Eur Mažeikių trečiojo amžiaus universitetui (toliau – TAU). Ši organizacija nedalyvavo projektų konkurse, jos prašymo nesvarstė NVO taryba, nors pinigai skirti iš 03-02-02-01 priemonės NVO kūrybinių, veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo rėmimas. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatyme nustatyta⁶¹, kad trečiojo amžiaus universitetams finansavimas iš savivaldybės biudžeto skiriamas savivaldybės mero nustatyta tvarka. Tvarka dėl šios organizacijos finansavimo neparengta, NVO tvarkoje apie TAU finansavimą nuostatų nėra. Administracijos direktoriaus įsakyme finansavimas skirtas atsižvelgiant į prašymą. Nebuvo vertinta socialinė nauda, dalyvių skaičius, veiklos kokybė, tęstinumas, savivaldybės prioritetams atitikimas, nebuvo teikiamos ataskaitos, neišskūs pasiekti rezultatai. Skirtos lėšos 2025 m. buvo naudojamos komunaliniams patarnavimams apmokėti (už 7 mėnesius), mobiliojo ryšio paslaugoms apmokėti už visus metus), suvenyrams, dekoracijoms, gėlėms, transporto paslaugoms (į Panevėžį, 2 kartus į Latviją, bilietams į lankytinus objektus, maisto produktams ir kt.) Nustatėme, kad 3700 Eur iš priemonėi numatytų lėšų buvo skirta Mažeikių NVO asociacijai. Nors 03-02-02-01 priemonės lėšos numatytos NVO kūrybinių, veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimui, tačiau skirtos lėšos paremti NVO asociacijos veiklą. Iš rezervo lėšos skiriamos metų eigoje kylančioms NVO iniciatyvoms remti (Tvarkos aprašo 7 p.). NVO asociacijos veiklos rėmimas Tvarkos apraše nėra numatytas. Be to, neteikiama ataskaita, nėra kriterijų pagal kuriuos nustatyta suma, nebuvo vertinamas lėšų pagrįstumas, kaip tai daroma konkursiniams projektams, skirta didesnė, nei dviguba suma, palyginus su maksimalia nustatyta vienam projektui. Prašyme nurodyta, kad lėšos skirtos NVO organizacijų metinei konferencijai, kurioje pristatomi per metus vykdyti projektai. Tačiau nebuvo pateikta pakankamai duomenų, leidžiančių šią veiklą vertinti kaip savarankišką NVO iniciatyvą (projektą), t. y. neapibrėžti tikslai, rezultatai, dalyvių apimtis ir veiklų turinys. Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo konstatuoti, kad finansavimas atitinka Tvarkos apraše numatytą iniciatyvų rėmimą. Organizacijoms gali būti skiriama institucinė parama, tačiau pagal teikiamą paraišką (Tvarkos aprašo 14 p.). 2025 m. iš priemonės lėšų skirta 1600 Eur suvenyrams NVO konferencijai, nutarta 2025 m. NVO konferencijai užsakyti džemperius su užrašu Mažeikių NVO. Tvarkos apraše toks Savivaldybės lėšų panaudojimas nėra numatytas (7 p. numatyta metų eigoje kylančioms NVO iniciatyvoms remti iki 20 proc. lėšų). Tikėtina, kad tokia situacija susidarė dėl nepakankamai aiškaus ir nuoseklaus reglamentavimo, nevienodų atsiskaitymo ir finansavimo taikymo praktikų bei silpnos kontrolės ir priežiūros, kas sudarė prielaidas nesistemingam ataskaitų teikimui, išimčių taikymui ir finansavimo skyrimui nevertinant rezultatų bei kuriamos vertės.

⁶¹ LR neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo 13 str. 2 d.

70. Pagal nustatytus faktus galime daryti išvadą, kad ne visais atvejais galima pagrįstai įvertinti, ar finansuoti projektai pasiekė planuotus rezultatus. Nors visi projektų vykdytojai pateikė ataskaitas, reikšminga jų dalis yra neišsami – trūksta duomenų apie veiklų apimtį, dalyvių skaičių, nepateikiami dalyvių sąrašai ar vaizdinė medžiaga, nepakankamai atskleidžiamas tikslų ir uždavinių įgyvendinimas. Be to, nustatėme, kad daliai lėšų, skirtų ne konkurso būdu (pvz., metų eigoje atsiradusioms iniciatyvoms ar atskiroms organizacijoms), netaikomi tokie patys vertinimo ir atsiskaitymo reikalavimai, nėra vertinama kuriama nauda ir pasiekti rezultatai. Audito metu nustatėme, kad, nors abi finansavimo formos yra reglamentuotos, vienai organizacijai finansavimas buvo skirtas ne konkurso būdu (TAU), nors pagal galiojančią tvarką turėjo būti taikoma mero nustatyta finansavimo skyrimo procedūra, kai kitiems taikytas konkursinis modelis su atsiskaitymo už rezultatus reikalavimais. Tokia praktika kelia riziką skaidrumo, lygiateisiškumo ir vienodo finansavimo sąlygų taikymo principų pažeidimui. Taip pat fiksuoti atvejai, kai finansavimas skirtas veikloms, nenumatytoms Tvarcos apraše, arba nesilaikant nustatytų procedūrų ir kriterijų. Dėl šių priežasčių neužtikrinamas nuoseklus rezultatų vertinimas, o dalies lėšų panaudojimo efektyvumas ir sukurta vertė bendruomenei negali būti objektyviai įvertinti.

Be to, atlikus Trečiojo amžiaus universiteto veiklos finansavimo dokumentų ir jų administravimo vertinimą, nustatėme, kad finansavimas skiriamas pagal gautus organizacijos prašymus, prie kurių pridedama numatomų išlaidų sąmata ir bendro pobūdžio veiklos planas. Taip pat nustatėme, kad: veiklos planuose nėra apibrėžtų kiekybinių rezultatų rodiklių (pvz., dalyvių skaičiaus, veiklų apimtys ar kitų pamatuojamų rezultatų), finansavimo skyrimo procedūra nėra reglamentuota atskiru savivaldybės teisės aktu arba vidine tvarka, nustatančia vertinimo kriterijus, sprendimai dėl finansavimo priimami administraciniu sprendimu, remiantis pateiktais prašymais, be aiškiai dokumentuoto vertinimo pagal nustatytus kriterijus, atsiskaitymas už lėšų panaudojimą vykdomas pateikiant finansinius dokumentus (sąskaitas faktūras ir banko išrašus), tačiau nepateikiama sisteminė informacija apie pasiektus veiklos rezultatus. Įvertinus nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad finansavimo skyrimo ir atsiskaitymo sistema užtikrina lėšų panaudojimo finansinę kontrolę, tačiau nepakankamai užtikrina: veiklos rezultatyvumo vertinimą, lėšų panaudojimo efektyvumo įvertinimą, skaidrų ir pamatuojamą viešosios naudos pagrindimą. Esama praktika gali didinti riziką, nes finansavimas nepakankamai siejamas su pasiektais rezultatais, sudėtinga objektyviai įvertinti veiklos naudą savivaldybės bendruomenei, gali būti neužtikrinamas vienodas ir aiškus finansavimo skyrimo principų taikymas.

71. Vertindami ar finansavimas prisidėjo prie ilgalaikės ir tvarios naudos bendruomenei sukūrimo, laikėmės nuostatos, kad finansavimas prisidėjo prie ilgalaikės ir tvarios naudos, jei įgyvendinti projektai sukuria rezultatą, kurį galima palaikyti ir toliau naudoti po projekto pabaigos (infrastruktūra, paslaugų plėtra, socialinė įtrauktis ir pan.).

72. Išanalizavus Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ 2024-2025 m. projektų finansavimo duomenis, nustatėme, kad didžioji dalis finansavimo buvo orientuota į projektus, kurių poveikis bendruomenei ne ilgalaikis, o laikinas, t. y. remtos

veiklos susijusios su renginiais, tokių remtų veiklų dalis nuo visų įgyvendintų veiklų sudaro 2024 m. 60,5 proc., o 2025 m. – 45,9 proc. Prioritetinėmis pagal Tvarkos aprašą⁶² laikomos veiklos (socialinė veikla, veikla, skirta atvykstantiems ir grįžtantiems asmenims, veikla, susijusi su socialinio verslo plėtra ir kt.), už kurias skiriami papildomi projektų vertinimo balai, 2024-2025 m. sudarė po 21 proc. iš visų remtų veiklų. Pastebima ir gera tendencija - bendruomeninių organizuotų akcijų bei iniciatyvų, skirtų viešųjų erdvių ir aplinkos kokybei gerinti skaičiaus augimas, jei tokių projektų 2024 m. buvo paremta 20, 2025 m. jau buvo 32 (išaugo 60 proc.). Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad 2024–2025 m. didžioji dalis lėšų buvo skirta trumpalaikį poveikį turinčioms veikloms (renginiams), kurios sudarė atitinkamai 60,5 proc. ir 45,9 proc. visų finansuotų veiklų, tuo tarpu prioritetinės, ilgalaikę vertę kuriančios veiklos sudarė tik po 21 proc.; nors stebima teigiama tendencija didėjant bendruomeninių iniciatyvų, skirtų viešųjų erdvių gerinimui, skaičiui (nuo 20 iki 32 projektų), bendra finansavimo struktūra rodo nepakankamą orientaciją į tvarių rezultatų kūrimą. Galimai tokia situacija susidarė dėl projektų vykdytojų polinkio rinktis lengviau įgyvendinamas trumpalaikes veiklas bei riboti gebėjimai ar ištekliai kurti ilgalaikius projektus, ko pasekoje finansavimas nesukuria ilgalaikės pridėtinės vertės bendruomenei, ribotai prisideda prie socialinių problemų sprendimo, mažėja investicijų efektyvumas ir neužtikrinamas tęstinumas po projektų pabaigos.

73. Pagal tuos pačius kriterijus vertinome Savivaldybės biudžeto lėšomis remiamą Priemonę „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“. Išanalizavus 2024-2025 m. projektų finansavimo duomenis, nustatėme, kad didžioji dalis finansavimo buvo orientuota į projektus, kurių poveikis bendruomenei ne ilgalaikis, o laikinas, t. y. remtos veiklos susijusios su išvykomis ar renginiais, tokių remtų veiklų dalis nuo visų įgyvendintų veiklų sudaro 2024 m. 50 proc., o 2025 m. – 87 proc. Prioritetinėmis pagal Tvarkos aprašo⁶³ laikomos tęstinės veiklos ir ilgalaikiai projektai, kurių trukmė ilgesnė nei 4 savaitės. Vykdytų tęstinių (ilgalaikių) projektų pavyzdžiai - Vinkšnų tako alėjos papildymas 30 vinkšnų (2024 m. Viekšnių bendruomenės projektas), pirmo aukšto bendruomenės namų kosmetinis remontas (2024 m., Bugenių kaimo bendruomenė), vaikų žaidimų-sporto aikštelės plėtra (Palnosų bendruomenė, 2025 m.). Tikėtina, kad tokia situacija susidarė dėl to, kad nors reglamentavime formaliai nustatyti prioritetai ilgalaikiams projektams, jie nėra realiai taikomi vertinimo ir finansavimo skyrimo procese, taip pat dėl aiškių kriterijų ir paskatų ilgalaikėi vertei kurti stokos bei orientacijos į lengviau įgyvendinamas, trumpalaikes veiklas (renginius, išvykas), leidžiančias greitai panaudoti lėšas. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad finansavimas nepakankamai prisidėjo prie ilgalaikės ir tvarios naudos bendruomenei kūrimo, nes didžioji dalis lėšų buvo skirta trumpalaikėms veikloms (renginiams, išvykoms), kurių poveikis yra laikinas

⁶²Mažeikių rajono savivaldybės 2023-03-15 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-407 patvirtintas „Nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.1.1 priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (su pakeitimais)“, Tvarkos aprašo 10.1 p., 10.2 p., 10.4 p.

⁶³2020-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-125 patvirtintas „Mažeikių rajono nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis Tvarkos aprašas“, Tvarkos aprašo 9.9 p., 9.11 p.

(2024 m. – 50 proc., 2025 m. – 87 proc.), nors Tvarkos apraše prioritetas teikiamas tęstiniais ir ilgalaikiams projektams. Praktikoje šie prioritetai nėra nuosekliai taikomi, todėl finansavimas neorientuojamas į projektus, kuriančius ilgalaikę vertę (pvz., infrastruktūrą, paslaugų plėtrą ar socialinę įtrauktį). Dėl to mažėja biudžeto lėšų panaudojimo efektyvumas, nes sukuriamas ribotas ir trumpalaikis poveikis bendruomenei.

74. Nors vykdant Mažeikių rajono kaimo rėmimo programą, nustatyti kiekybiniai rodikliai (paskirstytos lėšos) pasiekti, tačiau ataskaitose trūksta duomenų apie realų kokybinį poveikį kaimo gyventojų gerovei. Kadangi pateiktų prašymų įvykdymas laikomi pasiekusiais rezultatus pateikus sąskaitas, nors ataskaitose trūksta duomenų apie realų kokybinį poveikį kaimo gyventojų gerovei. Pagal Fondo finansinės paramos formas skirtas lėšas dauguma, pareiškėjų deklaruoja pasiektus rodiklius, tačiau ne visada pateikiami įrodymai ir paaiškinami nukrypimai, nes lėšų pagrįstumas ir patikimumas nėra pakankamai stiprus.

Prašymų vertinimo pavyzdžiai

- Reivyčių bendruomenė, pateikė sąskaita iš UAB "Guliverio kelionės" apie 3 dienų išvyką " SKY BRIDGE ir Žemutinė Silezija" 2025-07-04- 2025-07-06 dienomis, sąskaitoje nurodytas 1 keliautojas už 500 Eur. Tačiau prašyme nurodyta, kad Pažintinė kelionė į Čekiją autobusu vyks 40 keleivių 276*40 viso 11040, tačiau dalinis apmokėjimas bus 500. Kaip minėta Fondo darbo grupei pateiktoje sąskaitoje ir sutartyje nurodyta, kad tik keleivis 1 asmuo. Nepateikta jokių įrodymų, kad keliavo 40 bendruomenės narių. Ši informacija pateikta tik prašyme. Plačiau tik audito metu 2026-05-07 Administracijos darbuotoja S. J. pateikė papildomą sąskaitą, kurioje matomas bendruomenės keleivių skaičius 40, bet Fondo darbo grupė kelionės planuotus rezultatus negalėjo matyti, nes įrodymas pateiktas tik audito metu.

75. Nustatėme, kad didžioji dalis finansavimo Mažeikių rajono kaimo rėmimo programai buvo orientuota į bendruomenių veiklos išlaikymą ar koncertinę veiklą, kurių poveikis bendruomenei ne ilgalaikis, o laikinas, pagal Nuostatų 22.6. skyrimas projektams iki 20 proc. (laisvalaikio/žaidimų erdvės/aikštelės, šviestuvai,) dalis išlieka maža, nes prisidėta per 2024 m. tik 9 , o per 2025 m. 8 bendruomenėms iš 40 t. y. dalis projektų sukuria ilgalaikę infrastruktūrą ar nuolatinės veiklas, tačiau dalis yra vienkartinio pobūdžio, be aiškaus tęstinumo plano.

Prašymų vertinimo pavyzdžiai

- Lietuvos ūkininkų sąjungos Mažeikių skyriui 2024 m. buvo skirta 12547,48 Eur: kelionės išlaidoms į žemės ūkio parodą "Ką pasėsi 2024" organizavimo išlaidoms apmokėti bei Metų Ūkis 2024 ir 2023 daliniam išlaidų kompensavimui, ta pati situacija 2025 m. toms pačioms paramos formoms skirta 10700 Eur;

- Mažeikių bitininkų draugijai 2024 m. ir 2025 m. pagal Nuostatų 22.5. p. skirti kiekvienais metais po 2000 Eur ekskursijai/edukacijai apmokant transporto, nakvynės bei maitinimo paslaugas;
- Pikelių bendruomenė įsigijo saldinius (2025 m.);
- Bendruomeninė organizacija "Po Klevu" - vienkartinis indus ar cementą (2024 m.);
- Voverių kaimo bendruomenė – marškinėlius;
- Lietuvos ūkininkų sąjungos Mažeikių skyrius - žvakes, gėles (2025 m.);
- skiriamos lėšos pagal Nuostatų 22.2. p. (veikos išlaikymui), 22.4. p. (parodos), 22.5. p. (seminarai) ar 22.7. p. (dažniausiai koncertiniai veiklai)

Nustatyta, kad santykis tarp sąnaudų ir ilgalaikės gražos bendruomenei nėra optimalus.

2. AR SAVIVALDYBĖS VYKDOMA PROJEKTŲ PRIEŽIŪRA IR KONTROLĖ SUDARO PRIELAIDAS UŽTIKRINTI EFEKTYVŲ SKIRTŲ LĖŠŲ PANAUDOJIMĄ IR PLANUOTŲ REZULTATŲ PASIEKIMĄ?

76. Strateginio valdymo įstatymo principai, be kita ko, įpareigoja atsisakyti vertės nekuriančių veiklų, o sprendimus įgyvendinti siekiant didžiausios naudos mažiausiomis sąnaudomis⁶⁴, todėl turi būti vertinamas planuotų rezultatų pasiekimas, o pasiektiems rezultatams nustatyti turi būti teikiamos kokybiškos ataskaitos.

2.1. Projektų priežiūros ir kontrolės sistema nepakankamai orientuota į planuotų rezultatų pasiekimo vertinimą

77. Vertindami ar priežiūros metu vertinamas planuotų rezultatų pasiekimas, o ne tik lėšų panaudojimo teisėtumas, laikėmės nuostatos, kad kontrolės ir priežiūros sistema padeda užtikrinti efektyvų skirtų biudžeto lėšų panaudojimą, jei kontrolės ir priežiūros procesai neapsiriboja tik formalių dokumentų patikrinimu (sąskaitos, kvitai, ataskaitos), bet įtraukia vertinimą, ar pasiekti planuoti rezultatai, t. y. vertinama planuojamų rezultatų įgyvendinimo apimtis, poveikis bendruomenei, nukrypimai nuo planuotų rezultatų.
78. Nustatėme, kad dalis projektų vykdytojų nepateikė metinių ataskaitų, o dalyje pateiktų ataskaitų trūksta esminių duomenų apie įgyvendintas veiklas ir dalyvius. Išanalizavus 2024–2025 m. Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ projektų vykdytojų metines veiklos ataskaitas nustatyta, kad reikšminga dalis projektų (24 iš 63) apskritai neturėjo pateiktų metinių ataskaitų su esmine informacija apie vykdytas veiklas, dalyvių skaičių, įsigytą turtą bei veiklų viešinimą. Be to, dalyje pateiktų ataskaitų trūko svarbių

⁶⁴ LR strateginio valdymo įstatymo 4 str. 2, 4 p.

duomenų apie įgyvendintas veiklas ar jose dalyvavusių asmenų skaičių, todėl nėra galimybės objektyviai įvertinti projektų rezultatų pasiekimo. Taip pat nustatyta, kad savivaldybė nevykdė projektų įgyvendinimo stebėsenos, neatliko tarpinių patikrinimų ir nevertino rezultatų pasiekimo. Trūksta pagrindžiančių įrodymų, kurie leistų pagrįsti ataskaitose pateiktą informaciją (pvz., dalyvių sąrašų). Tai rodo nepakankamą priežiūrą ir kontrolę, nes, be kita ko, ne visais atvejais buvo įsitikinama ir lėšų panaudojimo teisėtumu. Iš 63 atvejų net 58 atvejai, kai buvo nesilaikoma Tvarkos aprašo reikalavimų⁶⁵, kad gautos projektui įgyvendinti lėšos būtų apskaitomos atskirai nuo kitų sąskaitoje esančių lėšų. Taip pat nustatėme kelis atvejus, kai lėšos buvo panaudotos nesilaikant Tvarkos aprašo nuostatų, pvz. 2025 m. Kurmaičių kaimo bendruomenė skirtas lėšas (674 Eur) panaudojo kelionei į Latviją, nors Tvarkos apraše⁶⁶ nustatyta, kad visas veiklas Projekto vykdytojas turi įgyvendinti tik Lietuvos Respublikos teritorijoje, o Tvarkos aprašas⁶⁷ nustato, kad kelionėms į užsienį projekto vykdytojas valstybės biudžeto lėšų naudoti negali. Tais pačiais metais Pievėnų bendruomenei skirtos lėšos panaudotos ilgalaikiam turtui (šilumos siurbliui) įsigyti, sumokėta 700 Eur, nors pagal Tvarkos aprašą⁶⁸ ilgalaikiam turtui pagal 10.6 veiklas (viešo naudojimo patalpų pritaikymas bendruomenės poreikiams) galima skirti ne daugiau 20 proc. valstybės biudžeto lėšų. 2024 m. Asociacija Lauko biuras panaudojo dalį skirtų lėšų, už kurias įsigytas dronas (499 Eur), šios išlaidos nėra tiesiogiai susiję su projekto įgyvendinimo veikla ir būtinumu projektui įgyvendinti⁶⁹. Darytina išvada, kad projektų priežiūros ir kontrolės sistema nėra pakankamai veiksminga, nes neužtikrina nei planuotų rezultatų pasiekimo vertinimo, nei tinkamos lėšų panaudojimo kontrolės. Dėl nepateiktų ar neišsamų ataskaitų bei nevykdytos stebėsenos nėra galimybės objektyviai įvertinti projektų rezultatų, o trūkstant pagrindžiančių įrodymų ne visais atvejais įsitikinama ir lėšų panaudojimo teisėtumu. Nustatyti teisės aktų nesilaikymo atvejai: didžioji dauguma projektų vykdytojų (58 iš 63) nesilaikė reikalavimo lėšas apskaityti atskirai, taip pat nustatyti konkretūs netinkamo lėšų panaudojimo atvejai (lėšų naudojimas veikloms už Lietuvos ribų, viršytos leidžiamos investicijos į ilgalaikį turtą, įsigytos su projektu nesusijusios priemonės). Tai rodo ne tik kontrolės spragas, bet ir nepakankamą projektų vykdytojų atsakomybę. Galimos nustatytų trūkumų priežastys – nepakankamai aiškūs priežiūros procesai, riboti administraciniai pajėgumai (žmogiškieji ištekliai) ir nepakankamas dėmesys rezultatų vertinimui (prioritetą teikiant formaliam lėšų panaudojimo tikrinimui), dėl to didėja rizika, kad biudžeto lėšos naudojamos neefektyviai ar neteisėtai, neužtikrinamas skaidrumas ir atskaitomybė, neįmanoma įvertinti realaus projektų poveikio bendruomenei, kas riboja pagrįstų sprendimų priėmimą ateityje. Taip pat silpnėja pasitikėjimas viešųjų lėšų panaudojimu ir didėja piktnaudžiavimo rizika.

79. Nustatėme, kad dalyje pateiktų Priemonės „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“ projektų vykdytojų ataskaitų trūksta esminių

⁶⁵Mažeikių rajono savivaldybės 2023-03-15 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-407 patvirtintas „Nevyriausybinių organizacijų veiklos stiprinimo 2023-2025 metų veiksmų plano 2.1.1.1 priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (su pakeitimais)“, Tvarkos aprašo 53.6 p.

⁶⁶Ten pat, 56 p.

⁶⁷Ten pat, 55.4 p.

⁶⁸Ten pat, 54.2 p.

⁶⁹Ten pat, 54.2.4 p.

duomenų apie įgyvendintas veiklas ir dalyvius. Išanalizavus 2024–2025 m. projektų vykdytojų metines veiklos ataskaitas nustatyta, nustatėme, kad iš 27 finansuotų projektų, visi projektų vykdytojai pateikė metines veiklos ataskaitas, tačiau nevisose ataskaitose pateikiami visi duomenys: nenurodytas priemonių, renginių, leidinių skaičius 13 ataskaitų⁷⁰ (2024 m. – 8, 2025 m. – 5), nenurodytas dalyvių skaičius 1 ataskaitoje⁷¹ (2025 m.), prie 25 ataskaitų nepateiktas dalyvių skaičius su parašais⁷² (2024 m. – 11, 2025 m. – 14, Tvarkos aprašo 49 p.), prie 18 ataskaitų nepateikta vaizdinė medžiaga⁷³ (2024 m. – 11, 2025 m. – 7, Tvarkos aprašo 49 p.), 13 ataskaitų nustatyti trūkumai dėl nepateiktos detalizuotos informacijos pagal nurodytus punktus⁷⁴ (projekto tikslų ir uždavinių įgyvendinimas), vertinimo kriterijai (2024 m. 6, 2025 m. 7). Nustatyti pavieniai atvejai⁷⁵ ir dėl atitikties nustatytiems reikalavimams trūkumų, pvz.: pagal pateiktus dokumentus nustatėme, kad dalis išlaidų nėra tinkamos, nes nėra būtinos tai veiklai, kuri finansuojama arba nepagrįstos jų kiekiu (metinis banko paslaugų mokestis nuo 2023 m. 12 mėn., Registrų centro paslaugos (pakeitimų įregistravimas, išregistravimas ir kt.), nustatytas atvejis⁷⁶, kai ataskaita neatitinka su planuotais darbais paraiškoje. Planuota įsigyti ir pasodinti sakuras, o įsigytos ir pasodintos rojaus obelys⁷⁷. Taip pat nustatėme, kad visais atvejais skyrus dalinį finansavimą nebuvo teikiama patikslinta sąmata ir projekto veiklos⁷⁸. Tikėtina, kad tokia situacija susidarė dėl formalaus kontrolės taikymo, nepakankamai aiškių reikalavimų, silpnos priežiūros ir atsakomybės stokos, kai vertinamas dokumentų pateikimas, o ne realių rezultatų pasiekimas.

⁷⁰ 2024 m. - LPS „Bočiai“ Mažeikių rajono bendrija, Viešnių bendruomenė, Bugenių kaimo bendruomenė, Laižuvos bendruomenė, Asociacija „Kuriame kartu“, Tulniškių kaimo bendruomenė, Bendruomeninė organizacija „Po klevu“, Ruzgų kaimo bendruomenė; 2025 m. – Mažeikių cerebrinio paralyžiaus asociacija, Auksodės kaimo bendruomenė, Krakių bendruomenės centras Ventos vingis, Palnosų bendruomenės centras, Ruzgų kaimo bendruomenė.

⁷¹ 2025 m. Auksodės kaimo bendruomenė

⁷² 2024 m. - LPS „Bočiai“ Mažeikių rajono bendrija, VšĮ Mažeikių rajono neįgaliųjų centras, Viešnių bendruomenė, Bugenių kaimo bendruomenė, Bendruomeninė organizacija „Po klevu“, Viešoji įstaiga LASS šiaurės rytų centras, Asociacija „Kuriame kartu“, Tulniškių kaimo bendruomenė, Ruzgų kaimo bendruomenė, Laižuvos bendruomenė, VšĮ „Dirbinyčia“; 2025 m. - LPS „Bočiai“ Mažeikių rajono bendrija, VšĮ Mažeikių rajono neįgaliųjų centras, Mažeikių klubas „Mano namai“, Ukrių kaimo bendruomenė, Auksodės kaimo bendruomenė, Bugenių kaimo bendruomenė, Palnosų bendruomenės centras, Asociacija „Kuriame kartu“, Ruzgų kaimo bendruomenė, Plinkšių socialinės gerovės centras, Mažeikių autizmo asociacija „Lietaus vaikai“, VšĮ „Dirbinyčia“, Krakių bendruomenės centras Ventos vingis.

⁷³ 2024 m. - LPS „Bočiai“ Mažeikių rajono bendrija, VšĮ Mažeikių rajono neįgaliųjų centras, Viešnių bendruomenė, Bugenių kaimo bendruomenė, Viešoji įstaiga LASS šiaurės rytų centras, Laižuvos bendruomenė, Asociacija „Bendruomenė“, Asociacija „Kuriame kartu“, Tulniškių kaimo bendruomenė, VšĮ „Dirbinyčia“, Bendruomeninė organizacija „Po klevu“; 2025 m. - VšĮ Mažeikių rajono neįgaliųjų centras, Ukrių kaimo bendruomenė, Krakių bendruomenės centras Ventos vingis, Asociacija „Kuriame kartu“, Plinkšių socialinės gerovės centras, Mažeikių autizmo asociacija „Lietaus vaikai“, Mažeikių klubas „Mano namai“.

⁷⁴ 2024 m. - Viešnių bendruomenė, Bugenių kaimo bendruomenė, Tulniškių kaimo bendruomenė, Ruzgų kaimo bendruomenė, Bendruomeninė organizacija „Po klevu“, Laižuvos bendruomenė; 2025 m. - Auksodės kaimo bendruomenė, Viešoji įstaiga LASS šiaurės rytų centras, Krakių bendruomenės centras Ventos vingis, Palnosų bendruomenės centras, Ruzgų kaimo bendruomenė, Plinkšių socialinės gerovės centras, LPS „Bočiai“ Mažeikių rajono bendrija.

⁷⁵ 2024 m. ir 2025 m. Mažeikių rajono klubui „Mano namai“ projektų finansavimas

⁷⁶ 2024 m. Laižuvos bendruomenės projekto finansavimas. Paraiškoje nurodoma, kad bus 2023 m. IV ketv. įsigyti sakurų sodinukai, nors paraiška teikiama 2024 m. Lėšų panaudojimas neatitinka sąmatos, nes sąmatoje numatyta įsigyti sakurų sodinukus 20 vnt. už 1400 Eur, o įsigytos supynės (495 Eur ir 22 vnt. rojaus obelys už 905 Eur).

⁷⁷ 2020-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-125 patvirtintas „Mažeikių rajono nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis Tvarkos aprašas“, Tvarkos aprašo 50 p. - skirtos lėšos turi būti naudojamos pagal nurodytą sąmatą sutartyje numatyti veiklai.

⁷⁸ 2020-05-29 Mažeikių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-125 patvirtintas „Mažeikių rajono nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis Tvarkos aprašas“, Tvarkos aprašo 24 p. - Organizacijos informuojamos apie sprendimą ir turi patikslinti projekto veiklą ir išlaidų sąmatą.

Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad projektų priežiūros ir kontrolės sistema yra nepakankamai orientuota į planuotų rezultatų pasiekimo vertinimą – praktikoje vyrauja formali pateiktų dokumentų patikra, o dalyje ataskaitų trūksta esminių duomenų apie veiklų įgyvendinimą, dalyvius ir pasiektus rezultatus, taip pat nustatyti atvejai, kai lėšos naudotos nesilaikant patvirtintos sąmatos ir nebuvo užtikrintas nustatytų reikalavimų (pvz., sąmatos tikslinimo) laikymasis, kas rodo priežiūros, kontrolės ir atsakomybės mechanizmų nepakankamą veiksmingumą.

80. Nustatėme, kad Mažeikių rajono kaimo rėmimo programai kontrolė apsiriboja dokumentų teisėtumo tikrinimu, nevykdant realaus pasiektų rezultatų kokybės vertinimo. Kontrolė daugiausia orientuota į dokumentų ir išlaidų teisėtumo patikrą, mažiau – į realų poveikį ir rezultatų apimtį. Darytina išvada, kad priežiūros sistema orientuota į finansinę atitiktį (sąskaitų tikrinimą), o ne į pasiektų rezultatų kokybę, kas nepadedą vertinti efektyvumo.

2.2. Duomenų apie pasiektų rezultatų ir panaudotų lėšų santykį analizė nėra pakankama

81. Vertindami ar savivaldybė renka ir analizuoja duomenis apie pasiektų rezultatų ir panaudotų lėšų santykį, laikėmės nuostatos, kad duomenų rinkimas ir analizė laikytini tinkamais tik tuomet, kai vertinamas aiškus ryšys tarp panaudotų lėšų ir pasiektų rezultatų (t. y. rezultatų ir sąnaudų santykis).
82. Nustatėme, kad Savivaldybė⁷⁹ konkrečioms priemonėms nenustato veiklos rezultatų (efektyvumo ir rezultatyvumo) rodiklių. Dėl to nėra vertinama finansuojamų veiklų nauda bendruomenei, neanalizuojamas lėšų panaudojimo efektyvumas, taip pat nevertinami faktinių ir planuotų rezultatų skirtumai. Neatliekant sistemingos duomenų analizės, sprendimų priėmimui ir projektų priežiūrai trūksta patikimos informacijos, leidžiančios įvertinti finansavimo efektyvumą ir jo ilgalaikę naudą. Be to, nesant rezultatų ir sąnaudų santykio analizės, nėra galimybės pagrįstai teikti rekomendacijų dėl tolesnio finansavimo, projektų tobulinimo ar prioritetų nustatymo. Darytina išvada, kad Savivaldybėje nėra užtikrinamas efektyvus finansuojamų Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ veiklų vertinimas, nes nenustatomi aiškūs veiklos rezultatų (efektyvumo ir rezultatyvumo) rodikliai ir neatliekama rezultatų bei sąnaudų santykio analizė, dėl to neįvertinama finansuojamų veiklų nauda bendruomenei, neanalizuojamas lėšų panaudojimo efektyvumas ir faktinių bei planuotų rezultatų skirtumai, o sprendimų priėmimui ir projektų priežiūrai trūksta pagrįstos informacijos, todėl nėra galimybės teikti argumentuotų rekomendacijų dėl tolesnio finansavimo, projektų tobulinimo ir prioritetų nustatymo.
83. Nustatėme, Savivaldybė⁸⁰ nevertina Priemonės „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“ ar finansavimu buvo pasiekti numatyti tikslai, ir nors nurodė, kad vertina finansuojamų veiklų naudą bendruomenei, tačiau nenurodė, kokiais

⁷⁹ Remiantis atsakymais į pateiktą klausimą Mažeikių rajono savivaldybės 2026-02-27 raštas Nr. R8-654

⁸⁰ Remiantis atsakymais į pateiktą klausimą Mažeikių rajono savivaldybės 2026-02-09 raštas Nr. R8-437

būdais tai atlieka. Savivaldybė nenurodė, kaip vertinama pateiktų ataskaitų kokybė ir pagrįstumas, nors teigė, kad analizuoja lėšų panaudojimo efektyvumą bei faktinių rezultatų ir planuotų rezultatų skirtumus, tačiau nepateikė jokių dokumentuotų įrodymų šiems teiginiams patvirtinti. Todėl darytina išvada, kad Savivaldybė nevykdo sistemingos duomenų analizės, leidžiančios įvertinti pasiektų rezultatų ir panaudotų lėšų santykį, o dėl nepakankamos ataskaitų kokybės ir duomenų išsamumo nėra užtikrinamas patikimas pagrindas vertinti finansavimo efektyvumą bei priimti duomenimis grįstus sprendimus.

84. Nustatėme, kad Savivaldybė (remiantis atsakymais į klausimą) vykdydama priemonę „Parama kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms“ nustato tik kiekybinius rodiklius veiklos planuose, o konkrečioms priemonėms nenustato veiklos rezultatų (efektyvumo ir rezultatyvumo) rodiklių, kadangi sistemingai nerenka duomenų, leidžiančių vertinti ryšį tarp skirto finansavimo ir pasiektų strateginių pokyčių kaimo vietovėse. Yra duomenys apie skirtas lėšas ir įvykdytas veiklas, tačiau sisteminė rezultatų ir sąnaudų santykio analizė atliekama ribotai.

2.3. Nustatyti trūkumai ir rizikos nėra sistemingai naudojami finansavimo proceso tobulinimui

85. Vertindami ar nustatyti trūkumai ir rizikos naudojami tobulinant finansavimo ir skirstymo procesą, laikėmės nuostatos, kad procesas laikomas tobulinamu ir atitinkančiu gerąją praktiką, jei nustatyti trūkumai ir rizikos, identifikavus jų priežastis ir galimą poveikį, yra sistemingai naudojami finansavimo kriterijų peržiūrai, projektų vertinimo metodikos tobulinimui, komisijos darbo tvarkos ar sprendimų priėmimo proceso koregavimui. Tobulinimo priemonės turi būti ne atsitiktinės, o pagrįstos rizikų ir trūkumų analize, taip pat turi būti sudarytos sąlygos įvertinti, ar įgyvendinti pakeitimai sumažino rizikas ir pagerino finansavimo efektyvumą.
86. Nustatėme, kad Savivaldybė nefiksuoja ir nenagrinėja nustatytų pažeidimų⁸¹, susijusių su Priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje“ finansavimu. Savivaldybė informavo, kad nebuvo atvejų, kai reikėjo susigrąžinti netinkamai panaudotas lėšas, tačiau nepateikė informacijos, kaip vertina pateiktų ataskaitų kokybę ir pagrįstumą bei kokias dažniausiai pasitaikančias problemas (administracines, finansines, veiklos) identifikuoja. Nors Savivaldybė kaip pagrindinę riziką, finansuojant bendruomenes ir NVO, įvardijo kaimo bendruomenių administracinių gebėjimų trūkumą, ji nepateikė konkrečių priemonių šiai rizikai mažinti. Savivaldybė taip pat nurodė planuojamus finansavimo sistemos pakeitimus – siekį didinti finansavimą renginiams, tikintis didesnio poveikio bendruomenei, bei atskiro specialisto, dirbančio su bendruomenėmis, poreikį. Tačiau, kadangi Savivaldybė nevertina finansuojamų veiklų naudą bendruomenei, neanalizuoja lėšų panaudojimo efektyvumo bei faktinių ir planuotų rezultatų skirtumų, ji neturi pakankamos informacijos

⁸¹ Remiantis atsakymais į pateiktą klausimą Mažeikių rajono savivaldybės 2026-02-27 raštas Nr. R8-654

pagrįstiems sprendimams priimti. Dėl šios priežasties siekis didinti finansavimą renginiams laikytinas nepagrįstu, nes trūksta objektyvių vertinimo duomenų. Todėl darytina išvada, kad Savivaldybėje nėra užtikrinamas sistemingas nustatytų trūkumų ir rizikų panaudojimas tobulinant finansavimo ir lėšų skirstymo procesą. Nustatyta, kad pažeidimai nėra fiksuojami ir analizuojami, nevertinama ataskaitų kokybė ir pagrįstumas, neatliekama finansuojamų veiklų naudos bei lėšų panaudojimo efektyvumo analizė. Nors identifiukuota rizika dėl bendruomenių administracinių gebėjimų stokos, nėra numatytų priemonių jai valdyti. Planuojami finansavimo pokyčiai nėra grindžiami duomenimis ar vertinimo rezultatais. Nesant veiksmingos rizikų ir trūkumų analizės sistemos, aiškių duomenų rinkimo ir panaudojimo procedūrų bei pakankamų administracinių gebėjimų, rizikos valdymas išlieka formalus, todėl priimami nepagrįsti finansavimo sprendimai, neefektyviai naudojamos lėšos, didėja pažeidimų rizika, kartojasi sisteminės problemos ir mažėja skaidrumas bei atskaitomybė.

87. Nustatėme, kad Savivaldybė nefiksuoja ir nenagrinėja nustatytų pažeidimų⁸², susijusių su Priemonės „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“ finansavimu. Savivaldybė informavo, kad nebuvo atvejų, kai reikėjo susigrąžinti netinkamai panaudotas lėšas, tačiau nepateikė informacijos, kaip vertina pateiktų ataskaitų kokybę ir pagrįstumą bei kokias dažniausiai pasitaikančias problemas (administracines, finansines, veiklos) identifikuoja. Nenurodė kokias pagrindines rizikas identifikuoja finansuodama bendruomenes ir kitas NVO. Tokia situacija galėjo susidaryti dėl to, kad Savivaldybėje nėra įtvirtintos sistemingos pažeidimų ir rizikų analizės praktikos, trūksta aiškaus ataskaitų kokybės vertinimo mechanizmo ir grįžtamojo ryšio naudojimo tobulinant finansavimo procesus, todėl nustatyti trūkumai nėra nuosekliai naudojami sprendimų ir finansavimo sistemos tobulinimui. Savivaldybė taip pat nurodė planuojamus finansavimo sistemos pakeitimus – bus patvirtintas naujas labiau konkretizuotas NVO finansavimo paraiškų konkurso aprašas, be to, patvirtintoje naujoje Savivaldybės struktūroje numatyta atskira koordinatoriaus, darbui su NVO ir bendruomenėmis, pareigybė. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Savivaldybė nefiksuoja ir sistemingai neanalizuoja nustatytų pažeidimų bei rizikų, neidentifikuoja dažniausiai pasitaikančių problemų ir jų priežasčių, todėl trūkumai nėra naudojami finansavimo ir skirstymo proceso tobulinimui bei sprendimų priėmimo gerinimui.
88. Priemonės „Parama kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms“ vykdymas turi būti ne atsitiktinis, o pagrįstas rizikų ir trūkumų analize, taip pat turi būti sudarytos sąlygos įvertinti, ar įgyvendinti pakeitimai sumažino rizikas ir pagerino finansavimo efektyvumą. Nustatyta, kad Savivaldybėje yra sisteminio fiksavimo trūkumas: Savivaldybė (remiantis atsakymais į klausimą), sistemingai nefiksuoja nustatytų klaidų, netinkamų išlaidų ar kitų procedūrinių pažeidimų. Kadangi trūkumai nėra oficialiai dokumentuojami ir analizuojami. Pastebėta, kad procesų tobulinimo priemonės yra atsitiktinės, o ne pagrįstos gilia rizikų analize. Pavyzdžiui, 2025 m. atlikti Kaimo rėmimo fondo nuostatų pakeitimai dažniausiai

⁸² Remiantis atsakymais į pateiktą klausimą Mažeikių rajono savivaldybės 2026-02-09 raštas Nr. R8-437

buvo techninio pobūdžio (pvz., dėl Fondo darbo grupės sudėties) ir nesprendė esminių audito identifikuotų rizikų.

89. Audito metu nustatyta pasikartojančių procedūrinių neatitikimų, tokių kaip lėšų skyrimas be oficialaus prašymo, sprendimų priėmimas be Fondo darbo grupės pritarimo ar interesų konfliktų prevencijos neužtikrinimas (nenušalinimo atvejai). Tai rodo, kad anksčiau egzistavusios rizikos nebuvo suvaldytos per reglamentavimo ar sprendimų priėmimo proceso koregavimą. Nustatytas duomenų analizės nebuvimas: Savivaldybė nerenka ir neanalizuoja duomenų apie pasiektų rezultatų ir panaudotų lėšų santykį, todėl nėra sudarytos sąlygos įvertinti, ar kokie nors įgyvendinti pakeitimai realiai pagerino finansavimo efektyvumą. Audito metu pastebėta, kad praktikoje interesų konfliktų kontrolė nebuvo pakankama – nustatyti atvejai, kai komisijos nariai (pvz., R. N. ir E. P.) nenušalino svarstant jų atstovaujama organizacijų prašymus. Dėl to būtina stiprinti viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolę Fondo darbo grupės darbe. Kaimo rėmimo fondo darbo grupės reglamento 10.3. p. įpareigoja narį nusišalinti ir nedalyvauti svarstant klausimus, kurie yra susiję su juo pačiu ar jam artimais asmenimis. Kiekvienas Fondo darbo grupės narys yra asmeniškai atsakingas už savo nešališkumą. Nuostatai ir Fondo darbo grupės reglamentas nurodo, kad narys privalo nusišalinti ir negali vertinti pareiškėjo prašymo, jei tai susiję su juo pačiu, jam artimais asmenimis arba organizacijomis, kurioms jis atstovauja. Pareiga užkirsti interesų konfliktą turi ir Fondo darbo grupė (kolegialiai), nes darbo grupė kontroliuoja, ar suteikta parama naudojama pagal sutartyje numatytą paskirtį, bei peržiūri pateiktus dokumentus juolab žino savo narius, nuo kokios organizacijos jie yra deleguoti.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data
1	2	3	4	5
Rekomendacijos, susiję su Priemone „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“				
1.	Siekiant užtikrinti, kad priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ įgyvendinimas būtų orientuotas į rezultatus ir būtų galima įvertinti jos indėlį į savivaldybės strateginių tikslų įgyvendinimą, nustatyti aiškius, išmatuojamus ir su savivaldybės strateginiais dokumentais susietus priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ rezultatus ir jų vertinimo rodiklius bei užtikrinti jų stebėseną ir atsiskaitymą.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, Mažeikių rajono savivaldybės 2026-2028 metų strateginio veiklos plano Ekonominės plėtros programoje bus nustatyti aiškūs, išmatuojami ir su savivaldybės strateginiais dokumentais susieti rezultato rodikliai.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
2.	Siekiant užtikrinti finansavimo pagrįstumą, skaidrumą ir efektyvų lėšų panaudojimą, nustatyti aiškius ir objektyvius projektų finansavimo diferencijavimo kriterijus (pvz., projekto apimtį, tikslinės grupės dydį, planuojamą poveikį, veiklų sudėtingumą) arba svarstyti galimybę netaikyti papildomo finansavimo diferencijavimo vienam projektui pagal seniūnijas, siekiant užtikrinti finansavimo pagrįstumą, skaidrumą ir efektyvų lėšų panaudojimą.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, bus atsisakyta taikyti projektų finansavimo diferencijavimo pagal seniūnijas, įdiegiant atvirą konkurencinę aplinką, kurioje lėšos skirstomos tik pagal paraiškos kokybę (balus), nepriklausomai nuo to, kurioje seniūnijoje pareiškėjas registruotas.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
3.	Siekiant užtikrinti objektyvų ir kriterijais pagrįstą projektų vertinimą bei efektyvų lėšų panaudojimą, nustatyti papildomą vertinimo anketų peržiūrą, kad būtų identifikuojami ir ištaisomi nepagrįstų balų bei netinkamai motyvuotų finansavimo siūlymų	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, bus parengtas atnaujintas Mažeikių rajono savivaldybės projektų atrankos ir vertinimo komisijos darbo reglamentas, kuriame bus	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.

	atvejai, kartu aiškiai atskiriant projektų vertinimą nuo sprendimų dėl finansavimo paskirstymo esant lėšų trūkumui.		nustatyta papildoma vertinimo anketų peržiūra galimoms klaidoms identifikuoti, įvestas privalomas vertinimo argumentavimas.	
4.	Siekiant didinti vertinimo proceso skaidrumą, objektyvumą ir finansavimo paskirstymo pagrįstumą, užtikrinti, kad visi projektų vertinimo metu priimami sprendimai dėl balų mažinimo ir finansavimo sumos koregavimo būtų aiškiai, nuosekliai ir konkrečiais argumentais pagrindžiami pagal nustatytus kriterijus, atsisakant praktikos lėšas mažinti vien dėl bendro jų trūkumo.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, bus parengtas atnaujintas Mažeikių rajono savivaldybės projektų atrankos ir vertinimo komisijos darbo reglamentas, kuriame bus nustatyti projektų vertinimo metu priimamų sprendimų dėl balų mažinimo ir finansavimo sumos koregavimo kriterijai.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
5.	Siekiant užtikrinti vienodą, pagrįstą ir objektyvų balų skyrimą bei teisingą projektų reitingavimą, sustiprinti vertinimo kontrolės mechanizmus, pvz. įdiegiant periodinę vertinimų peržiūrą.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, bus parengtas atnaujintas Mažeikių rajono savivaldybės projektų atrankos ir vertinimo komisijos darbo reglamentas, kuriame bus nustatyta periodinė vertinimų peržiūra.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
6.	Siekiant užtikrinti objektyvų, skaidrų ir į didžiausią poveikį orientuotą valstybės biudžeto lėšų paskirstymą, atskirti projektų vertinimo ir sprendimų dėl finansavimo skyrimo etapus, nustatant, kad vertinimo metu projektai būtų reitinguojami tik pagal jų kuriamą vertę ir nebūtų mažinamos prašomos sumos dėl lėšų trūkumo.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, bus parengtas atnaujintas Mažeikių rajono savivaldybės projektų atrankos ir vertinimo komisijos darbo reglamentas, kuriame bus nustatyta projektų vertinimo tvarka, akcentuojant projektų vertinimo ir sprendimų dėl finansavimo skyrimo etapų atskyrimą.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
7.	Siekiant patikimai įvertinti pasiektus rezultatus ir lėšų panaudojimo efektyvumą, užtikrinti metinių veiklos ataskaitų pateikimo kontrolę ir kokybę, siekiant patikimai įvertinti pasiektus rezultatus ir lėšų panaudojimo efektyvumą.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, bus parengtas atnaujintas Mažeikių rajono savivaldybės projektų atrankos ir vertinimo komisijos darbo reglamentas, kuriame bus	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.

			užtikrinta metinių veiklos ataskaitų pateikimo kontrolė ir kokybė, įvesta vieninga ataskaitų forma su privalomais duomenimis, atsakingu paskiriant Savivaldybės administracijos valstybės tarnautoją, koordinuojantį bendruomeninę veiklą.	
8.	Siekiant didesnės finansavimo gražos ir ilgalaikės naudos užtikrinimo, stiprinti konsultavimą ir metodinę pagalbą pareiškėjams, skatinant juos rengti ilgalaikio poveikio projektus.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas paskelbus kvietimą konkursui bus organizuojamas konsultavimo renginys. Metodinei pagalbai bus parengta atmintinė pareiškėjams.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
9.	Siekiant užtikrinti skaidrų ir efektyvų biudžeto lėšų panaudojimą, objektyvų projektų rezultatų vertinimą ir mažinti pažeidimų riziką, stiprinti projektų priežiūros ir kontrolės sistemą, užtikrinant išsamių ataskaitų teikimą, reguliarią stebėseną ir vertinant tiek lėšų panaudojimo teisėtumą, tiek planuotų rezultatų pasiekimą.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, bus parengtas atnaujintas Mažeikių rajono savivaldybės projektų atrankos ir vertinimo komisijos darbo reglamentas, kuriame bus užtikrinti ataskaitų teikimas ir reguliari stebėseną, vertinant lėšų panaudojimo teisėtumą ir planuotų rezultatų pasiekimą, atrankines patikras, atsakingu paskiriant Savivaldybės administracijos valstybės tarnautoją, koordinuojantį bendruomeninę veiklą.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
10.	Siekiant užtikrinti efektyvų finansuojamų veiklų vertinimą, rekomenduojama nustatyti aiškius veiklos rezultatų (efektyvumo ir rezultatyvumo) rodiklius ir vykdyti sistemingą rezultatų bei sąnaudų santykio analizę, vertinant lėšų panaudojimo efektyvumą ir pasiektų rezultatų atitiktį planuotiems tikslams.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, bus parengtas atnaujintas Mažeikių rajono savivaldybės projektų atrankos ir vertinimo komisijos darbo reglamentas, kuriame bus užtikrinta veiklos rezultatų (efektyvumo ir rezultatyvumo) rodiklių bei sąnaudų santykio sisteminga analizė, vertinant lėšų panaudojimo efektyvumą ir pasiektų rezultatų atitiktį planuotiems tikslams, atsakingu paskiriant	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.

			Savivaldybės administracijos valstybės tarnautoją, koordinuojantį bendruomeninę veiklą.	
11.	Siekiant užtikrinti efektyvų finansavimo ir lėšų skirstymo procesų tobulinimą, įdiegti sistemingą dokumentuotą rizikų ir trūkumų analizės bei duomenų naudojimo sistemą, kad sumažėtų nepagrįstų sprendimų ir neefektyvaus lėšų panaudojimo rizika.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, bus įdiegta sisteminga dokumentuota rizikų ir trūkumų analizės bei duomenų naudojimo sistema, atsakingu paskiriant Savivaldybės administracijos valstybės tarnautoją, koordinuojantį bendruomeninę veiklą.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
Rekomendacijos, susiję su Priemone „NVO kūrybinių veiklos ir organizacijų kompetencijų ugdymo projektų rėmimas“				
12.	Siekiant sudaryti sąlygas vertinti priemonės efektyvumą ir užtikrinti, kad skiriamas finansavimas kurtų pamatuojamą rezultatą ir poveikį, atskirti priemonę planavimo dokumentuose nuo kitų priemonių, tvarkos apraše aiškiai apibrėžti finansavimo tikslą ir siekiamus rezultatus, juos susieti su savivaldybės strateginiais dokumentais, tvarkos apraše (o ne tik jo prieduose) nustatyti konkrečius, išmatuojamus vertinimo kriterijus, leidžiančius vertinti ne tik lėšų panaudojimą, bet ir pasiektus rezultatus bei poveikį, ir užtikrinti tikslų bei nuoseklų duomenų pateikimą ataskaitose .	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, bus parengtas atnaujintas Mažeikių rajono projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis konkurso tvarkos aprašas, kuriame bus aiškiai apibrėžti finansavimo tikslai ir siekiami rezultatai, juos susiejant su savivaldybės strateginiais dokumentais. Taip pat bus nustatyti konkretūs ir išmatuojami vertinimo kriterijai, leidžiantys vertinti ne tik lėšų panaudojimą, bet ir pasiektus rezultatus bei poveikį.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
13.	Siekiant užtikrinti, kad projektų atranka būtų orientuota į didžiausią vertę bendruomenei ir didintų savivaldybės lėšų panaudojimo efektyvumą, patikslinti vertinimo anketą aiškiai detalizuojant balų skyrimo kriterijus pagal jų atitikties lygį, užtikrinti, kad vertinimas būtų grindžiamas Tvarkos aprašo nuostatomis, o ne paraiškos turiniu, suvienodinti nuorodas į teisės aktus, kad jos atitiktų galiojančių reglamentavimą, bei peržiūrėti ir integruoti visus Tvarkos apraše nustatytus prioritetus į vertinimo anketą, užtikrinant jų nuoseklų	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, atnaujintame Mažeikių rajono projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis konkurso tvarkos apraše bus užtikrinta, kad vertinimas būtų grindžiamas Tvarkos aprašo nuostatomis, o ne paraiškos turiniu. Taip pat bus suvienodintos nuorodos į teisės aktus pagal galiojančių reglamentavimą ir peržiūrėti bei integruoti visi Tvarkos apraše	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.

	taikymą projektų atrankos procese.		nustatyti prioritetai į vertinimo anketą, užtikrinant jų nuoseklų taikymą projektų atrankos procese.	
14.	Siekiant užtikrinti skaidrų ir nuoseklų finansavimo skyrimo procesą, aiškiai reglamentuoti Mažeikių rajono savivaldybės nevyriausybinų organizacijų tarybos nustatomos maksimalios finansavimo sumos taikymo principą, įskaitant jos taikymą ir metų eigoje teikiamoms iniciatyvoms.	Savivaldybės administracija	Atnaujintame Tvarkos apraše bus nustatytas skaidrus finansavimo skyrimo procesas ir aiškiai reglamentuotas maksimalios finansavimo sumos taikymas, įskaitant jos taikymą ir metų eigoje teikiamoms iniciatyvoms.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
15.	Siekiant užtikrinti skaidrų ir objektyvų finansavimo sprendimų priėmimą bei sumažinti subjektyvaus finansavimo mažinimo riziką, Tvarkos apraše ir Projekto vertinimo anketos formoje nustatyti pareigą visais atvejais, kai siūloma mažinti projekto finansavimą ar nefinansuoti atskirų veiklų ar išlaidų, tokių sprendimą pagrįsti aiškiais ir objektyviais kriterijais.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į rekomendacijas, atnaujintame Mažeikių rajono projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis konkurso tvarkos apraše ir Projekto vertinimo anketos formoje bus nustatyta pareiga visais atvejais, kai siūloma mažinti finansavimą ar nefinansuoti tam tikrų veiklų ar išlaidų, tokių sprendimą pagrįsti aiškiais ir objektyviais kriterijais.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
16.	Siekiant užtikrinti efektyvų lėšų panaudojimą, laikytis nustatytų vertinimo procedūrų (užtikrinti ne mažiau kaip 3 vertintojus ir vertinimų rezultatų – balų vidurkio – apskaičiavimą bei pateikimą), patikslinti vertinimo kriterijus, kad būtų mažinamas subjektyvumas, bei nustatyti pareigą pagrįsti visus finansavimo skyrimo ir mažinimo sprendimus, užtikrinant, kad jie būtų grindžiami vertinimo rezultatais ir atitiktimi reikalavimams.	Savivaldybės administracija	Bus atnaujintas finansavimo tvarkos aprašas, nustatant pareigą visus finansavimo skyrimo ir mažinimo sprendimus pagrįsti projektų vertinimo rezultatais ir atitiktimi nustatytiems reikalavimams.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
17.	Siekiant užtikrinti, kad finansavimo sumų koregavimas būtų pagrįstas ir orientuotas į efektyvų lėšų panaudojimą, užtikrinti, kad visi vertinimo sprendimai būtų dokumentuoti, pagrįsti aiškiais kriterijais ir susieti su projektų rezultatais bei išlaidų būtinybe, privalomai	Savivaldybės administracija	Visi vertinimo sprendimai bus dokumentuojami ir pagrindžiami aiškiais kriterijais. Bus užtikrintas tinkamas vertinimo procedūrų taikymas, finansavimo ribų laikymasis ir visų sprendimų bei jų	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.

	pildyti visas vertinimo anketų dalis (balus, siūlomas sumas), laikytis nustatytų skaičiavimo ir sprendimų priėmimo procedūrų bei užtikrinti, kad finansavimo dydžiai neviršytų nustatytų ribų ir visi pakeitimai būtų tinkamai patvirtinti.		pakeitimų tinkamas patvirtinimas.	
18.	Siekiant užtikrinti objektyvų ir efektyvų finansavimo sprendimų priėmimą, nustatyti aiškia projektų reitingavimo ir finansavimo paskirstymo tvarką pagal vertinimo rezultatus, užtikrinti, kad būtų pildomos visos vertinimo anketos ir apskaičiuojamas balų vidurkis, o ši informacija būtų pateikiama komisijos protokoluose, bei užtikrinti, kad finansavimo sprendimai būtų grindžiami tik reikalavimus atitinkančiais projektais ir tinkamai pagrįsti visais atvejais.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į rekomendacijas, bus užtikrinta, kad visiems projektams būtų pildomos vertinimo anketos, apskaičiuojamas vertinimo balų vidurkis ir ši informacija pateikiama komisijos protokoluose. Taip pat bus užtikrinta, kad finansavimo sprendimai būtų priimami tik dėl reikalavimus atitinkančių projektų ir būtų tinkamai pagrįsti.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
19.	Siekiant užtikrinti efektyvų biudžeto lėšų panaudojimą ir projektų atranką pagal kuriamą vertę, integruoti Tvarkos apraše nustatytus prioritetus į vertinimo sistemą (vertinimo anketas ir/ar balų skyrimą), įtvirtinti aiškia projektų reitingavimo tvarką, kai lėšų nepakanka, bei užtikrinti, kad visi sprendimai dėl dalinio finansavimo būtų pagrįsti ir dokumentuoti, aiškiai nurodant jų priėmimo priežastis.	Savivaldybės administracija	Tvarkos apraše nustatyti prioritetai bus įtraukti į projektų vertinimo sistemą, nustatant aiškia projektų reitingavimo tvarką ir užtikrinant, kad sprendimai dėl dalinio finansavimo būtų pagrįsti, dokumentuoti ir skaidrūs.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
20.	Siekiant užtikrinti efektyvų lėšų panaudojimą ir galimybę įvertinti pasiektus rezultatus, nustatyti vienodus reikalavimus visiems finansuojamiems projektams ir iniciatyvoms (nepriklausomai nuo finansavimo būdo), įtvirtinti privalomą išsamių ataskaitų teikimą su aiškiai apibrėžtais rodikliais, bei užtikrinti, kad finansavimas būtų skiriamas ir naudojamas tik pagal Tvarkos apraše numatytas veiklas, vertinant jų rezultatus ir kuriamą naudą bendruomenei bei parengti ir patvirtinti aiškia Trečiojo amžiaus universiteto (ar NVO)	Savivaldybės administracija	Tvarkos apraše bus nustatyti vienodi finansavimo, atsiskaitymo ir veiklos vertinimo reikalavimai visiems finansuojamiems projektams ir iniciatyvoms. Bus patvirtinta Trečiojo amžiaus universiteto (ar NVO) finansavimo tvarka, nustatant minimalius veiklos ir rezultatų rodiklius, jų pateikimą metinėse ataskaitose bei aiškiai apibrėžiant finansavimo tikslus ir	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.

	finansavimo tvarką, nustatyti minimalius veiklos ir rezultatų rodiklius (pvz., veiklų skaičius, dalyvių apimtis), įtraukti veiklos rezultatų pateikimą į metinę atsiskaitymo formą, aiškiai apibrėžti finansavimo tikslus ir tinkamas finansuoti veiklas (įskaitant edukacines ir pažintines išvykas).		tinkamas finansuoti veiklas.	
21.	Siekiant užtikrinti efektyvų lėšų panaudojimą ir ilgalaikės vertės kūrimą, integruoti ilgalaikės ir tęstinės naudos prioritetus į projektų vertinimo sistemą (numatant aiškius vertinimo kriterijus ir papildomus balus), nustatyti reikalavimus vertinti planuojamą ilgalaikį poveikį bei užtikrinti, kad didesnė finansavimo dalis būtų skiriama projektams, kuriantiesiems tvarią naudą bendruomenei.	Savivaldybės administracija	Projektų vertinimo sistemoje bus nustatyti ilgalaikės naudos kriterijai, skatinant prioritetą teikti projektams, kuriantiems tvarią vertę ir ilgalaikę naudą bendruomenei. Taip bus užtikrintas efektyvesnis finansavimo panaudojimas.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
22.	Siekiant užtikrinti efektyvų biudžeto lėšų panaudojimą ir realią orientaciją į planuotų rezultatų pasiekimą, rekomenduojama suvienodinti ir detalizuoti ataskaitų reikalavimus, įtvirtinti privalomą rezultatų pasiekimo vertinimą priežiūros metu, užtikrinti savalaikį projekto veiklų ir sąmatų tikslinimą bei nuosekliai taikyti atsakomybės priemones, susiejant jas su ataskaitų kokybe ir rezultatų įgyvendinimu (įpareigojimas tikslinti ataskaitas, finansavimo mažinimas ar stabdymas, netinkamų išlaidų nepripažinimas, lėšų grąžinimas, ribojimas dalyvauti būsimuose kvietimuose).	Savivaldybės administracija	Bus patikslinti ir suvienodinti ataskaitų teikimo reikalavimai, įtvirtintas privalomas rezultatų vertinimas bei užtikrintas savalaikis veiklų ir sąmatų tikslinimas. Atsakomybės priemonės bus taikomos atsižvelgiant į ataskaitų kokybę ir rezultatų pasiekimą, numatant galimybę mažinti ar stabdyti finansavimą, nepripažinti netinkamų išlaidų, reikalauti lėšų grąžinimo ar riboti dalyvavimą būsimuose kvietimuose.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
23.	Siekiant užtikrinti efektyvų biudžeto lėšų panaudojimą ir duomenimis pagrįstą sprendimų priėmimą, gerinti ataskaitų kokybę, užtikrinti visų reikalingų duomenų pateikimą ir sistemingai vertinti rezultatų ir panaudotų lėšų santykį.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į rekomendacijas gerinti ataskaitų kokybę, užtikrinti visų reikalingų duomenų pateikimą ir sistemingai vertinti rezultatų ir panaudotų lėšų santykį.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
24.	Siekiant užtikrinti efektyvų finansavimo procesų tobulinimą, rekomenduojama sistemingai	Savivaldybės administracija	Bus sistemingai analizuojami nustatyti pažeidimai ir rizikos, o jų	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.

	fiksuoti ir analizuoti nustatytus pažeidimus bei rizikas, nustatyti jų priežastis ir poveikį, ir šią informaciją nuosekliai naudoti finansavimo kriterijų, vertinimo tvarkos bei sprendimų priėmimo proceso tobulinimui.		vertinimo rezultatai naudojami finansavimo kriterijų, vertinimo tvarkos ir sprendimų priėmimo proceso tobulinimui.	
Rekomendacijos, susijusios su Priemone „Parama kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms“				
25.	Siekiant užtikrinti strateginį lėšų panaudojimo planavimą ir rezultatyvumo vertinimą, Kaimo rėmimo fondo nuostatuose nustatyti aiškius, išmatuojamus rezultato rodiklius ir jų sąsają su Savivaldybės strateginio plėtros plano tikslais bei užtikrinti, kad sprendimus dėl finansavimo priimtų teisės aktuose įgalioti subjektai.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, bus parengtas naujas Mažeikių rajono savivaldybės paramos kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms programos lėšų administravimo tvarkos aprašas, kuriame bus aiškiai nustatyti išmatuojami rezultato rodikliai, susiję su Savivaldybės strateginio plėtros plano tikslais bei užtikrintas teisėtas sprendimų dėl finansavimo priėmimas.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
26.	Siekiant objektyviai įvertinti prašomų lėšų pagrįstumą, nustatyti reikalavimą teikti detalias sąmatas, pagrįsti planuojamas (turėtas) išlaidas ir nustatyti aiškius dalinio finansavimo apskaičiavimo kriterijus.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, naujame Mažeikių rajono savivaldybės paramos kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms programos lėšų administravimo tvarkos apraše bus nustatyti reikalavimai teikti detalias sąmatas, pagrįsti planuojamas (arba turėtas) išlaidas. Taip pat nustatyti aiškūs dalinio finansavimo apskaičiavimo kriterijai.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
27.	Siekiant užtikrinti skaidrų ir pagrįstą finansavimo skyrimą atsisakyti lengvatinės nepalūkaninės paskolos teikimo, esant poreikiui keisti į kitą paramos formą, aiškiai atribojant ją nuo kredito santykių.	Savivaldybės administracija	Naujame Mažeikių rajono savivaldybės paramos kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms programos lėšų administravimo tvarkos apraše bus atsisakyta lengvatinės nepalūkaninės paskolos teikimo priemonės.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
28.	Siekiant užtikrinti sprendimų skaidrumą ir atsekamumą, nustatyti pareigą visus	Savivaldybės administracija	Bus užtikrintas sprendimų dėl finansavimo skyrimo ar keitimo pagrindimas	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.

	sprendimus dėl finansavimo skyrimo ar keitimo pagrįsti motyvuotomis išvadomis (dokumentuojant) bei priimti juos tik Kaimo rėmimo fondo darbo grupės nustatyta tvarka.		motyvuotomis išvadomis (dokumentuojant) vadovaujantis atnaujinta Kaimo rėmimo darbo grupės nustatyta tvarka.	
29.	Siekiant užtikrinti tinkamą prašymų vertinimą, nustatyti privalomą išlaidų tinkamumo ir pagrįstumo patikrą bei reikalauti pateikti pakankamus įrodymus apie planuojamus ir pasiektus rezultatus.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, naujame Mažeikių rajono savivaldybės paramos kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms programos lėšų administravimo tvarkos apraše nustatyti privalomą išlaidų tinkamumo ir pagrįstumo patikrą bei reikalauti pateikti įrodymus apie planuojamus ir pasiektus rezultatus.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
30.	Siekiant užtikrinti nešališką sprendimų priėmimą ir sumažinti interesų konfliktų riziką, sustiprinti viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolę bei užtikrinti privalomą nusišalinimą svarstant susijusių organizacijų prašymus.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, posėdžių metu užtikrinti privalomą nusišalinimą svarstant susijusių organizacijų prašymus (dokumentuojant).	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
31.	Siekiant įvertinti finansavimo rezultatyvumą, nustatyti pareigą kartu su išlaidų pagrindimo dokumentais teikti įrodymus apie pasiektus rezultatus ir jų atitiktį planuotiems rodikliams.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, naujame Mažeikių rajono savivaldybės paramos kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms programos lėšų administravimo tvarkos apraše pareiškėjams nustatyti pareigą kartu su išlaidų pagrindimo dokumentais teikti įrodymus apie pasiektus rezultatus ir jų atitiktį planuotiems rodikliams, pateikiant laisvos formos ataskaitą.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
32.	Siekiant užtikrinti efektyvų finansavimo priežiūros procesą, kontrolės procedūras papildyti rezultatų, poveikio ir veiklų įgyvendinimo vertinimu bei vietos patikromis.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į gautas rekomendacijas, naujame Mažeikių rajono savivaldybės paramos kaimo bendruomenėms ir žemdirbių organizacijoms programos lėšų administravimo tvarkos apraše kontrolės	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.

			procedūras papildyti rezultatu, poveikio ir veiklų įgyvendinimo vertinimu bei vietos patikromis, užtikrinant, kad fiziškai bus patikrinta ne mažiau kaip 10% finansuotų projektų.	
33.	Siekiant sistemingai mažinti rizikas ir tobulinti finansavimo procesą, įdiegti nustatytų pažeidimų, klaidų ir rizikų analizės bei periodinės peržiūros mechanizmą, o jo rezultatus naudoti Fondo nuostatų ir sprendimų priėmimo procedūrų tobulinimui.	Savivaldybės administracija	Atsižvelgiant į rekomendacijas metų pradžioje apžvelgti praėjusių metų veiklas, apsvarstyti iškilusias problemas ir rizikas, teikti pasiūlymus tvarkos tobulinimui.	Iki 2026 m. gruodžio 31 d.
<p>Atstovai ryšiams, atsakingi už Savivaldybės kontrolieriaus informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais: Alvyda Purauskytė, (0 443) 95 327, el. p. alvyda.purauskyte@mazeikiai.lt Sigutė Jucytė, tel. (0 443) 95336, el. p. sigute.jucyte@mazeikiai.lt</p>				

Savivaldybės kontrolieriaus pavaduotoja, atliekanti
Savivaldybės kontrolieriaus funkcijas

Loreta Dimienė

Vyresnioji patarėja

Inga Leščinskienė

PRIEDAI

Audito ataskaitos
„Mažeikių rajono savivaldybės paramos
kaimo bendruomenėms ir kitoms
nevyriausybinėms organizacijoms
vertinimas“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

Savivaldybė – Mažeikių rajono savivaldybė

Administracija – Mažeikių rajono savivaldybės administracija

BVS - valstybės biudžeto lėšos Bendruomeninei veiklai stiprinti

SFA - Savivaldybės biudžeto lėšos savarankiškoms funkcijoms atlikti

Socialinė veikla, tikslingi, nuolatiniai veiksmai plėtojant asmens, pavienių socialinių grupių ar bendruomenių visapusiškas galias siekiant užtikrinti jų socializaciją ir socialinę integraciją.

Nevyriausybines organizacijos, NVO, – nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų valdymo nepriklausomas savanoriškumo pagrindais įsteigtas visuomenės ar jos grupės naudai veikiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas nėra siekti politinės valdžios arba įgyvendinti vien tik religinius tikslus.

Efektyvumas - kurios nors veiklos veiksmingumas, rezultatyvumas, reiškiamas ta veikla pasiekto rezultato ir sąnaudų jam pasiekti santykiu.

Trečiojo amžiaus universitetas (TAU) – neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjas, jo padalinys, senatvės pensijos amžių sukakusiems asmenims teikiantis neformalųjį švietimą ir tęstinį mokymąsi, tenkinantis jų žinių, kompetencijų plėtotės ir kultūrinius poreikius.

Bendruomeninė organizacija – asociacija, kurios steigėjai ir nariai yra gyvenamosios vietovės bendruomenės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai (jų atstovai) ir kurios paskirtis – per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje.

Ūkininkas – fizinis asmuo, kuris vienas arba su partneriais verčiasi žemės ūkio veikla, o jo ūkis yra įregistruotas Ūkininkų ūkių registre.

Fondo darbo grupė - sudaryta 2025-03-31 Mažeikių rajono savivaldybės mero patvariu Nr. M1-240 (pakeitimas 2023-12-07 Nr. M1-779), iš 7 narių, kuri vadovaujasi Mažeikių rajono savivaldybės mero 2023-12-05 potvarkiu Nr. M1-768 patvirtintu Kaimo rėmimo fondo darbo grupės reglamentu "Dėl Mažeikių rajono savivaldybės kaimo rėmimo fondo darbo grupės sudarymo" (su pakeitimais) kuris reglamentuoja Fondo darbo grupės funkcijas, teises, darbo grupės organizavimo tvarką.

Kaimo bendruomenė – kaimo vietovės gyventojai, siejami bendrų gyvenimo kaimynystėje poreikių ir interesų. Kaimo bendruomenė, siekianti gauti finansinę paramą, turi Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo arba Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka įsteigti bendruomeninę organizaciją, kurios paskirtis – per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje (Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2023-06-08 sprendimu Nr. T1-176 patvirtinti "Mažeikių rajono savivaldybės Kaimo rėmimo fondo nuostatų 8 p.).

Įsakymas - Mažeikių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pasirašytas įsakymas dėl lėšų skyrimo.

Nuostatai - Mažeikių rajono savivaldybės Kaimo rėmimo fondo nuostatai patvirtinti Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2023-06-08 sprendimu Nr. T1-76 (redakcija 2023-11-30 sprendimu Nr. T1-327.

Taryba - Mažeikių rajono savivaldybės taryba.

Audito ataskaitos
 „Mažeikių rajono savivaldybės paramos
 kaimo bendruomenėms ir kitoms
 nevyriausybinėms organizacijoms
 vertinimas“
 2 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito apimtis

Audito tikslas – įvertinti Savivaldybės biudžeto lėšų, skirtų kaimo bendruomenių ir kitų nevyriausybinių organizacijų rėmimui, panaudojimo efektyvumą.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar Savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos kaimo bendruomenių ir kitų nevyriausybinių organizacijų rėmimui, paskirstomos ir panaudojamos efektyviai, užtikrinant didžiausią galimą naudą bendruomenei;
- ar Savivaldybės vykdoma projektų priežiūra ir kontrolė sudaro prielaidas užtikrinti efektyvų skirtų lėšų panaudojimą ir planuotų rezultatų pasiekimą.

Audituojamas subjektas – Mažeikių rajono savivaldybės administracija.

Audituojamas laikotarpis – 2024-2025 metai.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁸³.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
1.1. Teisinis reglamentavimas tik iš dalies sudaro prielaidas efektyviam biudžeto lėšų panaudojimui	Teisės aktų ir dokumentų peržiūra Nagrinėjome: LR Strateginio valdymo įstatymą; LR viešojo administravimo įstatymą, Savivaldybės tarybos sprendimais patvirtintas 2024 m. veiklos ataskaitas, Savivaldybės planavimo dokumentus: strateginį plėtros ir veiklos planus, Savivaldybės ugdymo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programą, Kaimo teritorijų vystymo ir žemės ūkio plėtros programą, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintus administracijos veiklos planus 2023-2025 m., Priemonės "Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėje" įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje tvarkos aprašą, Mažeikių rajono nevyriausybinių organizacijų projektų (programų) finansavimo savivaldybės biudžeto lėšomis tvarkos aprašą. Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2023-06-08 sprendimu Nr. T1-176 patvirtintus Mažeikių	Įvertinti ar reglamentavimas leidžia atrinkti efektyviausius projektus, t. y. ar nustatytas reglamentavimas sudaro prielaidas efektyviam biudžeto lėšų panaudojimui

⁸³ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito standartas“, prieiga per internetą:

https://www.valstybeskontrole.lt/TVS/Content/INTOSAI_standartai/3000-asis_TAAIS.pdf

	<p>rajono savivaldybės kaimo rėmimo fondo nuostatus. <u>Duomenų analizė</u> Analizavome teisinį reglamentavimą dėl paraiškų (projektų) finansavimo. <u>Pokalbiai (apklausos)</u> Bendravome su priemonių vykdymo koordinatoriumis.</p>	
1.2. Projektų vertinimo ir lėšų skirstymo procesas turi skaidrumo ir nuoseklumo trūkumų	<p><u>Teisės aktų ir dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome: LR Viešojo administravimo įstatymą, Savivaldybės tarybos sprendimus ir administracijos direktoriaus įsakymus dėl tvarkos aprašų patvirtinimo, administracijos direktoriaus įsakymus dėl komisijų sudarymo ir finansavimo skyrimo, komisijų darbo reglamentus, komisijų protokolus, 2024-2025 m. teiktas paraiškas, ataskaitas, paraiškų vertinimo anketas, finansavimo sutartis. <u>Duomenų analizė</u> Analizavome paraiškų duomenis, vertinimo anketas, protokoluose užfiksuotą informaciją. <u>Pokalbiai (apklausos)</u> Bendravome su priemonių vykdymo koordinatoriumis.</p>	Įvertinti ar lėšų skirstymo procesas užtikrina, kad būtų atrenkami tie projektai, kurie gali sukurti didžiausią vertę bendruomenei
1.3. Skirtų lėšų panaudojimas nepakankamai užtikrina racionalų rezultatų ir sąnaudų santykį	<p><u>Teisės aktų ir dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome: LR Strateginio valdymo įstatymą, LR viešojo administravimo įstatymą, Savivaldybės tarybos patvirtintus tvarkos aprašus, Savivaldybės veiklos planus, 2024 m. veiklos ataskaitas. <u>Duomenų analizė</u> Analizavome ataskaitų duomenis, protokoluose užfiksuotą informaciją. Paraiškos ir ataskaitos už 2024-2025 m. buvo tikrinamos 100 proc. apimtimi. <u>Pokalbiai (apklausos)</u> Bendravome su priemonių vykdymo koordinatoriumis.</p>	Įvertinti poveikį ir tvarią naudą bendruomenei, t. y. ar skirtos lėšos užtikrina racionalų rezultatų ir sąnaudų santykį
2.1. Projektų priežiūros ir kontrolės sistema nepakankamai orientuota į planuotų rezultatų pasiekimo vertinimą	<p><u>Teisės aktų ir dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome: LR Strateginio valdymo įstatymą, LR viešojo administravimo įstatymą, Savivaldybės tarybos sprendimus ir administracijos direktoriaus įsakymus dėl tvarkos aprašų patvirtinimo. <u>Duomenų analizė</u> Analizavome projektų vykdytojų ataskaitų duomenis, protokoluose užfiksuotą informaciją. <u>Pokalbiai (apklausos)</u> Bendravome su priemonių vykdymo koordinatoriumis.</p>	Įvertinti ar priežiūros ir kontrolės mechanizmas padeda užtikrinti rezultatų pasiekimą ir racionalų lėšų panaudojimą, t. y. kontrolės sistema padeda pasiekti efektyvumą, o ne tik tikrina atitiktį.
2.2. Duomenų apie pasiektų rezultatų ir panaudotų lėšų santykį analizė nėra pakankama	<p><u>Teisės aktų ir dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome: LR Strateginio valdymo įstatymą, Savivaldybės tarybos sprendimus ir administracijos direktoriaus įsakymus dėl tvarkos aprašų patvirtinimo, komisijų protokolus. <u>Duomenų analizė</u> Analizavome paraiškų ir ataskaitų duomenis, vertinimo anketas, protokoluose užfiksuotą</p>	Nustatyti ar renkami ir analizuojami duomenys apie pasiektų rezultatų ir panaudotų lėšų santykį.

	<p>informaciją. Paraiškos ir ataskaitos už 2024-2025 m. buvo tikrinamos 100 proc. apimtimi.</p> <p><u>Pokalbiai (apklausos)</u></p> <p>Bendravome su priemonių vykdymo koordinadoriais.</p>	
<p>2.4. Nustatyti trūkumai ir rizikos nėra sistemingai naudojami finansavimo proceso tobulinimui</p>	<p><u>Teisės aktų ir dokumentų peržiūra</u></p> <p>Nagrinėjome: LR Strateginio valdymo įstatymą, Savivaldybės tarybos patvirtintus tvarkos aprašus, komisijų protokolus. kitus kontrolės veiksmus pagrindžiančius dokumentus.</p> <p><u>Duomenų analizė</u></p> <p>Analizavome paraiškų ir ataskaitų duomenis, vertinimo anketas, protokoluose užfiksuotą informaciją. Paraiškos ir ataskaitos už 2024-2025 m. buvo tikrinamos 100 proc. apimtimi.</p> <p><u>Pokalbiai (apklausos)</u></p> <p>Bendravome su priemonių vykdymo koordinadoriais.</p>	<p>Įvertinti ar nustatyti trūkumai ir rizikos naudojami tobulinant finansavimo ir lėšų skirstymo procesą.</p>